

FROM
THE LIBRARY
OF
SIR WILLIAM OSLER, BART.
OXFORD

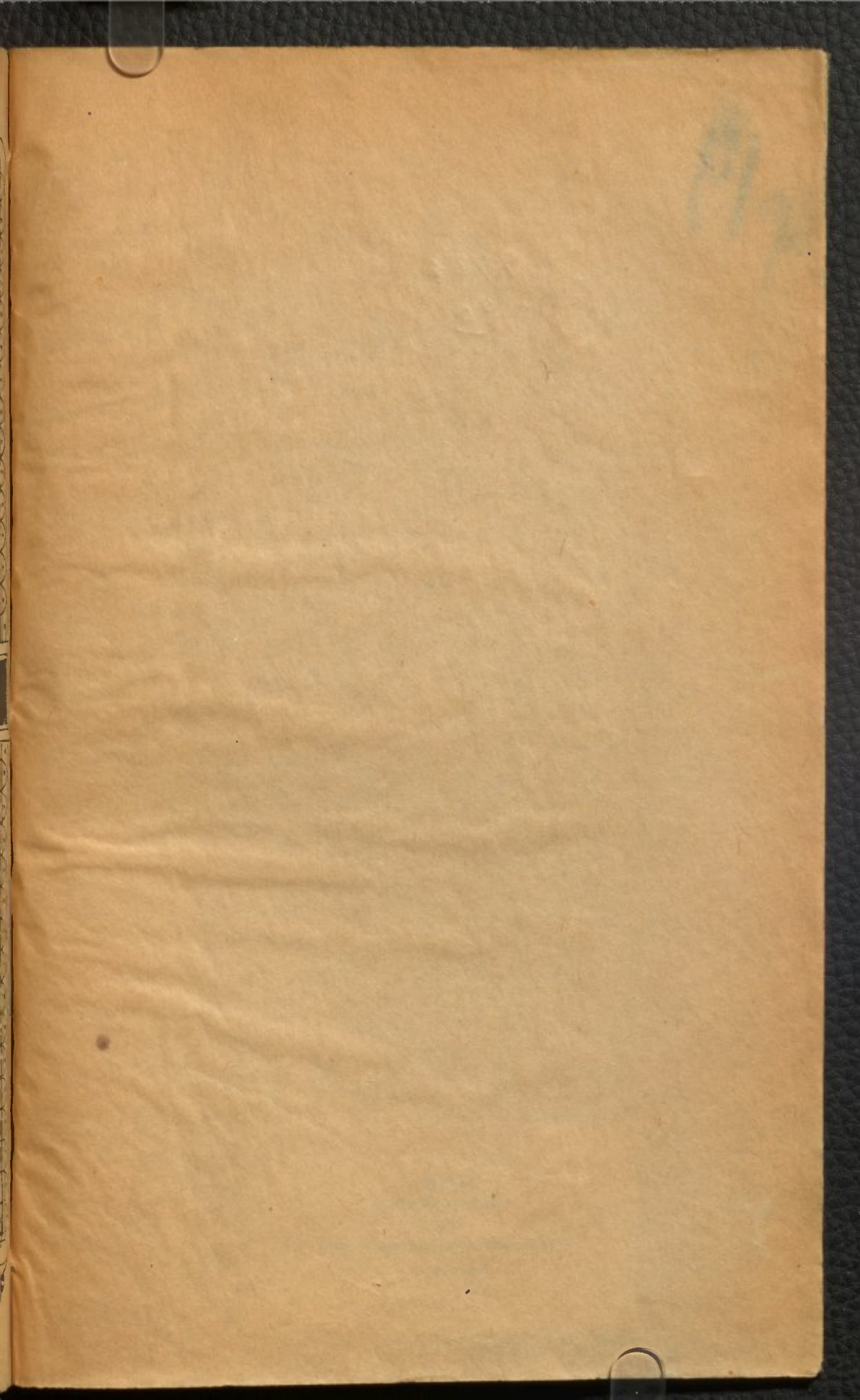
7786 30

4051998

1919

7756

30

خود بھی اول سے آخر تک دیکھئے اور اپنے صاحب علم دوستوں کو بھی دکھلائے

ہرست کتب خانہ

۱۳۲۲ھ ہجری

منشی محمد رضا من علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی ٹولہ نمبر ۱۳
(جسمین)

ہر علم و فن اور ہر قسم کی کتابیں مطبوعہ

کانپور دہلی میرٹھ لاہور بمبئی اور مصر وغیرہ

(موجود ہیں)

بیوپار یون کیلئے بیوپارانہ

اور متفرق خریداروں کو نرخ مندرجہ پر مل سکتی ہیں
مطبع حمید می افق کانپور طبع ہوئی

کل فرمائشیں۔ تمام منشی محمد رضا من علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی ٹولہ نمبر ۱۳۔ آنا چاہئیں

گنا آتش - مال منگائے سے پہلے قواعد مندرجہ ہر قسم صحیح کو برہر قیمت کتب قیمت جلد و جواز کا اندازہ کرنا ہر کتاب

مال منگوانے سے پیشتر اسکا ملاحظہ فرمانا ضروری ہے

- ۱ کتاب میں عمدہ اور جلد روانہ ہونگی اگر سہواً ناقص روانہ ہو جائے تو وہ اس لچائیگی البتہ جو کتب مجلد مطلوب ہونگی اس میں چار پارچہ دن کا عرصہ جلد بندی میں ہوگا۔
- ۲ حتیٰ الوسع تخفیف قیمت کا خیال رہیگا اور غلطی حساب کی اطلاع ملنے پر درست کر دی جائیگی۔
- ۳ خریداران کو چاہیے کہ اپنا نام اور پتہ صحاف حروف میں ہر ذرا پیش کیا تاکہ کہیں خطا طبع یا فکرت میں نہ لکھیں کم وزن کا مال ڈاک بارسل اور زیادہ وزنی مال ریل پائل کا ٹریکے ذریعہ سے یا جہان جہاز جانا ہے وہاں جہاز کے ذریعے سے بہر حال تخفیف محصول کا لحاظ کر لیا کہ روانہ ہوگا اسلئے خریدار کو اپنے قریب کے ریلوے اسٹیشن کا نام بھی لکھنا ضروری ہے
- ۴ قیمت کتب مطلوبہ بزرگیہ ٹوٹ جھٹھی شدہ یا مٹی آرڈر آنا چاہئے یا ویلیو پی ایبل طلب کریں جس کا روپیہ ڈاک لکھا گیا یا جھٹھی رسالہ کے کہ بلندہ یا بلٹی مال کی دیگا۔
- ۵ کتب خریدار کو بھی وصول مال ذمہ خریدار ہوگا۔ محصول ڈاک فی سیر ۸ روپے
- ۶ قیمت کتب طلب کرنے پر بلا قیمت روانہ ہوگی۔
- ۷ جو کتاب کم زیادہ قیمت یا کئی زبان اور چند مطبعوں کی چھپی ہوئی ہے اس کی تفصیل لکھنا چاہیے خصوصاً اگر ان مجلد اور جملہ شائع ہونے کے ساتھ قیمت مندرجہ قیمت بھی لکھنا ضروری ہے۔
- ۸ یہاں جلد سازی کا کام ایسا اعلیٰ درجہ کا کفایت ہوتا ہے کہ تمام ہندوستان میں اسکا فصل نہیں چھاپا عرض میں اس طرح طول جلد ہاں چھپانے کو اور کچھ چودہ آنہ ایک روپیہ اور اعلیٰ دور و پیر اور تین روپیہ تک تیار ہوتی ہے جس قیمت کی جلد مطلوب ہو خرید کریں ورنہ صرف مجلد لکھنے سے ادنیٰ درجہ کی جلد بیٹے گی۔
- ۹ بعض صاحب ایک آنہ یا دو آنہ کی کتاب بھی ویلیو لکھتے ہیں وہ خیال فرمائیں کہ ۲ روپیہ کی کتاب کے ۱۲ محصول ہونگے جس جلد میں بوجہ تقطیع چھوٹی بڑھی ہوئی کوئی کتاب مجلد نہ ہوگی وہ علیحدہ بغیر جلد روانہ ہوگی۔
- ۱۰ قیمت کتب و اسلئے متفرق خریداروں کے درج ہے جو پاروں کے ساتھ ہر طرح کی رعایت ہوگی۔
- ۱۱ بعض حضرات بغیر ہمارے کسی تصور کے ویلیو واپس کر دیتے ہیں جس سے علاوہ ضائع جانے محصول کے جلد میں دکان میں خراب ہونے کے ہمارا سخت نقصان ہوتا ہے اور انکو دھوکا دینے سے مجھ بھی نفع نہیں پہنچتا بلکہ انکے دین کا نقصان ہوتا ہے
- ۱۲ کیونکہ اللہ تعالیٰ کا ارشاد ہے کہ بعض لوگ دھوکا بازی کرتے ہیں اللہ تعالیٰ سے اور مسلمانوں سے اور وہ دھوکا نہیں دیتے مگر اپنی جاگ اور سمجھتے نہیں انکے دلوں میں روگ جو حدیث صحیحہ میں وارد ہے (جو کسی کو نقصان پہنچا دے اللہ اس کو نقصان پہنچاتا ہے) قرآن کی آیت اور حدیث کے سننے کے بعد بھی اگر کسی کو حرات ہو تو اس کو اختیار ہی تم تو صرف حسب حکم حدیث نبوی و مسلمان ایک سوراخ سے دوبار نہیں کاٹا جاتا) جو صاحب ابجبار ویلیو منگو اگر واپس کر نیچے دوسری بار ان کو مال نہ بھیجا جائیگا۔ تا وقتیکہ ہمارے نقصانات کا معاوضہ ادا نہ کریں باقی اپنے افعال کے وہ خود خدا تعالیٰ کے روبرو حشر کے دن جواب دہ ہوں گے
- ۱۳ کارخانے کا قاعدہ ہے کہ روانگی مال کیا تاکہ فریبک بزرگیہ کارڈ بڑے بلندہ کا اور چھوٹوں کا اسی کے اوپر لکھا جاتا ہے جن صاحب کو بیک نہ ہوئے وہ اپنے چھٹی رسالہ کو تاکہ کریں یا پرننگ بیک بھیجئے کی اجازت لکھیں۔
- ۱۴ حتیٰ الوسع کتاب عمدہ چھاپا اور اچھے کاغذ کی روانہ ہوتی ہے مگر درجہ مجبوری جو موجود ہوتی ہے بھیجی جاتی ہے کیونکہ اس وقت اس سے بہتر تمام ہندوستان میں غالباً نہ چھپی ہوگی اور جو صاحب لکھ دیا کر نیچے کہ اچھے کاغذ کی کتاب نہ ہو تو درجہ مجبوری بھی خراب کاغذ کی نہ بھیجی جائے ان کو ہرگز خراب کاغذ کی کتاب روانہ نہ ہوگی۔

کل ذرا نشین۔ بنام منشی محمد ضامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی لٹلہ نمبر ۳۲ آنا جاہلین۔

شائقین علوم و ناظرین کتب قدیمہ و جدیدہ صحیحہ کی خدمت میں اطلاع

بعوذ تعالیٰ اس کتب خانہ میں ہر علم و فن اور ہر شہر کی مطبوعہ کتابیں متعدد و کثیر ہر وقت جیسا رہتی ہیں اور سب سے زیادہ توجہ اس امر پر کی جاتی ہے کہ جہاں تک ہو سکے وہاں کتب صحیحہ و خوشخط کا ذخیرہ موجود رہے چنانچہ اسی خاص التزام کی وجہ سے اس کارخانہ کے معاملہ دار ہویا رہی ہوں یا متفرق خریدار کسی دوسری طرف رخ نہیں کرتے اور یہ کارخانہ بھی ان کے ساتھ امکانی خوش معاملگی اور کفایت اور رعایت سے پیش آتا ہے اس کتب خانہ میں اس وقت مندرجہ ذیل کتب موجود ہیں اور ہر وقت اس سے زیادہ ذخیرہ کتب جمع رکھنے پر مستعد ہے۔

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
قرآن شریف معری نقل نظامی	عربی	۶۰ جہ مجلد	چھ روپیہ	مع فوائد کاغذ سفید	۶۰
خوشخط ہر پارہ اور منزل علیحدہ ہر صفحہ آیت پر ختم ہوا حاشیہ پر رسم خط مولانا بکر العلوم صاحب تحریر ہے ایک رسالہ اول میں شامل ہے جس میں رموز اوقاف اور آداب تلاوت وغیرہ مختصر رقم ہیں۔		اردو دو سہرے بنگلہ تقطیع	۶	کتابچہ بارہ روپیہ آٹھ	
عرض ان اوصاف کا قرآن شریف	عربی	کتابان مجلد عمدہ	دو روپیہ	مجلد طلایی عمدہ	۶۰
اس قدر ارزان تمام ہندوستان میں اب		قرآن مطبوعہ کلکتہ	۶	قرآن شریف	۶۰
تاک طبع نہیں ہوا تھا		مجلد نخبہ طلایی	۶	مترجم تقطیع خود نوشتہ	
مجلد طلایی	عربی	۶	چار روپیہ	بار ترجمہ ادو شاہ	۶۰
قرآن شریف ۱۳	عربی	۶	چار روپیہ	فتح الدین صاحب	
سطری قسم دوم کاغذ		عمدہ	۶	محدث دہلوی و بر شاہ	
سین روپیہ آٹھ		قرآن شریف	۶	موضع القرآن طبع عم	
قرآن شریف	عربی	۶	بارہ روپیہ	کیمی مجلد	۶۰
۵۰ سطری مجلد		مولانا آصف علی صاحب تالیف	۶	قرآن شریف	۶۰
قرآن شریف	عربی	۶	۶	کشوری کاغذ گندہ	
چوب ظم سفید		قرآن شریف مترجم واضح علی قلم	۶	بر حاشیہ ترجمہ مجلد طلایی	۶۰
		ایک ترجمہ اردو شاہ رفیع الدین صاحب	۶	چار روپیہ آٹھ	

بارہ روپیہ آٹھ سے مراد اور اوقاف سے مراد فارسی ہے

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
ایضاً نادر مجموعہ ان چاروں کتابوں کا یکجا	فارسی	۵	الداء والدعاء	عربی	۵
کلمتہ کی مشہور پیاری اور سنہری جلد کیا ہے	فارسی	۵	زاد العقبیٰ	عربی	۵
۶	دس آنہ	۵	بست سورہ	عربی	۵
ایضاً مجلد ہفت	فارسی	۵	پنج سورہ مترجم خانی	عربی	۵
دلائل الخیرات مترجم یکجا	فارسی	۵	موجز نما مجموعہ	عربی	۵
باجامدہ ترجمہ اور ضروری	فارسی	۵	نہایت اعلیٰ درجہ کا	عربی	۵
فوائد اردو زبان میں	فارسی	۵	خفا شدہ	عربی	۵
حاشیہ پر پندرہ سو	فارسی	۵	جواہر القرآن مترجم	عربی	۵
کاشتہ سینہ	فارسی	۵	مجموعہ اوراد مترجم کلاں	عربی	۵
نسخہ صحیح دلائل الخیرات	فارسی	۵	اس درود و حکم میں علاوہ	عربی	۵
موسمی واضح ترجمہ ہفت	فارسی	۵	سارہو تیرہ آنہ	عربی	۵
ایضاً مجلد تختہ طلالی	فارسی	۵	ایک روپیہ چار آنہ	عربی	۵
نسخہ صحیح دلائل الخیرات مترجم فارسی وارادہ	فارسی	۵	دو عالمی تفسیر تطبیعی	عربی	۵
موافق روایت سید علی حریری مدنی کہ جو مولانا اداستہ حقوق عبادت	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
اہل حرمین شریفین سے مناد و ترکیب پر مضمون و دعاؤں قبولیت حزب	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
کی جوشی جدیدہ مہینہ شیخ الدلائل جناب انجری ہی ہے۔	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
مولانا عبدالحق صاحب دام برکاتہم محمدیہ مجموعہ اوراد	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
وصاف کاغذ پر طبع ہوئی	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
کاغذ نگینہ خفا شدہ ۱۰	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
ایضاً مجلد طلالی	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
ایضاً مجلد ہفت	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
دلائل الخیرات مطبوعہ	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
مجتہبی ریسی کی	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
خفا شدہ تقطیع خرد	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
مناجات مقبول عمدہ	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵
کاغذ سینہ	فارسی	۵	اداسہ حقوق عبادت	عربی	۵

تفاسیر عربی

سات آنہ	عربی	۵	سات آنہ	عربی	۵
تیرہ آنہ	عربی	۵	تیرہ آنہ	عربی	۵
ایک روپیہ تین آنہ	عربی	۵	ایک روپیہ تین آنہ	عربی	۵
سات روپیہ	عربی	۵	سات روپیہ	عربی	۵

کمال سترتین - منشی صف من علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی لؤلؤ نمبر اول ہونی چاہئین

نام کتاب	روز	قیمت	نام کتاب	روز	قیمت	نام کتاب	روز	قیمت
ایضاً دوم	۶	دور و پیر چار آن	الوقف و یادگار حق القرآن			مشکوٰۃ فارسی	۶	تیس روپیہ
ایضاً سوم	۶	دور و پیر چار آن	زبانت میندیہ	۶	سوا آنہ	بستان المحدثین	۶	دس آنہ
تفسیر بیان القرآن چہارم	۶	دور و پیر چار آن	حدیث اصول حدیث			جموعہ ذل الالانی و کشف	۶	
ایضاً پنجم	۶	دور و پیر چار آن				الاحوال فی نقد الرجال	۶	
۶	۶	دور و پیر چار آن	نفریب التہذیب	۶		المالی المصنوعہ فی احادیث	۶	دور و پیر چار آن
۶	۶	دور و پیر چار آن	نجمتہ الفکر	۶	تیس روپیہ	الموصوعہ	۶	دس روپیہ
۶	۶	دور و پیر چار آن	مجتبائی	۶		نجمتہ الفکر	۶	دس آنہ
۶	۶	دور و پیر چار آن	مسلم شریف کامل محضی	۶		اطحارہ پرہ	۶	دو روپیہ آنہ
۶	۶	دور و پیر چار آن	مطبوعہ دکنشور	۶		مظاہر حق مشکوٰۃ شریف کا ترجمہ جسکو	۶	دو روپیہ
۶	۶	دور و پیر چار آن	سنن دار قطنی	۶		نواب محمد طلب الدین خان صاحب حرم	۶	دو روپیہ
۶	۶	دور و پیر چار آن	آثار امام محمد	۶		محدث دہلی سے ترجمہ کر کے اور ایک	۶	دو روپیہ
کتب تجوید			فتح النبائی شرح صحیح	۶		حدیث کے معانی و مطالب کو خوبیاں	۶	دو روپیہ
			بجاری مطبوعہ مصر	۶		طرح واضح اور مدلل	۶	پندرہ روپیہ
			ترجمہ سنن دارمی شریف	۶		بیان کیا ہے	۶	دو روپیہ
			مشکوٰۃ شریف کا ترجمہ	۶		تحفۃ الایضیہ ترجمہ	۶	دو روپیہ
			سنن ابن ماجہ محضی	۶		مشارق الانوار	۶	دو روپیہ
			جامع ترمذی کامل	۶		میزان الاعتدال مطبوعہ مصر	۶	دو روپیہ
			عمدہ مجتبائی	۶		بدور السافرہ	۶	دو روپیہ
			سنن نسائی شریف مجتبائی	۶		کتاب الاجازہ ترجمہ یہ کتاب پندرہ صاف	۶	دو روپیہ
			موطائنام مالک	۶		بین مینظیر سے ترجمہ اردو فارسی نہایت	۶	دو روپیہ
			سنن امام اعظم صاحب	۶		صحیح اور با محاورہ	۶	دو روپیہ
			موطائنام محمد صاحب	۶		دقائق الاجازہ ترجمہ اردو و سنن	۶	دو روپیہ
			بلوغ المرام	۶		عربی زبان میں حضرت تحت الاسلام ابوجا	۶	دو روپیہ
			بلوغ المرام ترجمہ حافظہ	۶		محمد بن غزالی رحمۃ اللہ علیہ کی تصنیف	۶	دو روپیہ
			تفسیر الاصول	۶		یہ اس کتاب میں نور محمدی صلی اللہ	۶	دو روپیہ
			اشعۃ اللمعات شرح	۶			۶	دو روپیہ

کل نسرین مشتق محمد صامن علی تاجر کتب کلاتہ خلاصی لولہ نمبر ۱۱ ہونی چاہئین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
علیہ وسلم کی خلفت اور حضرت آدم علیہ السلام کی پیدائش اور فرشتوں کی آفرینش اور ملائکہ اور ارواح اور ملک الموت اور جان کنڈ فی اور شیطان	عربی	۶	ایضاً لقطع کلان	عربی	۶
کے حالات اور اعضا اور ارواح کے سوال و جواب اور ارواح کے مقامات اور متکرر کبیر اور انکے سوال و جواب اور کرامات تین اور صحائف اعمال اور احوال قبور اور نفع ثور اور احیاء موتی اور حشر ظلمات اور احوال قیامت اور غضب میزان اور حساب خلق اور کیفیت پل مراط اور شفاعت اور بہشت و دوزخ وغیرہ کثر الدقائق شرح و غیرہ کا ذکر اور بیان کمال شرح و بوط کثر الدقائق شرح علی سے کیا گیا ہے	عربی	۶	مختصر یوسفی	عربی	۶
منہات مترجم	عربی	۶	مجتبائی	عربی	۶
زماجر ہندی مترجم	عربی	۶	دو روپیہ	عربی	۶
پہ آدم فی الحدیث	عربی	۵	دو روپیہ بارہ آنہ	عربی	۶
تفسیر منقول مترجم	عربی	۵	دو روپیہ بارہ آنہ	عربی	۶
چل حدیث مترجم	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
حدیث اربعین	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
دقائق الحقائق	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
ماہیت بالنسبہ مترجم	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
شرح سفر سعادت	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
وصیۃ النبی مترجم	عربی	۵	دو روپیہ	عربی	۶
کتاب فقہ عربی					
فیۃ المصلیٰ محشیہ	عربی	۶	دو روپیہ	عربی	۶
کل منسختین	عربی	۶	دو روپیہ	عربی	۶

کتاب فقہ عربی

فیۃ المصلیٰ محشیہ ۶ ایک روپیہ

کل منسختین منشی محمد ضامن علی ناشر کتب کلکتہ خلاصی لولہ نمبر ۳۳۱ ہونی جہا سین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
ہدایہ کامل	۵	زیر طبع	خلاصۃ المسائل	۵	سارھو پانچواں	ہزار مسئلہ	۵	ڈھالی آنہ
ترجمہ فتاویٰ علیگری	۵	زیر طبع	مختصر المسائل نظم	۵	چار آنہ	مجموعہ فتاویٰ مولانا	۵	ڈھالی آنہ
اردو کامل	۵	انیس روپیہ	اظهار سنت	۵	دو آنہ	عبدالحی صاحب کامل	۵	چار روپیہ
فتاویٰ عزیز می	۵	تین روپیہ	نکات غاثر اسرار الصلوٰۃ	۵	پون آنہ	رسالہ وعظ روزہ	۵	رسالہ بیان روزہ
اردو کامل	۵	ڈھالی آنہ	ظہور امام ہمدی	۵	چار آنہ	بین نہایت معتبر اور بے مثل ہے اس کے	۵	ہر صفحے کے ایک کالم میں عربی آیات و
احکام الیومین	۵	آٹھ آنہ	یعنی علامات قیامت	۵	چھ آنہ	احادیث بااعراب درمخادو	۵	دوسرے
ترتیب الصلوٰۃ	۵	دو آنہ	اصلی	۵	دو آنہ	کالم میں ان کا ترجمہ اردو با محاورہ اس	۵	عرض سے درج ہے کہ علمائے طاعظین
ترکیب الصلوٰۃ	۵	آٹھ آنہ	راہ نجات مع خطبہ	۵	چار آنہ	سب کلماتوں کو اور پران طریقت اپنے	۵	مریدوں کو ہر روزہ کی فضیلت و
مصباح الصلوٰۃ	۵	سوا آنہ	رسالہ عقیقہ	۵	پانچ آنہ	ضرورت کا وعظ مفصل بنا میں ہر مرد	۵	دعوت قرآن شریف اردو کچھ اردو
غایۃ الاوطار ترجمہ	۵	سوا آنہ	راہ جنت	۵	سوا آنہ	پڑھ لین اور اسکو پڑھیں اور بے پڑھ	۵	کو بطور وعظ نا میں تاکہ سب مسلمان
در المختار اردو ہر	۵	زیر طبع	رفاہ المسلمین ترجمہ	۵	چار آنہ	رطکیوں کو مدد دے	۵	تین آنہ
چار جلد کامل	۵	سوا آنہ	مسائل اربعین	۵	چار آنہ	تذکرۃ الموت	۵	پون آنہ
تحقیقہ الزوجین	۵	سوا آنہ	راوندون کی شادی	۵	نوا آنہ	مسائل نکاح و طلاق	۵	تین آنہ
تمیز کلام	۵	سوا آنہ	رسالہ تجزیہ و تکفین	۵	سوا آنہ	خلاصۃ النکاح	۵	دو آنہ
تفویۃ الایمان	۵	سوا آنہ	زلزلہ الساعۃ ترجمہ	۵	ایک آنہ	فرحتہ الصائمین	۵	ایک آنہ
مجتبائی	۵	ایک روپیہ	قیامت ہتمولنا شاہ	۵	پانچ آنہ	نصیحتہ المسلمین	۵	سوا آنہ
ترغیب الجماعۃ	۵	پون آنہ	ریض الدین صاحب	۵	پانچ آنہ	مسائل موتی ترجمہ	۵	تین آنہ
تنبیہ الغافلین	۵	آٹھ آنہ	زجر الشبان	۵	پانچ آنہ	زاو آلا خسرو	۵	ڈھالی آنہ
تحریم النساء	۵	سوا آنہ	شرح محمدی	۵	چار آنہ	جواب المسلمین	۵	دو آنہ
تعلیم النساء و امن	۵	پون آنہ	ضروریات دین	۵	چار آنہ	ہدایت المتقین	۵	دو آنہ
نامہ	۵	سوا آنہ	عمدۃ النضاح	۵	چار آنہ			
بے نمازان	۵	سوا آنہ	مصباح الحیات	۵	چار آنہ			
حیرۃ الفقہ	۵	پون آنہ	منصاح الجنۃ	۵	چار آنہ			
حجۃ اسلام	۵	پون آنہ	مالا بدمنہ اردو	۵	چار آنہ			
خلاصۃ الفقہ	۵	دو آنہ	ہدایۃ الاسلام	۵	چار آنہ			

کل فہرستیں منشی محمد ضامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی طولہ نمبر ۱۳۱ ہونی چاہئیں

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
نیت نامه	فارسی	سوا آن	مولانا عبدالحکیم	فارسی	یک روپیہ چھ آن	میزان الصرف اردو	فارسی	تین آن
تذکرہ المسلمین	فارسی	تین آن	تکمیل الایمان مجتہانی	فارسی	پانچ آن	تذکرہ المیزان و السہیل	فارسی	یک آن
صراط الاسلام	فارسی	پانچ آن	سبیل الخیر ترجمہ	فارسی	دو آن	المنشعب	فارسی	چار آن
بہشت کا دروازہ	فارسی	دو آن	تکمیل الایمان	فارسی	دو آن	شرح میزان الصرف	فارسی	چار آن
فتاویٰ دایم الدین	فارسی	تین آن	عقائد اسلام ترجمہ	فارسی	چار آن	پنج گنج	فارسی	پونے چار آن
			فقہ اکبر	فارسی	چار آن	صرف میسر	فارسی	دو ہالی آن
			تہذیب الفقائد ترجمہ	فارسی	چودہ آن	دستور المبتدی	فارسی	تین آن
			عقائد غنوی اردو	فارسی	چودہ آن	جامع تعلیلات	فارسی	آٹھ آن
			حقیقہ محمدی حصہ اول	فارسی	چھ آن	تغریب الاطفال	فارسی	تین آن
			ایضاً حصہ دوم	فارسی	ساتھ آن	ادب الصرف	فارسی	پانچ آن
			ایضاً حصہ سوم	فارسی	چھ آن	زخانی محشی	فارسی	تین آن
			ایضاً حصہ چہارم	فارسی	ساتھ آن	نخوسیر	فارسی	پونے چار آن
			ایضاً حصہ پنجم	فارسی	ساتھ آن	عزیز النجاة اردو	فارسی	تین آن
			ایضاً حصہ ششم	فارسی	ساتھ آن	ترجمہ نخوسیر	فارسی	تین آن
			ایضاً حصہ ہفتم	فارسی	ساتھ آن	کتاب الصرف	فارسی	بارہ آن
						کتاب الخوجہ	فارسی	آٹھ آن
						صغیری محشی	فارسی	تین آن
						شرح مائتہ عامل	فارسی	تین آن
						ایضاً کلاں محشی	فارسی	دس آن
						شرح مائتہ عامل ترجمہ	فارسی	دس آن
						ہدایۃ الصرف	فارسی	تین آن
						زر ادوی	فارسی	تین آن
						فضول اکبری	فارسی	چھ آن
						علم الصیغہ	فارسی	چھ آن
						نوادرا الاصول شرح	فارسی	ایک روپیہ
						فضول اکبری	فارسی	ایک روپیہ

کتاب نصاب

کتاب فقہ الہدیہ اردو

کتاب عقائد

کتاب صرف و نحو

کل نصابی نشتی محمد صامن علی تاج کتب کلامہ خلاصی ڈولہ نمبر ۱۳۱ ہونی چاہئین۔

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
شافی محشی مجتبی	ع	ایک روپیہ	مختصر معانی نہایت صحیح محشی و خوشخط	ع	دو روپیہ	اخوان الصفا محشی	ع	ایک روپیہ آنہ
حارری شرح شافی	ع	ایک روپیہ آنہ	ایضاً مع حاشیہ	ع	دو روپیہ	خوشخط نہایت عمدہ	ع	ایک روپیہ آنہ
مجتبائی	ع	ایک روپیہ آنہ	تجزیہ مطبوعہ یوسفی	ع	پانچ روپیہ	ایضاً بقدر رضاب	ع	آٹھ آنہ
الغیہ ابن مالک	ع	ایک روپیہ	ایضاً محشی بجا حاشیہ	ع	دو روپیہ	فتوح الشام عربی	ع	دس آنہ
ہدایۃ النحو	ع	ایک روپیہ	مولانا محمود حسن صاحب	ع	دو روپیہ	بقدر رضاب محشی	ع	دس آنہ
ورایتی شرح ہدایۃ النحو	ع	بارہ آنہ	دیوبندی مطبوعہ	ع	دو روپیہ	مقامات حسری	ع	چار روپیہ چار آنہ
شرح ہدایۃ النحو	ع	پانچ آنہ	مجتبائی	ع	دو روپیہ آنہ	مترجم	ع	چار روپیہ چار آنہ
سراج الارواح	ع	پانچ آنہ	مطلوب کامل کشوری	ع	دو روپیہ چار آنہ	ایضاً بقدر رضاب	ع	بارہ آنہ
کافیہ مع حاشیہ	ع	آٹھ آنہ	ایضاً مطبوعہ مجتبائی	ع	دو روپیہ	مقامات	ع	بارہ آنہ
سید شریف کامل	ع	آٹھ آنہ	محشی اعلیٰ	ع	دو روپیہ	ایضاً کامل مطبوعہ	ع	چار روپیہ
کافیہ ترجمہ مع زبیری	ع	دو روپیہ آنہ	قلیبولی مع فزنگ	ع	ایک روپیہ آنہ	مقامات حمیدی	ع	دس آنہ
زادہ	ع	چھ آنہ	محشی نفعہ الیمین محشی	ع	دو روپیہ	سیدہ معلقہ مع شرح	ع	دس آنہ
تہلیل الکافیہ	ع	چھ آنہ	بقدر رضاب	ع	دو روپیہ	بقدر رضاب	ع	بارہ آنہ
تجزیہ سنپٹ شرح	ع	ایک روپیہ چار آنہ	دیوان حضرت سیدنا	ع	دو روپیہ	بدیع الانشا	ع	چھ آنہ
کافیہ	ع	ایک روپیہ چار آنہ	علی محشی عمدہ	ع	دو روپیہ	مترجم الطلاب	ع	دو روپیہ
جامع المغروس شرح	ع	چار روپیہ	شرح دیوان حضرت	ع	دو روپیہ	لحصوال لاداب	ع	ایک روپیہ
کافیہ فارسی	ع	چار روپیہ	سیدنا علی شہر دو جلد	ع	دو روپیہ	مفید الطالبین	ع	چار آنہ
شرح جامی مع حاشیہ	ع	تین روپیہ	کامل	ع	دو روپیہ	نفعہ الیمین کامل مجتبائی	ع	دو روپیہ
عصام کامل	ع	تین روپیہ	دیوان علی مترجم	ع	ایک روپیہ	کتاب منطق و فلسفہ و ریاضی و ہیئت و عقائد		
عبد الغفور حاشیہ	ع	ایک روپیہ	عربی بول جال اول	ع	بارہ آنہ			
شرح جامی مجموعہ	ع	بارہ آنہ	ایضاً دوئم	ع	بارہ آنہ			
حاشیہ عبد الغفور	ع	بارہ آنہ	تاریخ تیموری کامل	ع	دو روپیہ	المنطق اردو	ع	تین آنہ
عبد الحکم نہایت عمدہ صحیح یوسفی	ع	پانچ روپیہ	مطبوعہ کلکتہ عمدہ	ع	دو روپیہ	مجموعہ منطق	ع	آٹھ آنہ
			دیوان تہنی مع شرح	ع	دو روپیہ	کتاب ادب و معانی		
			بتیان بقدر رضاب	ع	ایک روپیہ			

کل کتابتیں منشی محمد ضامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی طالعہ منسیر ہونی جامین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
میزان منطق	ع	پانچ آنه	ایضا یوسفی	ع	دو روپیہ چار آنه	مقامات بدیع الزمان	ع	پانچ آنه
شرح میزان منطق	ف	چھ آنه	مجموعہ مہراہ رسالہ	ع	تین روپیہ	سہالی بقدر نصاب	ع	پانچ آنه
حال اول شرح	ع	چار آنه	ماہ جلال حاشیہ مزہب	ع	ایک روپیہ چار آنه	تاریخ فرشتہ بقدر نصاب	ع	پانچ آنه
ایسا عجمی	ع	چار آنه	میبذی مجتہائی	ع	ایک روپیہ بارہ آنه	جماعت سوم	ع	پانچ آنه
مرقاہ	ع	چھ آنه	ایضا کلان	ع	چار روپیہ	ایضا بقدر نصاب	ع	پانچ آنه
شرح تہذیب محشی	ع	دس آنه	شمس بازغہ	ع	دو روپیہ چار آنه	جماعت دویم	ع	پانچ آنه
مجتہائی	ع	ایک روپیہ	صدرہ	ع	دو روپیہ چار آنه	پہلی سیرایہ خرد	ع	دس آنه
شرح تہذیب فارسی	ف	پانچ آنه	ایضا مجتہائی	ع	تین روپیہ	سیرایہ خرد	ع	دس آنه
قطبی محشی	ع	بارہ آنه	شرح اشارات	ع	ایک روپیہ چار آنه	تذکرہ الشعرا	ع	پانچ آنه
قطبی محشی مع سعید	ع	دس آنه	ایضاً مقالہ اول	ع	نوا آنه	قصائد ابن الفارض	ع	بارہ آنه
سیر قطبی	ع	دس آنه	خلاصہ الحساب	ع	بارہ آنه	بقدر نصاب	ع	بارہ آنه
سیر قطبی مع حاشیہ	ع	دس آنه	عمدہ محشی	ع	بارہ آنه	عزودہ الازہریت	ع	بارہ آنه
محقق دوانی	ع	ایک روپیہ چار آنه	تصریح شرح تہذیب	ع	بارہ آنه	ابن شام بقدر نصاب	ع	آٹھ آنه
حاشیہ علی حکیم ربی	ع	ایک روپیہ دو آنه	مجتہائی	ع	ایک روپیہ	تاریخ الخلفائے	ع	ایک روپیہ چار آنه
شرح سلم بلاسن	ع	تین روپیہ	شرح چمنی	ع	ایک روپیہ چار آنه	پدیہ سعیدیہ	ع	ایک روپیہ چار آنه
سلم العلوم مجتہائی	ع	ایک روپیہ چار آنه	سبع شہاد	ع	دس آنه	انتخاب کلیات خاتانی	ع	ایک روپیہ
جوہر الکیم توضیح السلم	ع	دس آنه	ع	ع	ع	ایضا خاتانی	ع	بارہ آنه
حصہ اول	ع	دس آنه	ع	ع	ع	حدیقہ محکم سنائی	ع	آٹھ آنه
حسن کشوری	ع	ایک روپیہ	ع	ع	ع	بقدر نصاب	ع	آٹھ آنه
شرح سلم بحر العلوم	ع	دو روپیہ چار آنه	ع	ع	ع	الدروس الاولیہ	ع	تین روپیہ چار آنه
شرح سلم مابین	ع	ایک روپیہ	الفارہ بقدر نصاب	ع	ایک روپیہ چار آنه	مستطاب بقدر نصاب	ع	ایک روپیہ چار آنه
نہایت صحت اولہ تمام	ع	ایک روپیہ	مفصل مع شرح	ع	دو روپیہ چار آنه	محشیہ عمدہ	ع	ایک روپیہ چار آنه
سے چہا بی گئی ہے	ع	ایک روپیہ	کامل	ع	دو روپیہ چار آنه	منطق الطیر بقدر	ع	بارہ آنه
شرح سلم قاضی ہارک	ع	تین روپیہ چار آنه	مقدمہ ابن خلدون	ع	آٹھ آنه	نصاب محشیہ عمدہ	ع	چھ آنه
مجتہائی	ع	تین روپیہ چار آنه	بقدر نصاب محشی	ع	آٹھ آنه	انتخاب تاریخ و صاف	ع	چھ آنه

ع عالیہ کلکتہ کی پیم
شہنشاہی ادبی کتابیں

کل مالکین - منشی محمد صامن علی تاجرتب کلکتہ خلاصی ٹولہ نمبر ۱۳۳ جونی چاہمین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
منظور غوثیہ نظم و نثر			دبستان مذہب			دعطا کاشفی	ف	ایک روپیہ چار آنہ
حضرت غوث پاک			حدائق الحنفیہ			رفیق السالکین مصنفہ		
کے حالات میں		سوا آنہ	مجموعہ ذخیرہ کرامت حصہ اول			مولانا کریم علی صاحب مرحوم	ہ	سوا آنہ
اعجاز غوثیہ		دو ہائی آنہ	بعض ان منبرک سالوں کا مجموعہ ہے جو			مکتوبات حضرت شیخ		
ارشاد رحمانی	ف	پانچ آنہ	حضرت مولانا مولوی کرامت علی صاحب			مکتوبات امام ربانی		پندرہ آنہ
کلیات امدادیہ تصنیف حضرت حاجی شاہ			جزبوری کی تصنیف سے ہیں نام رسائل ذخیرہ			محمد و الف ثانی	ف	دو روپیہ تین آنہ
امداد اللہ صاحب ماجرمکہ معظمہ زاد ہائے			کرامت حصہ اول یہ ہیں مکاشفات			نکات احسانی	ہ	تین آنہ
شرف و تعظیماً جمیعین مفصلہ ذیل رسائل			رسالہ فیض عامہ ترکیب العقائد حجہ قاطبہ			فیوض رحمانی	ہ	پانچ آنہ
شہزی تحفہ عشاق غنائی و فح کلزار			کتاب اشاعت زینت المصلی عقائد حقہ			زاد التقویٰ مصنفہ حاجی		
مہفت رسالہ دردناک نالہ امداد غریب			فارسی ہندی			مولوی کریم علی صاحب		بارہ آنہ
فیصلہ ہفت مسئلہ ارشاد و مرشد چہاد			ذخیرہ کرامت حصہ دوم حضرت ذخیرہ کرامت					
ضیاء القلوب رسالہ			حصہ دوم میں بعض ان رسالوں کا مجموعہ					
وحدۃ الوجود	ف	بارہ آنہ	ہے جو حضرت مولانا مولوی کرامت علی صاحب					
نظم قادریہ درکلمات			چونہی کی تصنیف سے ہیں نام رسائل			مجموعہ خطبہ و ازادہ ہامی		
حضرت غوث پاک	ہ	پونے چار آنہ	ذخیرہ کرامت حصہ دوم یہ ہیں رسالہ بیعت			ابن نباتہ رحمۃ اللہ علیہ	ہ	آٹھ آنہ
کلمات حضرت محبوب			و توبہ و البدعت دعوت مسنونہ رسالہ حق			خطبہ رسول احمدی	ہ	تین آنہ
سبحانی			الیقین رسالہ قول الامین رسالہ			خطبہ صبر مترجم	ہ	دو ہائی آنہ
کلزار ابراہیم			قول الثابت	ف	چودہ آنہ	خطبہ جدید		دو ہائی آنہ
مقلات امام ربانی			اخلاق محسنی	ف	نو آنہ	خطبہ ماثورہ	ہ	دو آنہ
گندہ			اخلاق جلالی	ہ	ایک روپیہ تین آنہ	خطبات التوحید	ہ	بارہ آنہ
حکایات الصالحین			اخلاق ناہری		ایک روپیہ تین آنہ	مجموعہ خطبہ		
مناہد الحالمین			جامع الاخلاق تجربہ			مترجم نظم عملی		دو ہائی آنہ
تحفہ العاشقین			اخلاق عملی	ہ	آٹھ آنہ	خطبہ میکٹ		سوا آنہ
شہزی سے رنگ	ف	سات آنہ	رشحات از امام حسین			مجموعہ خطبہ و ازادہ ہامی مترجم یہ علامہ		

کتاب خطبہ و وعظ

کل ناسیرین شہزی محمد ضامن علی تاجر کتب کلائے خلاصی ٹولہ منبر ہونی چاہئین۔

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
تاریخ فرشتہ	فارسی	زیر طبع	تذکرۃ الکرام تاریخ مسلمان	فارسی	پانچ روپے
ترجمہ تاریخ فرشتہ	فارسی	چھ روپے	اردو مع نقشہ تاریخ	اردو	سات روپے
فتوح الشام و مصر	فارسی	تین روپے	خلفائے عرب اسلام	فارسی	ایک روپے
تاریخ مکہ معظمہ	فارسی	تین روپے	شاہنامہ منظومہ	فارسی	ایک روپے
تاریخ احمدی	فارسی	سات روپے	تاریخ عبدالکریم	فارسی	ایک روپے
سیرۃ النعمان عمدہ	فارسی	دو روپے	کتاب متفرقہ دینیہ		
مجتبائی	فارسی	تین روپے			
الفاروق مصنفہ شبلی	فارسی	تین روپے	آثار محشر	فارسی	دو روپے
سفر نامہ مولوی شبلی	فارسی	ایک روپے	صبح کا ستارہ	فارسی	ایک روپے
روم و شام و مصر وغیرہ	فارسی	سات روپے	فلاح دارین	فارسی	ایک روپے
شاہنامہ فردوسی شوری	فارسی	سات روپے	تحفۃ الزوجین	فارسی	ایک روپے
وقائع لغت خان عالی	فارسی	سات روپے	تنبیہ المؤمنین	فارسی	ایک روپے
تاریخ بیت المقدس	فارسی	ایک روپے	راہ فردوس	فارسی	ایک روپے
سیرۃ المتأخرین	فارسی	پانچ روپے	ضورۃ المسلمین	فارسی	ایک روپے
مرآة السلاطین ترجمہ	فارسی	چار روپے	ہدایۃ النساء عورتوں	فارسی	ایک روپے
سیرۃ التأخرین کامل	فارسی	چار روپے	کیلیے یہ کتاب مفید ہے	فارسی	ایک روپے
واقعات ہند	فارسی	بارہ روپے	تعلیم النوان نون نامہ	فارسی	ایک روپے
بغاوت ہند	فارسی	ایک روپے	زینت النساء	فارسی	ایک روپے
تاریخ بنی اسرائیل	فارسی	ایک روپے	حجۃ الاسلام	فارسی	ایک روپے
تاریخ الخلفاء	فارسی	چار روپے	مجموعہ شریعت کالج	فارسی	دو روپے
تاریخ ایلینس	فارسی	چار روپے	دورہ و آراء	فارسی	ایک روپے
سراج الرحمہ قصہ	فارسی	دو روپے	انوار محمدی	فارسی	ایک روپے
اصحاب کھف	فارسی	دو روپے	وفات نامہ	فارسی	ایک روپے
مجموعہ فتوح الشام	فارسی	دو روپے	نور نامہ کلان	فارسی	ایک روپے
کامل واقعی	فارسی	دو روپے	ایضاً خود	فارسی	ایک روپے
مرآة المؤمنین طبع جدید	فارسی	دو روپے			

کتاب تصانیف حضرت مولانا شاہ ولی اللہ شاہ صاحب مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب وصیت نامہ مترجم انصاف ترجمہ کشف بستان المحشرین ہوامع شرح حزب البحر الطاف القدس عجالہ نافع

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
دار لغتین مترجم	عہ	ایک آنہ	رسالت پناہ	ہ	دو آنہ	نفت ہی نعت	زبان	قیمت
عقد الجید مترجم	ہ	بارہ آنہ	گلدستہ مولیٰ مختصر			اول اس نادر رسالہ کی عمدگی نام ہی سے ظاہر ہے		
کتاب میلاد و قصاید لغت			رسالہ حالات					
			مولیٰ میں عمدہ ہی	ہ	سوا آنہ			
مجموعہ مولود شرف الانام			مولد چراغ جنان	ہ	پانچ آنہ	نفت ہی نعت حصہ دوم		
			رحمت الرحیم	ہ	دو ہائی آنہ			
ایک ایسی زیور ایمان عورت کی			زبان تین یہ مولود ہی	ہ	پانچ آنہ	ایضاً حصہ سوم		
			مولود عزیز زری	ہ	آٹھ آنہ			
ایک ایسی بارہ			مولود بہاؤ ظہر النور	ہ	سواتین آنہ	ایضاً حصہ چہارم		
			راحت القلوب	ہ	سواتین آنہ			
چوب قلم			روایات صحیح ہیں	ہ	سواتین آنہ	ایضاً حصہ دوم		
			میلاد مصطفیٰ	ہ	دو آنہ			
مولود پذیر حصہ اول			مولود صمدانی	ہ	چار آنہ	مولود سعدی یہ نہایت مقبول مولود ہے		
			نفت مصطفیٰ	ہ	تین آنہ			
ایضاً دوم			مولود سوسر و دنیا	ہ	آٹھ آنہ	جمہیں عمدہ اور اعلیٰ درجہ کی غزلین		
			قندیل عشرش	ہ	سوا آنہ			
مولود کھنڈ البصر			میلاد سوسر و دنیا	ہ	سوا آنہ	موقع سے درج ہیں ہندی دو آنہ		
			انتخاب عوشی مقبول	ہ	سواتین آنہ			
مقبول سردی			مولود ہے	ہ	دو ہائی آنہ			
			نزل رحمت	ہ	ایک آنہ			
میلاد محمدی حصہ اول			مولود کی ہوم دہام	ہ	تین آنہ	زبان میں ہے		
			مجموعہ مولود و عطا	ہ	آٹھ آنہ			
ایضاً حصہ دوم			ناصر العاشقین	ہ	دو ہائی آنہ	دیوان لطف		
			گلزار نعت از منشی	ہ	دو ہائی آنہ			
در ظہور نبوی نئے			سارھو جلالی	ہ	سواتین آنہ	مولود کھنڈ اخبار دنیا		
			مع دیگر قصاید لغت	ہ	تین آنہ			
طرز کا مولد ہے			مولود احمد بی	ہ	تین آنہ	عمدہ مولود ہے		
			مولود بہاؤ جنیت صحیح	ہ	دو ہائی آنہ			
مولد ہے			مولود احمد بی	ہ	تین آنہ	مجموعہ نسیم جنیت		
			مولود احمد بی	ہ	تین آنہ			
مولود احمد بی			مولود احمد بی	ہ	تین آنہ	مولود سعیدی		
			مولود احمد بی	ہ	تین آنہ			

کمال سنہ ۱۳۰۰ ہجری قمری میں مولانا محمد صاحب علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی کو ۱۳ نومبر ۱۳۰۰ ہجری قمری میں چاہئین۔

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
موله سلطان الاولیا	۵	بول آنه	نعتیه درج بین	۵	سواد آنه
میلا در سق حضرت			مولود دل بسند		سوا آنه
عزت الاعظم حسب کا			ایضا کلان		پا پنج آنه
مولود لکے		ڈہالی آنه	کتاب شہادت وغیرہ		
مختصرہ معجزات		سوا آنه			
گلزار احمدی		ایک روپیہ چار آنه	روضت الشہدات		ایک روپیہ دو آنه
دیوان سنی		ایک روپیہ چار آنه	غزوات حیدری		تین روپیہ چار آنه
گلشن حافظ	۵	بارہ آنه	نذہب امامیہ		ایک روپیہ
فضائل نعتیہ		سوا آنه	خلاصۃ المصاب		دو آنه
کلام الہدیٰ معجزات		آٹھ آنه	نذہب امامیہ	۵	پا پنج آنه
خانم انبیین		دس آنه	جنگ نامہ زیتون		پا پنج آنه
ریاض حافظ		چار آنه	ذکر الشہادتین		ایک روپیہ
رحمت اللعالمین		ایک روپیہ	شہادت نامہ مع		سوا آنه
حافظ الاسلام		چھ آنه	بوضہ جات		سات آنه
نعت سروری		سوا آنه	دہ خزن		چھ آنه
میلا دیار		ساتھ تین آنه	مجلس نذہب		پونے چار آنه
مولود بر سخی مترجم			جنگ نامہ کربلا		چھ آنه
عقد الجواہر ترجمہ		چار آنه	نذہب امامیہ		دو روپیہ آٹھ آنه
برزخی اردو		پون آنه	جنگ امامہ محمد حنیف		لو آنه
فضائل درود و سلام			زبدۃ المصابر جلد اول		سوا آنه
دفع الادم تصنیف			اعمال الصالحین کوشی		سوا آنه
مولوی عبدالمصعب صاحب		ڈیڑھ آنه	جنگ نامہ بدر		تین آنه
رام پوری		سوا آنه	سچا حال شہادت		ڈیڑھ آنه
شمس الضحیٰ			منہ روشیعہ		تین آنه
نعت تمدن عمدہ چیدہ			قیامت کا مضمون		ڈیڑھ آنه
غزوات و قصائد			حمایت الاسلام لاہور		ڈہالی آنه

کتاب درسی فارسی ل

کتاب درسی فارسی ل

کل مالکین - منشی محمد صامن علی تاجر کتب کلمتہ خلاصی ٹولہ نمبر ۱۳۱ سوہنی چائین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
ایضاً فرہنگ	ہ	پونے دو آنے	حروف تہجی مع پند نامہ	ف	دو آنے	صفوۃ المصادر	ف	ایک آنے
ایضاً دوسری	ف	سواتین آنے	دستور التہجی و سلسلہ	ف	چار آنے	فارسی نامہ	ہ	پون آنے
فرہنگ	ہ	تین آنے	فارسی آموز	ف	چار آنے	محمود نامہ	ہ	پون آنے
ایضاً تیسری	ف	نو آنے	ایضاً بے مع فراید	ہ	دو آنے	عطالی نامہ	ہ	پون آنے
ایضاً فرہنگ	ہ	سوا پانچ آنے	عزیزیہ	ہ	دو آنے	تعلیم سسزیمی	ہ	دو آنے
ایضاً چوتھی	ف	بارہ آنے	تشریح الحروف	ہ	پون آنے	پند نامہ حضرت شیخ	ہ	دو آنے
ایضاً فرہنگ	ہ	سات آنے	راکوں کا کیل	ہ	سوا آنے	فرید الدین عطار	ہ	دو آنے
دینیاتی پہلی کتاب عربی	ہ	دو آنے	تعلیم المبتدی اول	ہ	دو آنے	پند نامہ مترجم	ہ	دو آنے
ایضاً دوسری کتاب	ہ	ساتھ چار آنے	ایضاً حصہ دوم	ہ	چار آنے	گلزار دیستان	ف	سوا دو آنے
ایضاً تیسری کتاب	ہ	ساتھ پانچ آنے	حلوائے بے دود	ہ	سوا آنے	مصدر فیوض	ہ	سوا تین آنے
دینیات کا پہلا رسالہ	ہ	پونے دو آنے	کریمیا	ف	پون آنے	نسخہ تعلیمیہ	ف	سوا آنے
ایضاً دوسرا رسالہ	ہ	دو آنے	کریمیا واضح	ہ	ایک آنے	گفتگو نامہ	ہ	ایک آنے
ایضاً تیسرا رسالہ	ہ	سواتین آنے	کریمیا رحیمیا	ف	سوا آنے	انشائی خرد افروز	ہ	سوا آنے
صرف فارسی کا ابتدا	ہ	ساتھ چار آنے	کریمیا مترجم	ہ	سوا آنے	انشائی مفید النساء	ہ	تین آنے
رسالہ	ف	ساتھ چار آنے	کریمیا مدرس	ہ	پون آنے	انشائی بہار سخن	ہ	پونے چار آنے
			کریمیا خمس	ہ	سوا آنے	ہفت ضابطہ	ف	ایک آنے
			شرح کریمیا	ف	تین آنے	مکتوب احمدی	ہ	سوا دو آنے
			نامیقمان	ہ	پون آنے	مکتوب محمدی	ہ	دو آنے
			ایضاً مترجم	ف	سوا آنے	کاغذات کاروانی	ہ	آٹھ آنے
			خالق باری	ف	پون آنے	گلستان کشوری	ہ	پانچ آنے
			قادر نامہ غالب	ہ	پون آنے	خفی قلم	ف	پانچ آنے
			دستور الصبیان	ف	سوا آنے	گلستان مع فرہنگ	ہ	ساتھ دو آنے
			ایضاً مترجم	ف	دو آنے	واضح قلم	ہ	ساتھ دو آنے
			ایضاً اردو	ہ	سوا آنے	گلستان نہایت	ہ	نو آنے
			میزان فارسی	ف	ایک آنے	صحیح کاغذ عمدہ	ہ	نو آنے
			آذنامہ معروف	ہ	ایک آنے	گلستان مہ تصویر	ہ	بارہ آنے

انگلش ترجمہ مع ترجمہ اردو یعنی بغیر استاد کے انگریزی لکھنا پڑھنا اور بولنا سکھانے والی کتاب اس میں ایسے آسان طریقے اور نادر اصول بتائے گئے ہیں کہ جنکو پڑھکر معمولی لیاقت اور بھی بغیر استاد کے انگریزی میں بات چیت اور خط و کتابت کرنی لیاقت حاصل کر سکتا ہے ہر طرح کی بول چال کے فقرے اور ہر محکمہ کے اصطلاحی الفاظ ہزاروں با محاورہ درج ہیں۔

ایک روپیہ

کل فرہنگین - منشی محمد ضامن علی تاجر کتب مکملہ خلاصی لٹل نمبر ۱۳۱ ہونی چاہئیں

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
کتابان خوب قلم	فارسی	یک روپیہ آنہ	انشاء مظہر	فارسی	سوا آنہ	جوہر الزکیب	فارسی	سوا آنہ
کتابان مترجم	فارسی	گیارہ آنہ	انشاء دلاویز	فارسی	ڈیڑھ آنہ	نہر الفصاحت	فارسی	چار آنہ
کتابان نظم قافی	فارسی	چھ آنہ	ہر سہ دفتر ابوالفضل	فارسی	ایک روپیہ آنہ	چهار گلزار	فارسی	سات روپیہ آنہ
کتابان خطی قلم	فارسی	پانچ آنہ	رقعات ابوالفضل	فارسی	آٹھ آنہ	مشباح القواعد	فارسی	چھ آنہ
کتابان ادب و فن	فارسی	بارہ آنہ	شرح ابوالفضل	فارسی	ایک روپیہ آنہ	عبد الواح بھیج	فارسی	دوہائی آنہ
کتابان خوب قلم	فارسی	ایک روپیہ آنہ	رقعات عالمگیری	فارسی	دوہائی آنہ	احسن القواعد	فارسی	ایک روپیہ آنہ
کتابان صحیح و عمدہ	فارسی	بارہ آنہ	رقعات مزاقین	فارسی	چھ آنہ	اصول جربستہ	فارسی	سوا دو آنہ
کتابان مترجم	فارسی	چودہ آنہ	رقعات عزیز	فارسی	سوا آنہ	نصاب الصبیان	فارسی	ڈیڑھ آنہ
کتابان شرح گلستان	فارسی	چھ آنہ	رقعات بیدل	فارسی	سات روپیہ آنہ	شرح نصاب الصبیان	فارسی	سات آنہ
کتابان شرح گلستان مجدد	فارسی	ایک روپیہ	رقعات بلبل اللہی	فارسی	ڈیڑھ آنہ	مشوئی مخزن اسرار	فارسی	دس آنہ
کتابان باران شرح گلستان	فارسی	ایک روپیہ چھ آنہ	رقعات نظامیہ	فارسی	پون آنہ	مشوئی عنینت	فارسی	سات روپیہ چار آنہ
کتابان بوستان بید	فارسی	زیر طبع	سہ نشر ظہوری	فارسی	سوا پانچ آنہ	زینحیا مصری	فارسی	پانچ آنہ
کتابان ایضاً گلہری	فارسی	ایک روپیہ آنہ	شرح ظہوری مہلبی	فارسی	پندرہ آنہ	تعلیم نامہ حصہ اول	فارسی	آٹھ آنہ
کتابان شادی بہار نظم	فارسی	سوا آنہ	بخیر قطع ظہوری	فارسی	سوا دو آنہ	زینحیا مزدوسی	فارسی	چھ آنہ
کتابان شادی عینہ مترجم	فارسی	پانچ آنہ	شرح بخیر قطعہ	فارسی	نو آنہ	زینحیا نابت	فارسی	چھ آنہ
کتابان شادی عجیب	فارسی	دو آنہ	بخیر قطعہ ولایت	فارسی	سوا دو آنہ	صحیح اور عمدہ	فارسی	چودہ آنہ
کتابان انشاء دلکش	فارسی	پونے تین آنہ	مینار بازار	فارسی	ڈیڑھ آنہ			
کتابان انشاء سے میر	فارسی	دوہائی آنہ	شرح مینا بازار	فارسی	پانچ آنہ	نسخہ زینحیا مترجم جمع ترجمہ اردو جس کا متن		
کتابان انشاء سے فیض رمان	فارسی	سات روپیہ چار آنہ	شبنم شاداب	فارسی	سوا دو آنہ	ایک نسخہ نقلی دستند سے صحت کر کے		
کتابان انشاء سے تیسر	فارسی	دو آنہ	شرح شبنم شاداب	فارسی	سات روپیہ نو آنہ	ایک داستان بازار آمدن اخوان یوسف		
کتابان انشاء سے ماہور نام	فارسی	پانچ آنہ	دستور المکتوبات	فارسی	ایک آنہ	علیہ السلام نزدیک دروازہ مکر نام کرگان		
کتابان انشاء سے طاہر وحید	فارسی	سات روپیہ سات آنہ	نوبجات کسری	فارسی	سات روپیہ چار آنہ	گرفتن جواب تک کسی شہور مطبع کی مطبوعہ		
کتابان انشاء سے جامی	فارسی	پونے چار آنہ	حسن و عشق	فارسی	سوا آنہ	زینحیا میں مرج نہ پایا کیا اصناف کر کے جمالی		
کتابان انشاء سے معذی مترجم	فارسی	سات روپیہ تین آنہ	کلمات نثر غالب	فارسی	ایک روپیہ چھ آنہ	کئی ہے	فارسی	ایک روپیہ آنہ
کتابان انشاء سے غنایت	فارسی	فوائد	فوائد فلکی	فارسی	سوا آنہ	شرح زینحیا اردو	فارسی	چودہ آنہ
کتابان علی اردو	فارسی	پانچ آنہ	معینہ نامہ	فارسی	تین آنہ			

کتابان مالکین - منشی محمد صامن علی ناچر کتب کلاں خلاصی لہور نمبر ۱۳۱ ہونی جامین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
کلیات صائب	ف	ایک روپیہ	کلیات ناسخ	۵	ایک روپیہ	کلیات صائب	ف	ایک روپیہ
دیوان صائب	۷	دو آنہ	کلیات آتش	۷	بارہ آنہ	دیوان صائب	۷	دو آنہ
دیوان قطب الدین	۷	سوا آنہ	کلیات امیر الدین	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	دیوان قطب الدین	۷	سوا آنہ
تختیار کاکی	۷	چھ آنہ	کلیات انشا و نظائر	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	تختیار کاکی	۷	چھ آنہ
دیوان خواجہ معین الدین	۷	سوا آنہ	کلیات میسر تقی	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	دیوان خواجہ معین الدین	۷	سوا آنہ
چستی ۶۰	۷	دو آنہ	کلیات سودا	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	چستی ۶۰	۷	دو آنہ
دیوان غوث الاعظم	۷	دو آنہ	کلیات تریاب	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	دیوان غوث الاعظم	۷	دو آنہ
دیوان احمد جام	۷	دو آنہ	کلیات نظیر	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	دیوان احمد جام	۷	دو آنہ
دیوان حافظ جہانم	۷	دو آنہ	دیوان ذوق	۷	ایک روپیہ چھ آنہ	دیوان حافظ جہانم	۷	دو آنہ
ایضاً مترجم	۷	دو روپیہ بارہ آنہ	دو روپیہ بارہ آنہ	۷	دو روپیہ بارہ آنہ	ایضاً مترجم	۷	دو روپیہ بارہ آنہ
شرح دیوان حافظ	۷	ایک روپیہ	دیوان امیر	۷	ایک روپیہ	شرح دیوان حافظ	۷	ایک روپیہ
شرح یوسفی دیوان حافظ	۷	سات آنہ	صنمخانیہ عشق دیوان	۷	سات آنہ	شرح یوسفی دیوان حافظ	۷	سات آنہ
بدر الشرح شرح	۷	ایک روپیہ	امیر زینالی	۷	ایک روپیہ	بدر الشرح شرح	۷	ایک روپیہ
دیوان حافظ	۷	دو روپیہ	دیوان رند	۷	دو روپیہ	دیوان حافظ	۷	دو روپیہ
دیوان مخفی	۷	دو آنہ	دیوان غالب	۷	دو آنہ	دیوان مخفی	۷	دو آنہ
دیوان عتی	۷	دو آنہ	دیوان فلق	۷	دو آنہ	دیوان عتی	۷	دو آنہ
دیوان ناصر علی	۷	چھ آنہ	دیوان عنافل	۷	چھ آنہ	دیوان ناصر علی	۷	چھ آنہ
دیوان نویدی	۷	ایک آنہ	دیوان گلشن بدایا	۷	ایک آنہ	دیوان نویدی	۷	ایک آنہ
دیوان ہلالی	۷	سات روپیہ	دیوان عاشق	۷	سات روپیہ	دیوان ہلالی	۷	سات روپیہ
قصائد بدریاح	۷	چھ آنہ	دیوان صادق	۷	چھ آنہ	قصائد بدریاح	۷	چھ آنہ
رباعیات عمر خیام	۷	پانچ آنہ	دیوان شہیدی	۷	پانچ آنہ	رباعیات عمر خیام	۷	پانچ آنہ
ساتی نامہ ظہوری	۷	گیارہ آنہ	دیوان گویا	۷	گیارہ آنہ	ساتی نامہ ظہوری	۷	گیارہ آنہ
زبان السعدین	۷	دو آنہ	دیوان ضامن	۷	دو آنہ	زبان السعدین	۷	دو آنہ
کلیات ظفر	۷	دو روپیہ چھ آنہ	قانون راک	۷	دو روپیہ چھ آنہ	کلیات ظفر	۷	دو روپیہ چھ آنہ
نقشب ظفر	۷	دو آنہ	آفتاب دانع	۷	دو آنہ	نقشب ظفر	۷	دو آنہ
کلیات مومن	۷	زیر طبع	مجمع الاشعار	۷	زیر طبع	کلیات مومن	۷	زیر طبع

کلیات مومنین - منشی محمد ضامن علی تاجرت کلکتہ خلاصی لٹریچر سوسائٹی چائین

کتاب فضص و غیره

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
الف یلمه مطبوعه مصر			ایضاً جلد چهارم	فارسی و بیچاره	۰
کامل			ایضاً جلد پنجم	تین روپیه	۰
زینفوان نامه اول	ساز آریه آنه	۰	ایضاً جلد ششم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً حصه دوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد هفتم	چار روپیه آنه	۰
کوچک با خزر	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد هشتم	دو روپیه آنه	۰
بالا با خنسر	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد نهم	چار روپیه آنه	۰
ایرج نامه اول	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد دهم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً جلد دوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد یازدهم	چار روپیه آنه	۰
طرافت کی پوریه	پون آنه	۰	ایضاً جلد دوازدهم	چار روپیه آنه	۰
صندلی نامه	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد سیزدهم	چار روپیه آنه	۰
لعل نامه اول	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد چهاردهم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً جلد دوم	چار روپیه آنه	۰	ایضاً جلد پانزدهم	چار روپیه آنه	۰
هومان نامه	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد شانزدهم	چار روپیه آنه	۰
طلسم خیال کنندی اول	دو روپیه آنه	۰	ایضاً جلد هجدهم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً دوم	دو روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیستم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً سوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و یکم	چار روپیه آنه	۰
طلسم زعفران زار اول	دو روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و دوم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً دوم	دو روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و سوم	چار روپیه آنه	۰
فسانه دلفزیب	نوا آنه	۰	ایضاً جلد بیست و چهارم	چار روپیه آنه	۰
طلسم شورش جلد اول	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و پنجم	چار روپیه آنه	۰
بقیه شورش با جلد اول	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و ششم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً جلد دوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و هفتم	چار روپیه آنه	۰
بقیه شورش با جلد دوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و هشتم	چار روپیه آنه	۰
ایضاً جلد سوم	تین روپیه آنه	۰	ایضاً جلد بیست و نهم	چار روپیه آنه	۰

کل فرمایند بنی محمد صامن علی تاجر کتب کلته خلاصی لوله نمسره هونی پاستین

نام کتاب	زبان	بہت	نام کتاب	زبان	بہت
کتاب نفیس و تقوید و طلسم			اج سلہمانی	ہ	پوستے دو آئے
کتاب تعمیر و نجوم و جہر			ابن اعجاز جواہر	ہ	ایک روپیہ
			حرز سلیمان	ہ	گیارہ آئے
			نافع الخلائق	ہ	ایک روپیہ
			اعجاز عیسوی	ہ	چار آئے
			ترجمہ اردو جو اہر قصہ کامل	ہ	یہ کتاب اندر حال مع
			ناندہ عشقا نامہ پیدار و مثل ہما کیاب نمہی	ہ	منتر ناگری
			گو اس نام سے بہت سے لوگوں کو تپنا	ہ	اندر حال
			بنائیں مگر وہ محض مصنوعی تھیں کتاب	ہ	عملیات نادرہ
			خاص حضرت شیخ محمد غوث گوالیاری	ہ	فلائمہ قرآن شریف
			کی اصل کتاب کا ترجمہ ہے اس کا ترجمہ	ہ	ترجمہ تعمیر رویا
			مولوی برکت اللہ صاحب لکھنوی فرقی	ہ	محبوب الرمل
			محلے سے لفظی با مجاوردہ عام ہم زبان	ہ	آفتاب الرمل
			اردو میں لکھا ہے حقیقت میں اس	ہ	میدان الرمل
			کتاب کو ہر طرح سے سراہا و اربین کہنا	ہ	آفات النجوم
			مبالغہ نہیں ہے یہ خزینہ عملیات ہے	ہ	جو اہر الحدوف
			کلمہ مقاصد ہے اکبر ہے آجیات ہر	ہ	کنز الحسیب
			پہلی گیمیا ہے تہذیبی تخت میں دنیا دگاہ	ہ	الآثار النجوم
			ذرا سی شفت بین خدا سے طاووس کے	ہ	منقح الجفر
			جو ہر اول عابدوں کی عبادت اور	ہ	انتخاب نجوم
			طریقوں میں جو ہر دوم زاہدون کو نہ	ہ	احکام النجوم
			اور اس کے قاعدوں میں جو ہر سوم	ہ	اسرار الجفر
			کر سوائوں کی دعوت اور اس کی	ہ	
			میں جو ہر چہارم عارفان منتر کے شغل	ہ	
			اور ذکر دن میں جو ہر پنجم ورتہ الحق	ہ	
			کے عمل اور ان کی ترکیبوں کے بیان	ہ	

کتاب حساب

کلیں مشرق منشی محمد صامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی لڑا کہ منبر ہونی چاہئیں

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
مکتب نامہ	فارسی	چار آنہ	ملک العزیز و درجنا علی بی لڑائی ان جبر و عجز	فارسی	چار آنہ
زبانی حساب	فارسی	ایک آنہ	اور سلطان صلاح الدین کے وقت	فارسی	ایک آنہ
مخزن الحساب	فارسی	چار آنہ	میں ہوئی تھیں دین اسلام کی پرورش	فارسی	چار آنہ
مبادی الحساب	فارسی	چار آنہ	دولت کی مجسم تصویر مصنفہ شہر	فارسی	چار آنہ
حصہ اول	فارسی	چار آنہ	منصور مونسوہ ناول ہے جس میں	فارسی	چار آنہ
ایضاً حصہ دوم	فارسی	تین آنہ	سلطان محمود غزنوی کے جوش سلطان	فارسی	تین آنہ
ایضاً حصہ سوم	فارسی	تین آنہ	اور ہندو راہب جہمیر کی بہادری کی	فارسی	تین آنہ
جنزئی نردان کلان	فارسی	چار آنہ	نصیر بن نظر آئی ہیں مصنفہ شہر	فارسی	چار آنہ
جنزئی نردان و خود	فارسی	چار آنہ	عزت صرف	فارسی	چار آنہ
علم حساب چکرورتی	فارسی	چار آنہ	محبوس کشت	فارسی	چار آنہ
کامل	فارسی	ایک روپیہ	خوش نصیب	فارسی	ایک روپیہ
تہلیل الحساب	فارسی	چار آنہ	حسن بن صباح	فارسی	چار آنہ
روشنائی فیتولہ	فارسی	ایک آنہ	فردوس برین	فارسی	ایک روپیہ
			مقدس نازنین	فارسی	دو آنہ
			حسرت دید	فارسی	پانچ آنہ
			مخبر نامہ ثواب	فارسی	تین روپیہ
			دلکش ہر دو حصہ ممکن نہیں کہ بغیر	فارسی	تین روپیہ
			ختم کے کتاب رکھ دیکھے کیا خوب	فارسی	تین روپیہ
			ناول ہے	فارسی	چار آنہ
			لال کیتان	فارسی	بارہ آنہ
			ان کا حال	فارسی	دو روپیہ
			حسن انجمناروسیدون اور تکران	فارسی	دو روپیہ
			کی لڑائی ایسا پونی کا جوش	فارسی	دو روپیہ
			نہی نفاق وغیرہ مصنفہ شہر	فارسی	تین روپیہ
			عزت صرف	فارسی	سوار روپیہ
			دیسی جھپسری	فارسی	بارہ آنہ
			سارہی چار روپیہ	فارسی	چار روپیہ
			عزت اول	فارسی	چار روپیہ
			ہینسل کارپ	فارسی	دو روپیہ
			گورا	فارسی	دو روپیہ
			حسن ہر ہر	فارسی	دو روپیہ
			حصہ اول	فارسی	دو روپیہ

مولانا شمس الدین کے تصنیف جدید الطبع تالیفات ناول

قیس و لبنی شہر عاشق تیس بن ذریع
عذری اور اسکی مشورۃ لبنی کے حالات
نہایت پر اثر عمدہ محاکمہ کا واقعہ ہندی لڑو

زوال بغداد	سوار روپیہ
حسن کا ڈاکو کمال	دو روپیہ
فتح اندلس	دو روپیہ
شادی و غم	دو روپیہ

کل نثر تین مثنوی محمد صامن علی تاجر کتب کلاکتہ خلاصی لڑو کہ تہ سہ ہونی چاہئین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
شیر شتاب یا			تومیر از صه	فارسی	چهار آنه	تومیر از صه	فارسی	دس آنه
یوسف و عزیزه			دیول دیوی	فارسی	دو روپیه	دیول دیوی	فارسی	بارہ آنه
جام زہر			کینر فاطمہ ایک ملانی	فارسی	آٹھ آنه	کینر فاطمہ ایک ملانی	فارسی	آٹھ آنه
شہنشاہ حیدران			تعلیم یافتہ لیدی کی	فارسی	چھ آنه	تعلیم یافتہ لیدی کی	فارسی	چھ آنه
نیروز محمودہ			دلکش سرگدشت	فارسی	بارہ آنه	دلکش سرگدشت	فارسی	چھ آنه
جانی			مہر جا ایک شریف	فارسی	چار آنه	مہر جا ایک شریف	فارسی	چار آنه
غیر شتاب و خورشید			بہصمت اجوت	فارسی	چار آنه	بہصمت اجوت	فارسی	چار آنه
تسخیر			کی لڑکی کی لڑکی	فارسی	دو آنه	کی لڑکی کی لڑکی	فارسی	دو آنه
بہشت برین			خدائی فوجدار	فارسی	چار آنه	خدائی فوجدار	فارسی	چار آنه
مشرفہ فرانس			جام سرشار	فارسی	چار آنه	جام سرشار	فارسی	چار آنه
غریب محبت			سوزن عشق	فارسی	چار آنه	سوزن عشق	فارسی	چار آنه
عصمت کا الم			معشوقہ عرب	فارسی	چار آنه	معشوقہ عرب	فارسی	چار آنه
حجاب النساء			شیل دنتی	فارسی	چار آنه	شیل دنتی	فارسی	چار آنه
جان بی بی			ماریہ سلطانہ	فارسی	چار آنه	ماریہ سلطانہ	فارسی	چار آنه
کس شوہر			نسیم آرزو	فارسی	چار آنه	نسیم آرزو	فارسی	چار آنه
برق غضب			یا قوت کی کان	فارسی	چار آنه	یا قوت کی کان	فارسی	چار آنه
کایا پلٹ			نرالی ادا	فارسی	دس آنه	نرالی ادا	فارسی	دس آنه
حیدران کا حیار			غریب حسن	فارسی	ایک آنه	غریب حسن	فارسی	چار آنه
حسن بی بی			پاک دامن	فارسی	آٹھ آنه	پاک دامن	فارسی	ایک روپہ بارہ آنه
حسن شوہر			دختر کامل	فارسی	چودہ آنه	دختر کامل	فارسی	سواروپہ
معشوقہ عذر			ڈاکٹر کی بیٹی	فارسی	ایک روپہ	ڈاکٹر کی بیٹی	فارسی	ڈیڑھ روپہ
دو مال کا عاشق			نشب و فراز	فارسی	سواروپہ	نشب و فراز	فارسی	سواروپہ
دل راندہ و غربت			مظفر بابائی	فارسی	سواروپہ	مظفر بابائی	فارسی	سواروپہ
کمال سچا قصہ اگر			روز الہیہ کمال	فارسی	دو روپہ	روز الہیہ کمال	فارسی	دو روپہ
پڑھتے پڑھتے دل			مرد میدان کمال	فارسی	دو روپہ	مرد میدان کمال	فارسی	دو روپہ
پہن نہ ہو جائے			نئی نویلی	فارسی	چھ آنه	نئی نویلی	فارسی	چھ آنه

کتاب لغت

لغات القرآن - قرآن شریف کی یہ پوری لغت جس کا تارکخی نام دعوہ ہے

مفتی محمد صائم علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی طوالمبستر ہونی جاہلین

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
مجموعات رضائی	فارسی	شاهی بن آینه	ترجمه مخزن الادویہ	فارسی	شاهی چارپوہ	رموز الحکمت	فارسی	دو آنہ
میزان الطب	فارسی	گیارہ آنہ	مجموعہ الفاظ الادویہ	فارسی	ایکروپہ چھ آنہ	رسالہ فارورہ	فارسی	سوا آنہ
ترجمہ منظر الطب	فارسی	دس آنہ	اختیارات بدیعی	فارسی	ایکروپہ بارہ آنہ	ترجمہ ذخیرہ خازن	فارسی	پندرہ روپہ
مطب علونجان	فارسی	شاهی چارپوہ	شرح رباعیات یونی	فارسی	چودہ آنہ	شاهی کامل	فارسی	تین روپہ آنہ
لمنصفصول بقراطی	فارسی	چھ آنہ	زبدۃ الحکمۃ	فارسی	وہابی آنہ	مجمع البحرین	فارسی	دو روپہ چارپوہ
معین العلاج	فارسی	آٹھ آنہ	میفذ الاجسام	فارسی	چار آنہ	بسان المفردات	فارسی	سات روپہ چارپوہ
میزان الادویہ فرد	فارسی	ایک آنہ	طب احسانی	فارسی	چار آنہ	جامع شفائیہ	فارسی	سات روپہ چارپوہ
طب لقمائی اول	فارسی	ایک آنہ	قربادین احسانی	فارسی	آٹھ آنہ	ترجمہ قانون بولی	فارسی	پندرہ روپہ
ایضاً حصہ دوم	فارسی	ایک آنہ	ترجمہ کامل الصنائع	فارسی	نوزدہ روپہ آنہ	سینا کامل	فارسی	چار آنہ
عشرت الفیس ترجمہ	فارسی	سواروپہ	معالجات احسانی	فارسی	شاهی چھ روپہ	ترقیات مسوم	فارسی	دو روپہ چارپوہ
طب سکندری شیخ الرئیس	فارسی	سواروپہ	مرکبات احسانی	فارسی	آٹھ آنہ	امرت ساگر	فارسی	دو روپہ چارپوہ
طب سکندری ترجمہ	فارسی	سواروپہ	علاج احسانی	فارسی	شاهی چار آنہ	ترجمہ کفایہ منصوری	فارسی	ایکروپہ چھ آنہ
معدن الشفا	فارسی	تین روپہ بارہ آنہ	مقالات احسانی	فارسی	نو آنہ	علاج مویشی	فارسی	شاهی چارپوہ
علاج الامراض	فارسی	دو روپہ	علاج الغسر با	فارسی	بارہ آنہ	زینت الخیل	فارسی	چودہ آنہ
ایضاً اردو	فارسی	بوٹی بن روپہ	طب اکبر	فارسی	دو روپہ	فرس نامہ	فارسی	سوا آنہ
زاد غریب	فارسی	چھ آنہ	ترجمہ طب اکبر	فارسی	زیر طبع	فرس نامہ کلان	فارسی	دس آنہ
مجموعات تہدوی	فارسی	دو آنہ	قانون عسرت	فارسی	نو آنہ	شفا الامراض	فارسی	سواروپہ
ترجمہ زاد غریب	فارسی	گیارہ آنہ	اکسیر القلوب	فارسی	دو روپہ	نشریح الاجسام	فارسی	آٹھ آنہ
میزان سلیمانی	فارسی	چار روپہ چھ آنہ	قربادین شفائی	فارسی	نو آنہ	ضرور المطیب	فارسی	ایک آنہ
قربادین قادری	فارسی	ایکروپہ بارہ آنہ	قربادین ذکائی	فارسی	ایکروپہ تین آنہ	قربادین کبیر	فارسی	چھ روپہ بارہ آنہ
ترجمہ قربادین قادری	فارسی	ایکروپہ چھ آنہ	محببت البری	فارسی	گیارہ آنہ	ایضاً اردو	فارسی	سات روپہ
تدابیر مہیضہ	فارسی	وہابی آنہ	ترجمہ مجربات البری	فارسی	شاهی چھ آنہ	ترجمہ قانون کچھ	فارسی	آٹھ آنہ
معدن الشفا	فارسی	طب بنوی	طب بنوی	فارسی	تین آنہ	ترجمہ موجسز	فارسی	دس آنہ
سکندر شاهی	فارسی	تین روپہ	مخزن المفردات	فارسی	ترجمہ سیدی	کامل	فارسی	پانچ روپہ
ام العلاج	فارسی	شاهی تین آنہ	ادویہ مفردہ کے	فارسی	ایکروپہ	اکسیر الامراض	فارسی	بارہ آنہ
مخزن الادویہ	فارسی	سات روپہ تین آنہ	بسان مین	فارسی	ایکروپہ		فارسی	

کافی مالکین منشی محمد صامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی اولہ منبر سہونی چاہمین

نام کتاب	زمان	قیمت	نام کتاب	زمان	قیمت	نام کتاب	زمان	قیمت		
جواهر النقیس	۵	ایک روپیہ آنہ	رد ہند و	۵	پانچ آنہ	مثنوی مولانا روم				
مترجم اردو	۵	سات آنہ	تحفۃ البند	۵	بارہ آنہ	دفتر اول حصہ اول				
تحقیقات نادرہ طبعی	۵	سات روپیہ	شمس البرہین مباحثہ			نہایت عمدہ شرح				
خزائن الملوک	۵	سات روپیہ	اور مناظرہ بین عمدہ			ایضاً دفتر حصہ اول				
سرود و جلد	۵	سات روپیہ	کتاب ہے			حصہ دوم				
شرح الاسباب	۵	چودہ آنہ	تحفہ ثنا عشریہ			ایضاً دفتر دو کمال				
مع نقشہ بروج فلکی	۵	سات آنہ	نقیبہ کی کرامت			رو نامی مثنوی یہ				
قرآن میں جلالی	۵	ایک روپیہ آنہ	تعویذات			صرف دیباچہ کی				
شفاء الابدان	۵	نوز آنہ				اردو دفتر شرح ایک				
مخفیہ الحکمہ	۵	سوا پانچ آنہ	تعویذ گنج العرش			نظم اور ایک نثر میں				
طب یوسفی	۵	گیارہ آنہ	سیاہ فی سینکڑہ	۶	دس آنہ	کے				
منظر الشفا	۵	تین آنہ	تعویذ تہرت و			تعلیم الدین عقائد				
مغربات بشیر	۵	سوا پانچ آنہ	بارہ جاند وغیرہ			اعمال - اخلاق				
تحقیقات النسانی	۵	سات روپیہ	سیاہ فی سینکڑہ			آداب طرز معاشرت				
نقیس ترجمہ اردو	۵	سات روپیہ	گیان جو سر اردو			معاملات نقوف				
مزل الا وہام	۵	نوز آنہ	دو ہنگامی سینکڑہ			وغیرہ میں اس				
دستور انجات عن	۵	سات روپیہ	حضرت لانا جامی حافظ			کتاب نہ ہو گی				
مہذب النہیات	۵	سات روپیہ				فروع الایمان				
معالجات تپ لڑہ	۵	سات روپیہ	قاری شاہ محمد شرف علی			ایمان کے ستر				
مطلب الطالین	۵	سات روپیہ				صاحب جنفی تھانوی عم فیضہ			شعبہ قرآن و	
کتاب مباحثہ و مناظرہ									کی مفید تصنیفات	
							فتح المہین تہنیہ	۵		
اولاہ میں	۵	سات روپیہ	کے بہن بمیشل			کتاب ہے				
دیوان حنفی	۵	سات روپیہ	کلید مثنوی شرح اردو							

کل سرشتیں منشی محمد ضامن علی تاجر کتب کلمتہ خلاصی لؤلؤ لہنہ سہرہ جونی چاہشیں

نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت	نام کتاب	زبان	قیمت
جزا الاعمال			ذکر الحیب	۵۶	ایک روپہ آٹھ آنہ	ذکر الحیب	۵۶	ایک روپہ آٹھ آنہ
بھلے اور برے اعمال کے دنیاوی منافع اور عجزتین بہت پر عمل تحریر فرمائی ہیں جسے فوراً ہی نازل کر لیتا ہے			تمنیہات وصیت مواعظ اشرفیہ	۵	چار آنہ	تمنیہات وصیت مواعظ اشرفیہ	۵	چار آنہ
اصلاح الرسوم			فتاویٰ اشرفیہ	۵	دو آنہ	فتاویٰ اشرفیہ	۵	دو آنہ
پیدائش سے وفات تک سب قدر رسوم رائج ہیں ان کی اصلاح بدلائل شرعیہ فرمائی ہے			کامل	۵	گیانہ آنہ	کامل	۵	گیانہ آنہ
			حق السماع	۵	سوا آنہ	حق السماع	۵	سوا آنہ
			اور اور جمالی	۵۶	ڈھائی آنہ	اور اور جمالی	۵۶	ڈھائی آنہ
			تیسیر المبتدی	۵۶	چھ آنہ	تیسیر المبتدی	۵۶	چھ آنہ
			گرامات مذاویہ	۵	چھ آنہ	گرامات مذاویہ	۵	چھ آنہ
			کمالات اداویہ	۵	چھ آنہ	کمالات اداویہ	۵	چھ آنہ
			علاج القحط والود	۵	چھ آنہ	علاج القحط والود	۵	چھ آنہ
			مع اصنافہ	۵	چھ آنہ	مع اصنافہ	۵	چھ آنہ
			مناجات مقبول	۵۶	دو آنہ	مناجات مقبول	۵۶	دو آنہ
			بہشتی زیور	۵۶	دو آنہ	بہشتی زیور	۵۶	دو آنہ
مترجم معہ اضافہ کاغذ گندہ سفید اس میں قرآن و حدیث کی احادیث بعینہ درج فرمائی ہیں قیمت عربی ہندی ۳ روپے آنہ			مع ضمیمہ بہشتی جو ہر عورتوں کی تعلیم کے لئے تالیف ہوئی ہے اس کے دیکھ حصے ہیں اس میں الف بے سے لے کر تمام ضروری مسائل و حقوق و طریقہ تربیت اولاد و طرز معاشرت و خولید بخیر و اصلاح رسوم و وجہ و اصلاح باطن و تہذیب اخلاق ذکر قیامت و نیک بیویوں کی حکانین و غیرہ اردو میں تحریر فرمایا ہے فی حصہ سبق الغایات			مع ضمیمہ بہشتی جو ہر عورتوں کی تعلیم کے لئے تالیف ہوئی ہے اس کے دیکھ حصے ہیں اس میں الف بے سے لے کر تمام ضروری مسائل و حقوق و طریقہ تربیت اولاد و طرز معاشرت و خولید بخیر و اصلاح رسوم و وجہ و اصلاح باطن و تہذیب اخلاق ذکر قیامت و نیک بیویوں کی حکانین و غیرہ اردو میں تحریر فرمایا ہے فی حصہ سبق الغایات		
مناجات مقبول			بہشتی زیور			بہشتی زیور		
مترجم معہ اضافہ کاغذ گندہ سفید اس میں قرآن و حدیث کی احادیث بعینہ درج فرمائی ہیں قیمت عربی ہندی ۳ روپے آنہ			مع ضمیمہ بہشتی جو ہر عورتوں کی تعلیم کے لئے تالیف ہوئی ہے اس کے دیکھ حصے ہیں اس میں الف بے سے لے کر تمام ضروری مسائل و حقوق و طریقہ تربیت اولاد و طرز معاشرت و خولید بخیر و اصلاح رسوم و وجہ و اصلاح باطن و تہذیب اخلاق ذکر قیامت و نیک بیویوں کی حکانین و غیرہ اردو میں تحریر فرمایا ہے فی حصہ سبق الغایات			مع ضمیمہ بہشتی جو ہر عورتوں کی تعلیم کے لئے تالیف ہوئی ہے اس کے دیکھ حصے ہیں اس میں الف بے سے لے کر تمام ضروری مسائل و حقوق و طریقہ تربیت اولاد و طرز معاشرت و خولید بخیر و اصلاح رسوم و وجہ و اصلاح باطن و تہذیب اخلاق ذکر قیامت و نیک بیویوں کی حکانین و غیرہ اردو میں تحریر فرمایا ہے فی حصہ سبق الغایات		
دس آنہ			دس آنہ			دس آنہ		
ساتھ تین آنہ			ساتھ تین آنہ			ساتھ تین آنہ		
دو آنہ			دو آنہ			دو آنہ		
سوا دو آنہ			سوا دو آنہ			سوا دو آنہ		
تین آنہ			تین آنہ			تین آنہ		
دو آنہ			دو آنہ			دو آنہ		
پون آنہ			پون آنہ			پون آنہ		
دو آنہ			دو آنہ			دو آنہ		
ڈھائی آنہ			ڈھائی آنہ			ڈھائی آنہ		
بقول البیہ			بقول البیہ			بقول البیہ		
شراطیب نے			شراطیب نے			شراطیب نے		

منشی محمد صامن علی تاجر کتب کلکتہ خلاصی ٹولہ منسلک ہوئی جاہلین

Handwritten text in the left margin, including the word "سنة" (Year) and "اتفا" (Agreement).

A large table with multiple columns and rows containing handwritten text, likely a ledger or record book. The text is faint and difficult to read.

سجلت بوقت

بمدينه...

والله اعلم

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note.

العلم علما علم الايدان والادويان

شده الحمد والتمنه که درين ايام نضارت انضمام ساله نادر الوجود حکمت آموز
داوی قواعد طبیه جامع فوائده حکمیة نافع حکیمان معین طبیبان المسماة

مطب علوی خان

من تصنیف انیفة اجله احکما اخذق الخذقا مستغنیة الاوصاف
شیره آفاق مشهور از قاف تا قاف رفیع الشان جناب حکیم علوی خان
و مطبع پیشی نوکشور کانپور با اهتمام چکاونیدال انجرب طبع شد

اس طبع میں ہر علم و فن کی کتب کا دیکھنا سلسلہ کار و وقت کے لیے موجود ہے اور نہ مست اس کی کتب
 مہا باخانہ سے مل سکتی ہے جس کے معائنہ و ملاحظہ سے شایقان اعلیٰ حالت کتب کی معلوم فرما سکتے ہیں
 اہمیت بھی از ان ہی اس کتاب کے پیش ہیج کے تین صفحہ سادہ میں کتب طب فارسی و کتب و کتب
 فہات مفردات طب و کتب ناگری کے ذریعہ کرتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہے اس فن
 کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کتب طب

ابو عظیم چار علیہین جامع کلیات و معالجات
 طب و مولفہ حکیم محمد عظیم خان الخا طب حکیم
 نظام جہان -
 ملخص وضع انظر مشہور کتاب بقراط کی
 جکی الخیض مولی غلام حسین کے زمانے -
 خلاصۃ التجارب طبیب حکیم علی بن
 مودت حکیم بہار الدولہ بہادر -
 تجربات اکبری - محشی تصنیف محمد اکبر خان معروف
 حکیم از رانی -
 انکشیف الحکیمہ مصنفہ حکیم سلیم الدین خان
 کافیہ منصورہ - مع رسالہ جواب چینی مشہور
 کتب معالجہ و شریح میں مصنفہ حکیم منصور بن
 حکیم محمد یوسف -
 شہار الالبصار - مصنفہ حکیم محمود خان -
 عجبات رضائی معالجہ امراض اضعف باہ متانہ
 میں مولفہ حکیم سید رضا حسین -
 دستور العلاج مصنفہ حکیم سلطان علی خراسانی
 میزان الطب - محشی مشہور کتاب طب کی ہے
 مع رسالہ ذیل تصانیف مختلف -
 میزان الطب - محشی مصنفہ حکیم محمد اکبر از رانی -
 رسالہ دلائل النبض - ۱

۳۳- رسالہ دلائل النبض

۳۴- رسالہ بحران -
 انیسل لاطبیا - مصنفہ مولی محمد
 صادق علی -
 طب الکتب طری سندی کتاب حکیم محمد اکبر آبادی -
 مفرح القلوب مصنفہ حکیم محمد اکبر از رانی
 عجائبات نافعہ - مصنفہ حکیم محمد شریف خان
 ام العیلاج - غریب سالہ ہی حادی ترکیب
 معالجات طبیبہ عہد دولت نورالدین محمد جہانگیر
 بادشاہ غازی میں جمع ہوا تصنیف حکیم انان
 طب یوسفی - مجموعہ چند رسالہ ذیل
 ۱- رسالہ نبض
 ۲- رسالہ قارورہ -
 ۳- رسالہ ستہ ضروریہ
 ۴- رسالہ مقطعات -
 ۵- رسالہ مالول و مشرب -
 ۶- قصیدہ -
 ۷- رسالہ بحران -
 بیجا الخداقت - تصنیف حکیم قدرت احمد
 تراویح
 خسر درمی المطلب - مولفہ حکیم مہتاب را -
 جداول میں نام دوا سکے مفرد و مصلحہ کا بیان ہے

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

طبخان

در مطبخ می نشیند که شوق دارد که این مطبخ

بسم الله الرحمن الرحيم

در ذکر خلاصه قوانین علاج جمیع امراض بدن صدراع بمعنی درد سر است اگر سبب دشت آن زیاده بود
 بود و علائش سرخی روی و چشم گرمی سرد شیری و پان و امتلای رگها که بدن خصوص گمات سر
 و عظم بفر است طلای نافع از برای این قسم صدراع چون طلا کرده شود بعد از دفع فعالیت و حیات
 ساق و آشامیدن شراب آلو و تمر بندهی و عناب و استعمال غذیه از ماش مقش و عدس و تمر بندهی
 صفت آن آرد جو کثیر تر برگ بید خرقه و غنبل ثعلب و صندل سرخ مجموعۀ یا پنجه میسر آید بر سر طلا نماید
 جلالی نافع درین قسم صدراع صفت آن تند سفیده درم در صفت قاشق آب حل کرده و هم
 آب نیمه دو قاشق گلاب داخل کرده سرد نموده بیاشامند اگر جدوت صدراع از صفر باشد
 علائش تلخی دهن و زردی قاروره و شدت درد گرمی سرد زردی سرد و تشنگی و خشکی بینی و پان و سخت
 انقباض است تقوع نافع درین قسم طبیعت صفت تمر بندهی یک و قه لو بخارده دانه شنبلیله
 و صبح صاف نموده شربت بنفشه یا شربت نیلوفر درم داخل کرده بیاشامند غذا ماش برنج سفید
 و آب تمر بندهی و شیر مغز بادام شیرین بکنند بخورند تقوع دیگر انواع از اول صفت تمر بندهی یک و قه
 آلو سیاه آلو بخارا از هر یک دانه شنبلیله یا شربت صاف نموده ترنجبین شیر خشک خراسانی از هر یک
 پانزده درم در آن حل کرده صاف نموده بیاشامند تقوع دیگر که اسال صفر کند دست پر لیل زرد و درم

در ذکر خلاصه قوانین علاج جمیع امراض بدن صدراع بمعنی درد سر است اگر سبب دشت آن زیاده بود بود و علائش سرخی روی و چشم گرمی سرد شیری و پان و امتلای رگها که بدن خصوص گمات سر و عظم بفر است طلای نافع از برای این قسم صدراع چون طلا کرده شود بعد از دفع فعالیت و حیات ساق و آشامیدن شراب آلو و تمر بندهی و عناب و استعمال غذیه از ماش مقش و عدس و تمر بندهی صفت آن آرد جو کثیر تر برگ بید خرقه و غنبل ثعلب و صندل سرخ مجموعۀ یا پنجه میسر آید بر سر طلا نماید جلالی نافع درین قسم صدراع صفت آن تند سفیده درم در صفت قاشق آب حل کرده و هم آب نیمه دو قاشق گلاب داخل کرده سرد نموده بیاشامند اگر جدوت صدراع از صفر باشد علائش تلخی دهن و زردی قاروره و شدت درد گرمی سرد زردی سرد و تشنگی و خشکی بینی و پان و سخت انقباض است تقوع نافع درین قسم طبیعت صفت تمر بندهی یک و قه لو بخارده دانه شنبلیله و صبح صاف نموده شربت بنفشه یا شربت نیلوفر درم داخل کرده بیاشامند غذا ماش برنج سفید و آب تمر بندهی و شیر مغز بادام شیرین بکنند بخورند تقوع دیگر انواع از اول صفت تمر بندهی یک و قه آلو سیاه آلو بخارا از هر یک دانه شنبلیله یا شربت صاف نموده ترنجبین شیر خشک خراسانی از هر یک پانزده درم در آن حل کرده صاف نموده بیاشامند تقوع دیگر که اسال صفر کند دست پر لیل زرد و درم

شب در یک پیاله آبخوره بخیساند صاف نموده شیر خشک پانزده درم در آن حل کرده بیاشامند
 طلای سهرگه بود از تیفه اثر آن باقی باشد طلا نمایند نافع است صندل سرخ و صندل سفید
 آب کشنیز تازه سوده بر سر طلا نمایند یا شویبه که در وقت همچنان و شدت الم مفید است برگزیده
 گل بنفشه گل مخطمی سفید آرد جو غناب آفتاب اکلل ملکک جو شامیه یا هار از زانو تا بقدم
 بشویند و کیسه بمانند باید که از بالا بزیری مالیده باشد و در هر صداع شدید بکمه بر آب جمع
 امراض حاره نیز این پاشویه عاجل النفع است همچنین در حیات وقتیکه خوف سرسام باشد
 تقووع حلو صفر براند و صداع صفراوی را نافع است غناب ده دانه سپستان مویز منقعه
 از هر یک پانزده دانه گل بنفشه سه مثقال مجموع را در هشتاد درم آب بخیسانند فلو سس خیار
 شنبه تر تخمین هر یک هشت درم در آن حل کرده صاف نموده روغن بادام شیرین یک مثقال
 در اصل کرده قدر ککلاب اضافه نموده بیاشامند در نسخه دیگر تر مس اصفهانی ده دانه درین تقووع
 در اصل است تقووع هلیله که مسل صفر بود و صداع حار صفراوی را نافع است پوست هلیله
 زرد درم در پنجاه درم آب آلو بخیسانند پس در هاون سنگین از دسته بمانند تا آب آلو قوت
 هلیله را بگیرد پس صاف نموده تر تخمین پانزده درم در آن حل کرده صاف نموده بیاشامند و اگر
 نفوس آلو آب تمر بندی کنند شاید حب مسل صفر حضرت سید سنده قدس سره در صداع
 صفراوی پوست هلیله زرد پوست هلیله کابلی سیاه سار ملی از هر یک یک اوقیه گوشت
 بروغن بادام شیرین یک مثقال چرب نموده حب ساخته باب گرم فربزند جمله یک شربت
 است لطول نافع بر آب این قسم گل بنفشه گل نیلوفر خبازی پوست خنخاش نیم کوفه غناب
 اجزای مساوی در آب پنجه صاف نموده در آفتاب نیم گرم کرده بر سر ریزند و اگر حدوث صداع
 از غلبه بلغم باشد علامتش گرانی سر و قلبه خواب و نرمی دهان و بیبی و عدم حرارت سر و پدید
 و غلظت بول و بطون منقب است دوای مسخ منقب درین قسم تا زمانیکه اثر قرار دهد ظاهر شود
 صفت مار الاصول درم با شربت اسطوخودوس و شربت لیمون از هر یک یک قیاسا و در
 دروغن حب نخروع یا مار الاصول پنجاه درم با یک اوقیه گنقد آفتابی بیاشامند نسخه مار الاصول
 پوست بیخ رازیانه پوست سیخ کرفس سلیخه سنبل الطیب شیخ ارمنی انیسون مصطکی از هر یک بیاشامند

پاشویه طلای

در وقت علو

در وقت علو

در وقت علو

در وقت علو

در وقت علو

وصاف نمود مقدار است نانک از شقال باد و شقال روغن حب الخروع برایشا عدد چون داده نش
 باید ایا رب نقره در آن مار لاصول بار و روغن حب الخروع برایشا عدد بود از نخلگی ماه و حب صبر و حب
 ایا رب بر لسی انخرا ج ماه و نیز داده میشود نسخی ایا رب مشتعل درین قسم ایا رب نقره یکدم بریدند
 یکدم و نیم تخم حنظل هشت درم سقمونیا اینسون از هر یک یک دانگ کوفته بخیته بکتاب بر شسته
 حب سازند جمله یک شربت است حب صبر صبر سقوی طری چهار درم پوست بیلبله کابلی یک درم
 و شش درمی مصطکی یک درم گل سترخ اینسون کیترا از هر یک دو مثقال درمی زعفران شش درمی کوفته
 بخیته باب حب سازند شترتی دو مثقال روغن شستکه که طلا کردن درین صدارع مفید است
 قسطرغ چهار مثقال سلیمه نفلعل قاقوز قاقوز فیون از یک سته مثقال چند بیدسته دو مثقال نیمه جودرا
 نیم کوفته در دو ساله آب بچو شانه تا نصف رسد بعد از آن صاف نموده بر شسته و شقال زیت بار و روغن
 بکنج داخل کرده چندان بچو شانه که آب رفته روغن همانند روغن فرقیون که باید در ششتر
 درین صدارع نافع است فرقیون پودینه زکوهی از هر یک دو مثقال چند ستر عاقر قرحا از هر یک
 یک مثقال نیم کوفته در یک ساله ابخوری بچو شانه چون به نصف رسد صاف نموده زیت بار و روغن
 بکنج داخل کرده چندان بچو شانه که آب رفته روغن همانند لسن ریشته کرده نگاهدارد صدارع
 سو داوی اگر صدارع حادش شود غلاتش گرانی سر از بلغمی کسر خشکی دماغ دیدن و تبرگی رنگد با یکی
 و بطور نفیس و فکریای فاسد و تیر که قاروره زیاد باشد هاجش لضع ماه نماید گل بنفشه اصل السوس غنچه
 گل شترخ از هر یک سه درم جو شانه صاف کرده شربت گاو زبان شربت بادرنجبویه از هر یک یک کوفته
 داخل کرده برایشا عدد تا نیکه با دروغ یا بد و علامت لضع اده غلظت در زبانی قاروره است لسن بطبوع
 ایتیمون استظراع سو را کنند غذا نخورد آب یا نوشه بنزغاله دیامرخ فریه حب ایا رب سسهل سو با عمل
 درین قسم صدارع نسخی آن ایتیمون غلظت لقعول پیدیا از هر یک یک درم بسفنج قنقنه سه درم ایا رب سقوی
 هفت درم یک طعام دو درم و نیم بیلبله سیاه پنج درم لاجورد مقبول دو درم کوفته بخیته حب سازند
 شترتی دو درم و نیم صدارع نافع درین قسم گل بنفشه گل بایون گل حطی سفید کوفته باب بخیته روغن
 بنفشه بادام و روغن بایون و روغن زکس با هم ضم کرده بر سر مالیدن نیز مفید است و اگر از
 گرمی ساوه ماتد راه رفتن در آفتاب و خوردن چیز های گرم و غیر آنها از اسباب مسخه تلاش

درین قسم صدارع سو داوی حب سسهل سو با عمل از این

تقدم سبب با وجود نسبت و گرمی بر سردی بعد از تبیین طبیعت که بعد از اسهال برسد صفت آن آرد
 چون کشیند تر و خبازی کوفته بر سردی ضما و کتند اطباء درین صدداع از ادره فایضه چون همدل و برگ بید
 در مایشا ضما می نمایند و ما مکروه میدارم آنها را و اگر از هذوت سردی سازج باشد مثل برودت
 سو او غدا با دو اهاست سرد علاقتش تقدم وجود سبب است و سردی طمس سردی ضما و نافع برای این
 قسم صدداع با بونه اکتیل الملک اسطوخودوس مرزنجوش کوفته بخیه باب پنجه روغن خیری و اخل کرده
 بر سردی ضما و مانند اگر صدداع از بادوهای غلیظ باشد علاقتش تمدد و سرد است صفا و مستعمل حضرت قبله گاهی
 صاحب آرد و گل بنفشه گل نیلوفر گل حطی سفید همدل سفید از هر یک یک استار کوفته بگللاب
 و لنگر روغن گل سرخ و صمغ که سه شسته بر سردی ضما و مانند و او معمول تدریج الاطباء و الداجد و صدداع
 حاره ساده و غناب خراسانی تدریج در عرق بید مشک است و نج شقال بخسانند صمغ عرق منقوع
 غناب را گرفته تخم خرزوفه خشخاش از هر یک یک شقال دران شیر کشیده طباشیر سفید یک انگ گرفته دران
 کشیده بیاشانند و بسا باشد که غرض کرده شود تخم خرزوفه تخم خشخاش تخم کاهو تخم خیارین مقشر از کتغال
 اگر غرض کرده شود منقوع غناب بشیراب نیلوفر یا شراب بنفشه یا شراب خشخاش در شدت در جمع نیز
 بواب باشد مقدار شراب هر یک ازین اشهر به یک و قد است نفوق طلیس طبع منقول از ابن سرفون
 رسول حضرت سیدند در صدداع حاره ساده هر گاه بوده باشد احتیاج طلیس طبیعت افتد الوی سایه
 وی بخارا غناب از هر یک سه دانه تهر سندی یک و نیم بویز طاکفی یا نروده دانه باب گرم بخسانند
 در خیار شنبه تر تخمین خراسانی از هر یک ده شقال رحل کرده صاف نموده روغن بادام شیرین
 شقال داخل کرده بیاشانند و اگر ماده صفراوی باشد با بخارات حاره و در شقال پوست
 زرد و در شقال آمله منقی در نقوع داخل کرده غذا شور یا ماش و برنج کردن که در اسفناخ
 بود و مثال آن باشد و اگر تب نباشد گوشت بز خاله یا گوشت خروس سجد داخل کنند و او
 سردی ساده مثل پرورده هو او درن و از چیزهاست سرد اگر صدداع شود علاقتش تقدیم این
 باب سردی طمس سردی ضما و نافع است و در لغمی و سوداوی الاسهل ضما و نافع از برای این
 بونه اکتیل الملک اسطوخودوس مرزنجوش بر بخاسف تمام کوفته باب پنجه خیری روغن اخل
 گرم بر سردی ضما و کتند و از بادوهای غلیظ که در سردی محبتش شوند اگر صدداع حادث شود علاقتش

دو اهل

بویز

و از بادوهای غلیظ صفا و از سردی ساده

تند و سرست و آوازها در سر گوش انتقال در و از وضعی بموضع دیگر و در میان و عدم گرانگی سر علاجتش
 پر هیز از چیزهای نفاخ و نطوول زبانه و شبت و اکیل الملک قیصوم و سوط از جنید ستر فزونی
 که در روغن بایوته داخل کرده در بینی چکانند و شموی سازند از زعفران و مشک و صعتر و سنبل
 و عنبر و پوسته بوی می کنند و طبیعت را نرم گردانند و علاج باقی انواع صداع آنچه بشرکت سرد
 یا غضب و دیگر یا ضعف و مانع یا از بسیاری مجامعت و غیر آن بود از علامات مذکور بر سر و نیت شقیقه
 دردی بود در کجی از دو جانب سر راست یا چپ و اقسام و علامات و معالجات بدستور صداع
 است سر سبام غلیظت پاری که معرب کرده اند از سر و از سبام که بمعنی آماس است در اینجا
 عبارت است از آماس حجاب دماغ یا نفس مانع و از خون میباشد این را بزبان یونان فی نظیم
 التفادات گویند علامتش تب دائمی و گرانگی سرد سرخی چشم و روی در رفتن آب از چشم و صداع
 و گشتن هذیان و خندیدن و درشتی و سرخی زبان با نعل بسیاری و عظم نفس علاجتش نفس
 میغال و بقدر قوت و احتمال خون برداشتن و نرم داشتن طبیعت به عناب و آلودتر بنجین
 بنفشه و تمهندی و روغن گل و اندکی سرکه در سر مالیدن و حقه نرم بمشل عناب و بنفشه و تمهندی
 و روغن گل و اندک سرکه در سر مالیدن و حقه نرم بمشل عناب و بنفشه و دیلوف
 و آلودتر بنجین کردن و از صندل و کشمشه تر و گلاب لخمه ساختن غذا آب بود عدس و اسفناخ
 و در وقت هذیان پاشویه گفته و پاره را مالند و به بندند و از صفر می باشد این را فرانیطس
 خالص گویند علامتش تب تیز و بخوابی و سبکی سرد خشکی چشم و بینی و دهان زردی رود زبان غیب
 بنفشه خشک و درختی و هذیان علاجتش بدستور صداع صفراوی و از سودا می باشد علاجتش
 روی و بخوابی و خشکی دهان و بینی و صداع و تب ضعیف و گریه و برود در رزق تغییرات علاجتش
 بطریق صداع سوداوی و از بلغم می باشد و این را لیسرخس میگویند علاقتش صداع و تب نرم
 و بسیاری آب دهان و خواب و گرانگی و کسالت تا غایتی که از چشم کشادن و دهان برهم نهادن
 کاملی و کسالت نماید و بسیار از لوازم این مرض است و لهذا این مرض را بسیار گویند علاجتش
 حقه در اول و مالیدن و بستن طرافت شترخی نافع گاو زبان چسب درم با در بجزویه سب در
 پر سیا و شان و درم بنفشه و نج درم سیخ سوسن تراشیده یکدرم قند پنجاه درم خوردنی و

شقیقه

سبام و از خون علاجتش

د از صفر و از سودا

و از بلغم

بنجین

در صبح

در صبح

در صبح

در صبح

در صبح

در صبح و یک سیر در آخر روز باب گرم میدهند و بعد از چهار دیم ملتی دهند نسخه آن سنا و ملی
 ج درم اسطوخودوس دو درم تربد سفید مجوف تراشیده دو درم بادرنجبویه دو درم گاو زبان سه درم
 گل سرخ سه درم گلکندره درم غار لیمون ماش سفید نیم درم غذا و ریام اول تا انتهای فصل بخور
 شود و ماش انداخته و در آن خطاط نخ در مرغ انداخته سدر آنست که بوقت برخاستن چشم باریک
 شود و و آنست که چنان نماید که چیزهایی گردد و دوران میکند علاجش اگر در معده غشایی بودنی
 کنند و هر فلط که بر آید مناسب آن بقانونی که بود در صداع آن خلط معلوم شده و در امراض
 سده نیز خواهد آمد عمل نماید و اگر سده در نفس دماغ بود علاجش خلط غالب و علاجش هم تبود که
 در صداع گذشته سببات خوابی بود در کمیت دراز و کیفیت قوی علاجش اگر تب در امراض
 که در علاج تب بود زوال آن بزوال تب بوده اگر تب نباشد از پروت و در طوبیت بود تب
 صداع تب سیر فرمایند و دست و پایالیدن و محکم بچسیدن و باز کشادن و باز بستن نوره زدن و جوی
 بیدار کردن در سردی و قسم است سهر بخوابی منفرط است از سردی و خشکی ساده یا با ماده که سودا
 باشد و از گرمی و خشکی ساده یا با ماده که صفر باشد علامت و علاج در صداع گذشته و از
 رطوبت بوز قیمة میاشد علاجش مرکب از علامات بلغم و صفر باشد در همان علاجش مرکب
 از علاج بل سردی و قسم و حمام که عرق نشود و آب بسیار رختن بر روغن بادام و کدو و بنفشه در مٹی
 و گوش مالیدن کف دست و پای و بختین حوالی آن و نان همه اقسام سهر را سفید است
 نسیان فراموشی بود از سردی و خشکی و از گرمی ساده یا در غلبه صفر بر مقدم دماغی باشد
 علامت و علاج به ستور سابق است و روغن را مالیدن بر سر سیان حادث از سردی و خشکی
 از نافع است ایارج فیترا استقرغ بان نافع است از برای نسیان بلغمی ضحاد و برای
 بلغمی خردل سوده بعسل سه شسته ضحاد بر سر نمایند شوموم نافع از برای این قسم سیان اشق
 راصل کرده جوز بودا کوفته باب سه شسته بشکل شمامه ساخته و دم بیونید جمع در عونت از
 نقصان یا بطلان فک میباشد و همچون بلاد نافع است برای این مرض وقتیکه از ماده سرد
 و تر و بلغم باشد صفت آن فلفل دراز فلفل قسط تلخ درج ترکی شونیز از یک ده مثقال سدا
 جنطیاناز را و ندم حرج حب الغار چند بیدستر شیطرح نردال زهر یک پنج مثقال

ایارج فیترا
ضحاد و شوموم

در صبح

نیاید خورد

بایخویا مطبوخ مطبوخ مسهل

سودای صوفی

مجموعه را کوفته بخیته باد و صد و پنجاه مثقال عسل مصفی دده مثقال روغن گردگان چهارم عسل بلا درسته
 گلولهها سازند هر یک یکدرم و ششتری یک گلوله غذای گوشت در خوردن بجز آن بلا درایم تخم گوشت
 جائز نیست جمود مرضی است که باطل شود حسن حرکت مرضی حقیقه نافع براس فرض که اخراج
 سودا کند صفت آن سناریکی پنج مثقال بسفاج فستقی نیم کوفته سه مثقال گل بنفشه بادیان
 پرسیاوشان گل بابونه گل نیلوفر از هر یک دو مثقال پستان سی دانه همه را کوفته در یک تن
 بجوشانند تا به نصف رسد صاف نموده شکر سرخ فلوس خیار شنبه از هر یک ده مثقال ران حل کرده
 صاف نموده روغن بابونه دو مثقال داخل کرده نیم گرم بد و دانه حقیقه نمایند مالینجو لیامت منخل
 سیاه است و این بیماری با سم سبب نام نهاده اند پس اگر سودا دومی بود علامتش
 سرخی رنگ باطل بسیاری و سرخی چشم و سده و فرج و غنظ منض و سرخی قاروره مطبوخ منضج
 درین قسم بعد از تصد اکل و تغذیل غذا مانند شوربا که باش از گوشت بزغاله و بره صفت
 آن غناب خراسانی ده دانه گاوزبان تخم کاسنی بادرنیجوبیه از هر یک دو مثقال جوشانیده
 صاف نموده گلغند آفتابی یک و قیه داخل کرده صاف نموده بنوشند مطبوخ مسهل
 که بعد از پنج ماده که اثر آن از قاروره ظاهر می گردد و استعمال کرده می شود صفت آن
 غناب پستان از هر یک پنجاه عدد شاهتره سناریکی از هر یک پنجم بره بلیله سیاه
 گاوزبان بسفاج فستقی نیم کوفته افتمون از هر یک سه درم گل سرخ چهار درم جوشانیده
 صاف نموده فلوس خیار شنبه ده درم تمر هندی و دوسیمه قند سفید یک سیر ترنجبین و دوسیر
 ران حل کرده صاف نموده بیاشامند و اگر ده مثقال شیر خشک خراسانی اضافه نمایند اتو
 گردد و اگر سببش سودای صفر اوی باشد علامتش کثرت اضطراب و ضرب
 وزردی روده و بد خوئی و جنگ و بیخوابی و حرارت بدن خصوص سر و زردی قاروره
 است از اثر به شراب لیمون و شراب نارنج و شراب غوره و شراب زرشک با عرق
 گاوزبان بنوشند شراب منضج مسهل درین نوع گل بنفشه گل نیلوفر گل گاوزبان از هر یک
 هفت درم آوی سیاه پنجاه عدد تمر هندی سی درم جازی سه درم جوشانیده صاف نموده قند سفید
 یکصد پنجاه درم داخل کرده بقوام آرند و هر روز پانزده درم با آب گرم بنوشند مطبوخ مسهل که بعد از پنج

مستعمل است عناب خراسانی چهل عدد پوست هلیله زرد شاهتره سنارکی از هر یک پنج درم افیتمون
 مصری چهار درم گاوزبان گل سرخ از هر یک چهار درم تر بنندی نه مثقال جو شاینده و صاف نموده
 شیرخشت خراسانی ده مثقال دران حل کرده صاف نموده بیاشامند طلای نافع است روغن کدو
 و شیر دختر در هم کرده بر سر بالند و اگر سببش سوداوی باشد علامتش حبت وحدت و سکونت کثرت
 ترس و گریه است جلابی نافع بعد از فصد اگر ضروری باشد دمانفی نباشد صفت آن گاوزبان گل
 بنفشه تخم خطمی سفید از هر یک سه درم بادرنجوبه گل سرخ از هر یک دو درم برسیا و شان پنج سوسن
 اصل سوسن از هر یک یک درم جو شاینده صاف نموده قند سفید داخل کرده نیم گرم بیاشامند جمله
 یک شربت است مطبوخ مسهل که بعد از فصد ماده مستعمل صفت آن عناب پستان از هر یک
 چهل انه هلیله سیاه پنج درم بسفاج شفتی نیم کوفته اسطونودوس افیتمون نطاک از هر یک سه درم گاوزبان
 گل سرخ بادرنجوبه از هر یک پنج درم سنارکی هفت درم جو شاینده صاف نموده تر بنجین ده مثقال
 دران حل کرده صاف نموده غار لقیون سفید یک درم سوده سرد نموده نیم گرم بنوشند و آخر روز
 بجمت تقویت قند سفید یا شراب گاوزبان با گلاب و تخم بالنگو بدهند و اگر سببش سودا
 یا بلغمی باشد علامتش کسالت و لینت نبض و بطور آن در طوبت بینی و دهان است جلاب نافع
 درین قسم کانگبین با گل قند دو درم عرق گاوزبان و عرق بادرنجوبه هر کدام که باشد است و پنج مثقال
 حل کرده صاف نموده نیم گرم بنوشند و بعد از فصد مطبوخ مسهل مذکور در سوداوی بدهند و غذا نخورند
 گوشت مرغ مطیب بد اینچینی و زعفران بخورند صرع مرضی است در لغت بمعنی افتادن و نزد اطبا
 سده ناقصه است در بطون دلغ از بلغم یا سودا یا خون و یا از صفراء این نادر است علاج صرع
 بلغمی و سوداوی استفراغ ماده است بحدی خوب توقایا و مطبوخ افیتمون حسب ترفع برای صرع
 بلغمی خصوص آن صرع که بمشاکت معده باشد صفت آن یارج فیکر پوست هلیله کابلی غار لقیون
 سفید از هر یک یک درم کوفته بخته آب حب سازند جمله یک شربت است ضمما و نافع برای این صرع
 صرع که بمشاکت معده باشد صفت آن سنبل الطیب فشار کند مصطلکی کوفته بخته بشراب سحانی رشته بود
 ضمما و نمایند کماوی که از برای صرع که بمشاکت عضوی بعید باشد چون انگشت و یا اول مرتبه بالا اثر
 از آن موضع را مضبوط بندند پس بسوس گندم و نمک گرم کما نمایند آن موضع را که از آنجا

طلای نافع
 جلاب
 صرع
 جلاب
 کماوی

بخار بدماغ متصاعد میشود و عطوس نافع از برای صرع صفت آن اسطوخودوس مغز فندق هندی که آنرا
 رطحا گویند در اجنبی اجزا مساوی کوفته بخیمه به بینی بدندان عطره آورد و از چیزهای که بالخی صفت میباشد
 و داغ را با گوشت آنکه با سرکه بخورند و همچنین است سُم گورخر که بسوزند و بخور دهند کابوس غلبه
 است که چون مردم بخوابند چیزی گران تصور کنند که بر سینه افتاده است و این علت مقدمه صرع
 است و سگته و جنون است حسب نافع که برای جمیع این خلل صفت آن ایارج فیض اغار یقون فتمون
 شحم حنظل نمک هندی پنج درم باوزانی که راس طیب مصالحت داند جمله یک شربت است
 و غذا باید که لطیف باشد سگته سده است در بطون داغ و با آن معطل میگردد و حرکات
 جمیع و سوسر تنفس میشود و لسا باشد که تنفس نیز بمرتبته ضعیف میگردد که احساس کرده نشود و درین حال
 مشبته میگردد در ایض بمرده پس باید که در چشمش نظر کرده شود اگر عکس ناظر در چشم ظاهر گردد
 زنده است و الا مرده دین از دم و بلغم حادث نمی گردد و آنچه از دم باشد غلاتش مرخی رود
 پری رگمای گردن در گمای سرور است حقه نرم درین مرض بعد از فصد بقال و حجامت ساق
 مفید است و آنچه از بلغم باشد علامتش سفیدی رنگ و سایر علامات بلغم و تقدم اسباب مولد بلغم
 است مغلی که در حال در گلوی وی ریزند صفت آن زیره کرمانی باویدان از هر یک سه درم در آب
 جوشانیده صاف نموده غسل یا نبات داخل کرده و جوهر نمایند و حقه کتله آتر اب حقه که ستاوی و فلفل
 و فیض و شحم حنظل و نمک بوره دران داخل نمایند صفت آن حقه حاده که سگته بلغمی را نافع است
 ایتمون از بلغمی شحم حنظل از هر یک یک مشت بسفنج فستقی و دشت پودینه دشتی یکدسته سخته
 و بیالیند و پنجاه درم آب ترا گرفته ده درم روغن با بونه داخل کرده حقه نمایند و اگر درین حقه دو
 درم بوره ارمنی و یک مثقال نمک هندی و هفت درم آبکامه داخل نمایند اتوی میگردد و چون تاب را
 گرم کرده بلاک طافه برغدی که زیرش بنند گزارند که اگر گرمی بلکه احراق بسوزند و درین قسم نافع است
فالج و استرخای فالج در عوت اطبا بطلان حسن حرکت نصف بدن است سوار اس و اگر نصف اس
 باشد فالج و لقهو است سبب فالج فروریختن فضل رطوبی بود از بطون باغ با عصا چای نسب منع کند
 حسن حرکت را از نفوذ دران یا نفوذ کند اما اعضا متاثر نشود و بسبب فساد مزاج بزوی و تری و گاه
 که افعال طبعی نیز بسبب فساد مزاج باطل گردد پس رخصه ضرورتا هر گردد اگر تمام بدن سوار اس فروریختن

له و جان نامه
 مخزن است نفس
 طغیله بود و طغیله
 آواز است که از مخزن
 باطن مردم زود زود
 برین آواز
 و از دم داغ نیز می آید
 غلاتش تقدم
 تب علامت اورام
 داغ هم ازین دلیل
 بود آنچه از ضرب
 منقطع واقع شود
 کردم فقا که از نقطه
 با ضرب حادث شده باشد
 بموجب آن که در غلظت
 علاج اورام داغ
 است

بطلان

بطلان حرکت آنرا بولیمه گویند و اگر بطلان حرکت مخصوص یک عضو باشد آنرا استرخار نامند علاج
 باارصل تا چهارم باید که بران عوض آب و غذا اقتصار نمایند جلایی که بعد از چهارم تا پانزدهم برای
 نفع ماده هر روز داده می شود و صفت آن رازیانه انیسون از هر یک درم با درنجوبیه سه درم در پانزده
 تخار آب بچوشانند تا به نصف رسد سالانید و درم گنگبین عملی دران حل صاف نموده بنوشند
 و غذا نخورد آب با شیره حب القرطم و اندکی دارچینی در عفران بخورند و عوض آن گلاب و عرق بادرنجوبیه
 بخورند تا پانزده روز برین وجه بگذرانند و بعد از پانزدهم بچقنه که در سگته ذکر شد دو سه بار
 حقه نمایند پس از استعمال حقه و استسقا بلغم تلخین بچب نمایند صبر ستقو طری چند درم بوزیدان
 تر بد سفید غار بقون از هر یک سه درم تلخ هند می یک درم کوفته بچخته حب سازند شترتی دو درم
 نیم دورین ایام نخورد آب گنجشک و کبوتر و کیک و بعد از آن در گوشت دارچینی زعفران و قرفل
 و صغره وزره و هیل را انداخته بخورند و گاه باشد که با فالج حرارت مزاج بود بسبب آنکه دل و دماغ با هم
 مقاومت کنند پس آنوقت که رطوبت از دماغ فرود آید مقاومت نماید حرارت دل و جگر غلظت کند
 پس درین حال تسکین حرارت کنند شرباب لیمو و عرق گاو زبان و غذا نخورد برنج باب لیمو و شرباب
 سبب همدین وقت توان داد و باشد که حرارت چندان مستولی شود که آب جو باید داد و چون حرارت
 تسکین یابد باز بمعالجه فالج پردازند گنگبین مستعمل در فالج و سایر امراض بلغمی مثل خردو شنبلیله
 بلغمی و استسقا و سوسر القبنه مفید است صفت آن برگ گل سرخ ترا قیمة کرده یکین غسل مصفی را بقوام
 در ده چهار من گل مذکور را بان بیامیزند و چهل روز در آفتاب نهند و اما استرخار در عرق حالی است
 مثل فالج در عضوی از اعضای پس استرخای بطلان حرکت عضو مخصوص باشد ازین جهت گفته اند
 که فالج استرخار نصف بدست و رطول و نسبت میان استرخار و فالج عموم و خصوص مطلق است
 عرق نعوی عربی و نردیک بعضی هر دو نقط مترادف اند و استرخار یک انگشت فلج گویند و سبب
 استرخار بریدن عصب و عرض میباشد و این علاج ندر نیست و درم سنجاب میباشد علامتش درمقد
 باست علامتش در ابتدا اصنبل و قرفل و کشنیز تر و برگ خرفه و بید مجموعی است و گلاب طمانند
 در تزیار وجود بخاری و در انتها گل خطمی سرخ و بابونه ضعیف نمایند و بر نفس جرات نمایند تا غلبه
 خون متحقق نشود بقطه و ضرب هم میباشد اگر حادث شود بعد از آن دفعه قابل علاج نباشد زیرا که خون

بر باره شدن عصب و اگر بعد از سه روز عارض شود دلیل بر دردم عصب و بر نخین ماده بدن باشد
 تنقیه کنند و داروهای محلل و مقوی بر موضع ضربه نهند چنانچه در موضع خود بیاید ضما و نافع از برای
 فلج و استرخار لیبب ضربه و سقطه صفت آن گل ارمنی سسته درم برگ سر و گل سمرخ از هر یک پنج درم
 صبر سقوطی دو درم باش لبست درم بآب برگ مور و سرشته ضما و نمایند ضما و نافع از برای
 فالج و استرخار لیبب ضربه و سقطه و قی که لیبب ضربه ضرر کم پیدا شود صفت آن عدس
 متشرده درم گل ارمنی صندل سفید فلفل زهر یک دو درم سرشته ضما و نمایند ضما و دیکه بخت
 ضربه و سقطه که سبب فلج و استرخار باشد و قیتکه ضربه و سقطه حادث شده باشد
 پس بنفشه و عدس متشرده و گلزار فارسی کوفته بیخته بروغن گل و گلاب سرشته ضما نمایند و گاه
 سبب استرخار سور مزاج بار و طب ساده باشد علامتش آنکه تدریج حادث گردد و دیگر علامت
 نباشد علاجش بنیل مزاج و گاه باشد که فالج عارض گردد از جهت ماده که بعضی اعضا بر
 سبیل بحران دفع کند و بیشتر این درد تو لنج واقع شود و علاج مناسب این آنکه بایلدن و غمنا
 کنند که گرم نباشد بسیار و تقویت عضو کند که ماده را از وضع کند مثل روغن بابونه و اگر روغن
 قسطر برابر با هم جمع کرده بمالند همیشه تشنج القباس عضوی است و در هم کشیده شدن آن
 چنانچه در انبساط و بکشادن عاجز آید اگر سبب تشنج بلم باشد علامتش آنکه دفعه حادث شود دیگر
 علامات بلم غلازش تنقیه بلم دهن زرفیون بایلدن آن بعد از تنقیه بلم بشرط نافع
 است از برای این قسم تشنج طمادی نافع از برای تشنج بلمغنی صفت آن چند بسته
 زرفیون سوخته موم زرد روغن سوسن که ریخته همه را در هم کرده ضما نمایند و بدانکه صاحب تشنج
 بلمغنی را اگر قوت باشد طعام کم خوراند و مار العسل دهند و بعد از سه روز بخورد آب با کما
 و خوردل و صیغور روغن گاو دهند و از گوشت کبک و کجشک و تدرو مانند آنها مار اللحم خسته
 دهند و اگر تشنج لیبب بیوست باشد علامتش تشنج لیبب اسباب بیوست مثل پهاک
 قوی و اسهال و گرسنگی و رنج بسیار است و این تشنج در کودکان و جوانان نادر است
 و انواع طببات از اغذیه و اشربه و طلاها مفید است ضما دی نافع برای تشنج لیبب
 درم عصب چون استعمال کرده شود بعد از فصد و مجامعت سابقین و لیمن طبیعت به شیر خشک

ج

ج

ن

صفاوی نافع از برای تشنج

صفت آن صندل و فوفل به کلاب سوده بر موضع درم ضماد نمایند عطوس نافع از برای لقوه و تمدد و
 تشنج بلغمی صفت آن چند بیدستر کندش خردل اجزا مساوی کوفته بجمیده درین بنی دمنده از چیز بی موزی
 نیز میباشد گل گزیدن کثرت بر عصب و رسیدن جراحتی با خلط حاد بر عصب و ازین قبل است لشیخ
 کسیکه خلط زنجاری قوی کند و لشیخ که از دیدن باشد مناسب هر یک معالجه کنند تمدد کثر از تمدد لشیخ
 عصب بود از هر دو جانب و کثر از بعضی اطلاق میکنند بر لشیخی که ابتدا از عضلات چیز گردن
 آن و بجانب پیش کشید یا پس یا هر دو جانب و بعضی کثر از برای مطابق تمدد اطلاق کرده اند و بعضی
 مخصوص گردانیده بدانکه سبب بردی محمد بود از داخل یا خارج که در یک جانب باشد یا هر دو
 علامات و علاج آن مثل تشنج است رعشه مرضی است که حرکات ارادی با ثبات آزادی مختلط
 باشد و صعب تر آنکه در جانب چپ بود جلای نافع از برای رعشه که از سوء مزاج بارد سافج یا مادی
 باشد صفت آن ایسون بادیان از هر یک سه درم جو شائیده کنگلیب عسل ده درم در آن حل کرده
 صاف نموده بنوشند غذا نخورد آب یا شیر و حب القرطم و گوشت کنجشک و کبوتر با گوشت آهوی که
 میطب بدار چنی و فلفل و زعفران باشد و اگر مادی باشد تنقیه بلغم نمایند و اگر از خمر باشد علاجش ترک
 شرب است با کلی طلاء نافع از برای این قسم رعشه صفت آن روغن گل سرخ روغن مور و میر که
 انگوری در هم مخلوط کرده بر دست بمالند لقوقه این مرضی است که روی از یک جانب فرو کشیده
 بجانب دیگر میل کند و سبب این میباشد که لشیخ آن جانب باشد که بدو میل کرده با ستر خار
 آن جانبی که از ویل کرده تا به تمام علاج آن از تنقیه و دادن ماء الاصول و دو االمسک حاد نسبت
 در رطوبی و در بی مطلقا بر تنیست و درین ایام نخود آب و شیر و حب قرطم و ماء العسل اختصار
 نمایند و بعد به تمام در مادی اول تشنج ماده کنند بماء الاصول پس تنقیه کنند بجده و ماء المسک حلوجا
 پس در غوغه و مصوعات را تا اثری ظاهر است بعد از تنقیه ضمادی نافع از برای لقوه گوشت لعلب
 یا آهوی یا کفاریا گاؤ کوهی آنچه میسر آید که بیده روغن زیت داخل کرده بر سر ضماد نمایند و در
 نافع از برای لقوه صغیر زوفای خشک بودینه و شتی بسر که انگوری جو شائیده یا لاینده و زبر
 برودیشانی بمالند و متصل آنرا بویند طلاء نافع خردل سوده بسر که سرشته بر سر طلا نمایند
 اختلاج حرکت موضعی باشد از بدن بخلاف عادت در عرف گویند که فلان

باز در سبب
 تشنج
 است در حرکت
 او در سبب ۱۲

باز در سبب

از آن

عضومی برد اگر اختلاج از سحر غلیظ بود متولد از بلغم باشد کماذ نمایند آن عضو را به سبوس گندم و نمک
 یاروغن فرقیون و روغن قسط بعد از آنکه آن عضو را بخز قه خستی مالیده باشند که سرخ شده باشد
 طلا نمایند و اگر این تدبیر نافع مرض نبود تنقیه بلغم نمایند به ابارج مقوی بخار لقیون و از چیزهای غلیظ
 و جغرات پر سبزند و اگر اختلاج کسی اول کم شود و بعد از آن دائم شود بهم لقه و صبح بود تنقیه بلغم نمایند
 زکام و نزله فرود آمدن فضول مخاطی از دماغ بجانب بینی آنرا زکام گویند و آنچه بجانب گلو فرود
 نزله خوانند و بعضی طبیبان فرق نکرده اند و اگر از گرمی باشد علامتش سوزش و خارش
 و حرارت بینی و سرخی چشم است و تقدم مستحات دماغ در دوشل آفتاب مقام داشتن
 و خوردن دواها و غذاها که گرم و مثل آنها نگاه باشد که از حرارت جمیع بدن بود علامتش اگر
 با متلاسه بدن باشد ضد و اسهال نمایند و در بادی بعد از تنقیه و در سافج در اول شراب
 ختاب و شراب بنفشه و شراب نیلو فرودهند و غذاها را الشعیر باشد و با ماش و اسفاناخ پخته باشند
 و اگر از سردی بود علامتش گرانی سر و که ورت حواس و کسالت و راحت یافتن چیز نیک که
 سر را گرم نمایند و تقدم اسباب خارجی مثل آب و هوا که سرد که بسر رسد و اگر غلبه خلطی باشد
 علامت آن معلوم می گردد پس اگر بادی باشد تنقیه کنند و در سور مزاج سافج فطولات و
 کمادات و شمو مات اکتفا نمایند و گفته اند که حمام در اول زکام بار و ضرر است و در آخرش نافع
 در زکام حار در اول و آخر مفید باشد و نزله گرم را بشراب خمشاش و سرد را در ابر شعث منع کند
 مطبوخ نافع براسه خداوند نزله صفت آن بنفشه خشک بچدرم اصل السوس مقشره مکوفه
 ده درم در یک رطل آب بچوشانند تا به نصف رسد بسیار نیند و نسبت درم گل قند در آن حل کرده
 صاف نمودند بنوشند جمله یک شربت است حب لطیف از براسه نزله صفت آن سر بنفشه دو
 درم رب السوس یکدرم کوفته لعسل بخیار شنبه بقدر کفایت سرشته حب سازند جمله یک شربت
 است حب نافع برای سوال حادث از نزلات بلغمی این حب بلغم غلیظ را برآورد و صفت آن رب السوس
 رازیانه تخم کرفس پرسیاوشان غار لقیون سفید از هر یک یکدرم مغز بادام تلخ پنج درم فانیند
 هفت درم کوفته بختیه حب سازند مشومی که چون نزله بسینه ریزد منع ریختن آن بسینه کنند و صفت
 آن شونیز را بر بیان کرده بکشبان روز در سر که بخنسانند پس در پارچه کتان بوطی لبسته متصل بونی پانزده را

بختیه

بنی کشد بخوری کبیت کشودن بینی در زکام صفت آن با قلاب در سر که تر کرده خشک نموده در آتش
اندازند و سر به بخار آن بدارند بخوری دیگر که همین خاصیت دارد صفت آن سبوس گندم ربه سرکه
بجوشانند و سر به بخار آن بدارند بخوری دیگر که چون بنی گرفته باشد و از دهان باید نفس کشید بحال
بکشاید صفت آن شکمیه را سیراب سازند در تخمیل و فلفل اندازند چون نخته شود سر را بالا
آن بدارند در دانی بر سرداشته باشند تا بنی بکشاید ولیکن میاید که خود را نیکو پوشند که ناگاه
با و نزنند و رحمت زیاده نشود غرغره که منع ریختن نزله به گلود مسینه کند صفت آن گلنار
فارسی حب آلاس پوست خنخاش سیف عدس کشتیز خشک که نازح مجموعه را در دو سیاه
آب بجوشانند چون یک سیاه بماند صاف نموده غرغره نمایند باب دوم در امر آتش
چشم بدانکه چشم مرکب از مہمت پرده و سره رطوبت است غریزی بترتیب ابتدا
از طبقه که تماس استخوان است منظوم ساخته نظم کرد آفریدگار کفای به صنع خویش
چشم بهمت پرده و سره آب منقسم با صلب مشیمه شبکه زجاجی و پس جلید با پس
عشکبوت و بیض غناب فرق و تخم کرم رطوبات زجاجیه و جلیدیه و بیضیه است قوت بینائی در رطوبت
جلیدیه است باقی رطوبات و طبقات خادوم و معداد دی اندر مدورم ملتحمه است اگر از خون
باشد خلاش سحرخی چشم و عظم ورم و امتلا و عروق چشم و بسیاری و سخ است علاجش فصد
نیقال از جانب ورم است و اگر در هر دو چشم باشد از هر دو دست فصد کنند و جماعت و تلبین
طبیعت بشراب منجد از غناب و آلوس سیاه و گل بقره است و شیاف ابیض سفید و تخم
خرخ با شیر دغتر سوده در چشم حکایت یا بر پشت چشم طلا نمایند صمادی نافع صفت آن صندل
سرخ سوده کشتیز تر برگ غناب الثعالب خرفه تر مجموعه را کوفته بجخته بر پیشانی چشم صماد نمایند
و غذادس و ماش بشیره بادام شیرین بارون گاو یا روغن کوسفند و اسفناخ چاشنی داده
تمر مندی و شکر یا برگ خرفه و کدو تر یا مالک یا روغن کدو تازه نخته چاشنی داده تمر مندی
و قند بخورند و زرد و تخم مرغ نیمه شست اگر قبض و طبیعت نباشد بخورد و اگر مد باشد
علاجش آنست که آس و سحرخی دو سخ از دموی کمتر بود و در دوسوزش و ضربان بیشتر علاجش
آنست که اگر انعی نباشد فصد کنند لیکن کمتر از دموی گیرند خون را پس اسهال نمایند به بطون بطلیله

بخوری دیگر

غرغره

باب دوم در امر آتش

ایر دموی

صمادی

ایر صمادی

در پارچه کتان نازکی بسته بر چشم دگر دگر آن بگردانند اگر وجع و سرنخی زیاد بود اجزای مذکور را
 باب سوده برینبه سپانیده بر چشم نهند پوئی دیگر از تالیفت اطهای هندی نافع از برای رصفت آن
 زرد چوب سوده زنج سفید مردارنگ فلفل سفید تویتیا سبز ایفون همه را کوفته بهم آمیخته چند
 پوئی بنزد مقدار دوسه ماشه باب تر کرده بر دور چشم بگردانند و صاحب مطلق رمد را باید که از زود و
 بخار سردا گرما و روشنی و سفیدی و بریک چیز نگاه کردن بسیار اجتناب نماید بی آنکه نظر از آن نگردد
 مجامعت بسیار احتراز نماید و از گرسنگی مفرط و امتلا و خصوص در عشا از چیزهای سبزه و کباب
 و شور بهاد و ترشهای بسیار ترش و بیداری و خواب مفرط اجتناب نماید طرفه نقطه سرنخی است
 بر سفیدی چشم سبب کشودن رگی از لخته خون کبوتر یا فاخته خاصه که آن خون از زیر پر خون
 بر کشند و بیرون می آید در ابتدا گل ارمنی بان ضم کنند و در انتها آب اگیل الملک با نقاب جلوه
 شسته بان ضم کنند و بر چشم چکانند اگر از زردت سفید و کشیز خشک در کلاب خیسانیده
 در چشم چکانند نافع است اگر بیدانه داخل نمایند بهتر است سیل غشائست که بر سطح ملتحمه متولد
 شود و از اجسام غریبه که مشابه رگها باشد در غشای رقیق در هم یافته گردد علاجش فصد کردن و تسهل
 دادن و شیان احمدین و شیان احمدی و و شیان و نیارگون در چشم کشیدن نافع و اگر غلیظ باشد
 باید داشت جرب عین مرضی است که پلک چشم در شست و سرخ شود و باخارش و آب ریختن و
 جوش دادن های خرد که سهرای او سفید باشد پوست تنک از آن جدا گردد و با دانها
 باشد بصورت دانه انجیر شیان احمدین و شیان سماق کشیدن در چشم بعد از فصد فیصل
 و اسهال بقرص بنفشه نافع است در نوع آخر شیان احمدی و شیان اخضر در چشم کشیدن
 بعد از فصد و تنقیه نافع است جبار الا جفان حلی است که پلک چشم سخت شود و چنانکه سر و قیسکه
 از خواب بیدار شود چشم نه توان کشاد تا زمانیکه دست مالده ضامدی نافع از برای ان علت
 صفت آن گل خطمی گل بنفشه باب پنجه ضامد نمایند و گر مایه بخارات گرم و چشم را باب گرم شستن
 سود دارد سلاق مرضی است که پلک چشم غلیظ شود و خارش داشته باشد و مره بریزد
 و در ابتدا برای این مرض سماق را بگلای خیسانیده در چشم چکانند ضامد نافع از برای سلاق
 در زمان ابتدا صفت آن برگ خرقه تر برگ کاسنی تر کوفته روغن گل مسخ داخل کرده

نقطه سرنخی است

سیل غشائست

جرب عین

جبار الا جفان

سلاق

کوفته

کوفته

کوفته

کوفته

کوفته

ضماد نمایند طلای که همین منفعت دارد سفیده تخم مرغ روغن گل سرخ مخلوط کرده بر چشم طلا نمایند
 و اگر سلاق دیرینه و غلیظ باشد فصد و جی امت کنند بعد آن مبطوخ هلیله بدهند و سر به بخار آن بدارند
 و شیاف آجر لیم و شیاف دبرج در چشم کشند ضمادی نافع درین حال عدس مقشر تخم انار
 کوفته به منج سرشته ضماد نمایند قمل پیش که بر اثر محل رستن موبید امی شود غرغره نافع چون
 استعمال کرده شود بعد از تنقیه به ایارج فیکر صفت آن عاقر قرحا مویزج سپندان پستانده
 صاف نموده آبکامه داخل کرده غرغره نمایند چشم را با آب شور و آب شب یمانی بشویند
 شعر زاید و شعر منقلب بعد از تنقیه موی را بر کنند و خون چهار پشت بران موضع طلا نمایند
 و کندن بیک و دلغ نمودن و لبسوزن گذاریدن چنانکه کمالان دانند مفید است غروب
 زخمی است که در گوشه چشم از جانب بینی ناصور شود و بهرگاه دست بر یک زیرین نهند حرکت
 بیرون آید علاجش فصد نیفال اگر خون غالب بود و اسهال بقصر بنفشه لبس شیاف
 غروب در ناصور چشم کشند صفت آن صبر سفوطری کنند از زردت سفید دم الا خون سر
 اصفهانی شب یمانی گلنار فارسی از هر یک یک درم زنگار ربع درم شیاف ساخته با آب
 سوده بر موضع ناصور بکافند شیاف غروب دیگر صفت آن زهره گاد یک درم روغن
 بلسان بآن مخلوط کرده خشک نموده شیاف سازند و این شیاف از بره ایتدا
 نزول المار و انتشار و بیاض را نیز نافع است و این هر دو شیاف را بعد از آنکه غروب را
 از حرکت پاک کرده باشند بکافند و در اومت نمایند اگر باین کفایت کرده بهتره و الا بمیل طلا موضع
 غروب را داغ کنند قرحه ریش چشم اگر حرکت داشته باشد بمار العسل یا شیر دخت
 بشویند و شیاف کنند بیاض چشم سفیدی است که بر رویه ظاهر شود اگر بعد از زوجه داشته باشد
 تمام زائل نشود اگر بعد از زرد و صداع و سیقته فارض شود بعد از زوال سبب جرم ضعیف و
 جرم کبیر و جرم منسلی بچشم کنند که بدون الله تعالی نافع است و معنی پیوسته بر آب شده
 چشم و سیلان اشک دو آیکه بعد از تنقیه اگر بدن متلی باشد بچشم کشند صفت آن
 سره اصفهانی و توتیاس کرمانی مساوی کوفته بخته دمام در چشم کشند و از شوریه
 و بر میسر کنند و بر شعشاد و عناب عاجل النفع است نزول آب

در خوش زرقای خشک پوست خنکاش عنب الثعلب اسطوخودوس انیسون اجزای مساوی
 دردیگ کرده آب بر روی آن کنند و سر آنرا محکم بگیرند که در وقت طبع بخار آن بدر نزد پس بچشانند
 باتش ملائم و چادری بر سر گرفته دیگر را در زیر چادر برده سر آنرا بگیرند و مگوش را به بخار آن
 بمانند تا عرق آید پس دیگر را بر آورده چادر را بر خود بچیده صبر کنند که عرق بر طرف شود و اگر داده این
 مرض خلطی سوداوی داشته باشد و وزن یک از او دید داخل نمایند و آنچه از افتادن چیزه در گوش
 بود علاجش آنکه روغن بادام در گوش چکانند و عطسه زنند و بینی بگیرند تا بیرون آید و آنچه از ثلول و
 گوشت زائد شود و علاجش بریدن است اگر ممکن باشد باب چهارم در اعراض الف
 رعاف یعنی خون آمدن از بینی اگر در بچه ان باشد منع جائز نباشد الا بوقت اسهال
 و آنچه از امتلا و غلبه خون باشد نیز منع نباید کرد تا پری رگها و سرخی و گرانی بدن زایل نشود
 و آنچه از حدت و تیزی خون باشد علامت شمس آن است که اندک اندک ابد و خون رفیق با حرارت
 بود و علاجش بعد از تصدیفال تسکین و تخلیظ خون بقراب عنب یا آب زرشک و از
 چیز های گرم بر پهن کردن و آب سرد بر پیشانی ریزند طلاک نافع برگ امر و برگ بید
 برگ سفرجل کوفته لبر که مرشته بر پیشانی مالند یا گچ لبر که مرشته بر سر طلا نمایند و روری
 که چون در بینی دهند خون باز دارد و صفت آن گلنار قارسی مازو که مبنزانیون گرد آس یا کافور
 بصوری دم الا خون کبر با کوفته بختی روی بینی را بگلاب بشویند و قدری از آن در سر
 برده در بینی دهند و اگر نسج غنکبوت باب با در دوح تر کرده با سیاهی دوات تر نموده در در
 در کور بران پاشند و در بینی نهند خون آمدن بند کند و چون سر گین تازه خمر بشارند
 آنی که بیرون آید در بینی چکانند باز را محکم به بندند و محمه بر جگر نهند اگر رعاف از جانب
 است باشد بر سر پزند و اگر از جانب چپ بود کشیدن انیشین و بستن بخ آن منع رعاف
 است خشکی بینی یا از حرارت و بیوست مغرط باشد یا از خلط لزج که در ان حرارت
 ز کرده باشد خشک دلبسته شده باشد آنچه از گرمی و خشکی بود از خوردن چیز های گرم
 و قلت طعام و بیخوابی در باضت و مجامعت اجتناب نماید و روغن بنفشه و روغن که و روغن
 بادام چرب کنند و بخار دهند و آنه خورد و بوسه کردن کشین تر نافع بود و اگر از خلط لزج

باب چهارم در اعراض الف رعاف

در روی طلای

ان خوره

بچه بینی

زنجبیل

زنجبیل

زنجبیل

زنجبیل

زنجبیل

باشد بقرص بنفشه کنند متن الالهت غرغره که بعد از تنقیه بجمب ایارج و حب صبر نافع است
صفت آن خردل کوفته بکنجبین داخل کرده غرغره نمایند هر صبح بینی به بول شتر نشویند نشوق نافع
مرکبی آب فویج و آب بادروج سوده استنق نماید و عطسه بسیار از گرمی و مانع باشد و باید که از
گرمی با پر هیز نمایند از دود و غبار و طلاهای خشک بر مشافی و سر مالند و بویا خوش مثل کشنیز
ترو صندل بویند قروح الالهت مره می بجهت قروح رطبه بینی مردار سنگ سفید آب تلخی اقلیمیما
نرفضی از هر یک یک درم کوفته بموم سفید یک مثقال بروغن گل سدرخ پنج مثقال گداخته
ادویه را بان مزوج کرده استعمال نمایند و اگر بدن مبتلی باشد نصف کنند مره می بجهت
قروح یا بسه بینی مغز قلم گاو بروغن بنفشه گداخته اندک اندک لعاب بهدانه داخل
کرده بر رسم زنده چون دیگر تشریب از لعاب بهدانه نکند بکار برند باب پنجم در
امراض فم و حلق ثبورا الفم همیشه از خون و صفرا بود علاجش فصد و اسهال به مطبوخ
پایله است مضمضه نافع بعد از فصد و اسهال آب غناب الثعالب و آب کاسنی تازه و آب کشنیز
ترد آب سماق و آب شاه توت و اندکی مسکه انگوری مضمضه نمایند در نافع تخم خرزله طباشیر
بنفشه سماق گل سدرخ آرد جو عدس متقشره اجزا برابر کوفته بخیمه در دهان بپاشند بجز لعنی
بوسه و دهن آنچه از حرارت معده بود علاجش کمد شدن بوقت تناول غذا و شستن دهان
بود علاجش هر صبح آب آلود آب زرد آلود در رشک که همه را در آب نجس نماید صاف
نموده باشد بخورد و از چیزهای گرم پر هیز نمایند و اگر از بلغم غفن در معده باشد
علاجش آنست که به شستن دهان و طعام خوردن زیاده شود و ساکن نگردد و علاجش تنقیه
معده با سهال دق سست و زنجبیل پرورده در دهان گرفتن و مداومت با طریفل کشنیزی
نمودن نافع است و اگر فساد لثه و عمور یا باشد بسبب فرد آدن رطوبت فاسد و غفن از
سرمضمضه نافع بعد از تنقیه دماغ با ایارج فیقه او برگ مورد گلاب و مسکه جو شانیله
باشند حل ساخته مضمضه نمایند و جب مسک و بردمان نگاه دارند و اگر از فساد لثه و عمور و غفونت
آن دو دام ترشح خون از جلا جش باشد بفضه نیفال و اسهال بقرص بنفشه نمایند
و مضمضه نافع درین قسم برگ مورد گل سدرخ سماق به آب و گلاب جو شانیله

وصاف نمود مضمضه نمایند و ترک شیرینی و اگر بجز از فساد دندان گرم خورده و سیاه شده باشد
 و بیشتر پاک داشتن و سنون و خوشبو در دهان گرفتن دور نشود و دندانها را بکنند و اورام شفقت
 یعنی دم لبها علامت هر خلیطیکه باشد استفراغ آن کتبیضه و نافع از برای اورام شفته از
 خون و صفرا صفت آن آرد عدس کشیده تر کوفته بلعاب اسپنول میرشته ضما و نمایند ضما و
 نافع از برای ورم بلغمی و سوداوی صفت آن بابونه اکلیل ملکش گل خنثی سفید بزرگ کتان
 تخم مرد ضما نمایند اورام کتله و عور یعنی آماس گوشت دندانها و عود جمع عمر است یعنی گوشت
 میان دندان ها اگر از حرارت باشد علامت آن بشناسند اگر دموی بود قصد تیغفال کنند
 و اگر صفراوی باشد مطبوخ بلیله زرد و دهنه مضمضه که در هر قسم مفید است آب عنب الثعلب
 آب برگ خرفه آب برگ سداب آب برگ کاسنی مخلوط کرده مضمضه نمایند و هرگاه از بردت
 و رطوبت باشد علاقتش سفیدی لون و ورم و سردی هست که بزبان محسوس شود
 مضمضه نافع درین قسم صفت آن غسل مضمضه بلعاب حلیه حل کرده روغن گوسفند و
 روغن مصطکی داخل کرده مضمضه نمایند لثه داکمیسه یعنی آمدن خون ازین دندان اگر از غلبه
 خون باشد قصد کنند و اگر از حدت خون باشد به مغلطات مثل شراب عناب مضمضه نمایند نافع
 بود بعد از قصد و اسهال آب ثناب الثعلب آب کاسنی تازه آب کشیده تر و آب سماق و آب
 شاه آتوت و اندکی سرکه انگوری مضمضه نمایند و ذوری نافع تخم خرفه سر بنفشه سماق گل سرخ
 آرد جو عدس مفرغ اجزا بر آب کوفته بخیته در دهان پاشند مثل شراب عناب و شراب زرشک
 و آب خوره بنوشند و عدس بخیته غذا کنند سنون نافع از برای این قسم صفت آن کرناج
 گلنار فارسی طباشیر سفید سماق گل سرخ پوست انار ترش شلخ گوزن سوخته کوفته بخیته
 سنون نمایند که چون الله تعالی نافع است استخر خار لثه سبب رطوبت علامتش
 آب از دهان رفتن و احساس سردی لثه دلرزیدن فکین دردنت سخن گفتن است سنونی
 نافع چون استعمال کرده شود بعد از ترک سردی و تری صفت آن قرفل مصطکی سعد کوفی
 تر بنده می گل سرخ گلنار فارسی سنبل الطیب جوز السرد و اجزا مساوی کوفته بخیته برین دندان
 پاشند و در دندان اگر از حرارت باشد علاقتش آنست که از آب سرد تسکین یابد و اگر از غلبه

بیشتر پاک

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

بسیار

مغز

خون بود قصد رجعت کند و اگر از صفرا بود مطبوخ بلیل و بهندنضمضه نافع از برآوردن دندان از گرمی صفت آن غلبه لبغاب بزرالبنج پوست خشکیش بآب جوشانیده صاف نموده سرکه و کلاب دروغن گل سرخ داخل کرده مضغه نمایند اگر یا بدتبره الا قدره ایفون بر موضع در دهند و قدری موم بالای آن بنهند و اگر از سردی باشد مضغه که نافع است آنرا فو تیج صفت عاقره جاز بزرالبنج در آب جوشانیده صاف نموده مضغه نمایند و قدره عاقره جاز در دهان گیرند اگر تسکین نیابد بهتره الا قدری برعشا بخورد و بر موضع در دهند و باید دانست که هرگاه گوشت بن دندان که انزاله گویند آماس داشته باشد پیش از آن سست شده باشد و وایم قبول ماوه می گردد و از آن خون می آید بر کردن دندان در نیصورت مضراست و اگر نشه قوی و آماس نداشته باشد و در درازی دندان بود و سوراخ در نیکی در آن پیدا شده باشد بر کردن آن مفیدست و اگر در و عمور بود و گاهی بر بخیدن دندان تسکین نیابد بحسب تخمیلان ده و گاهی نیابد و گاه باشد که سبب درد دندان دو بود یعنی گرم که در هیچ دندان تولد کند چنانچه نافع از برآوردن دندان تخم گندنا تخم پیاز بزرالبنج کوفته یا مینه بر یک جابر آتش نهند و دهان را بخار آن بدارند و اگر خواهند که دندان را بکنند بی آنکه آمین بدن دندان رسانند قدره عاقره جاز را بکارند سرکه یکساله اندازند که تا مثل خمیر شود بردند آنرا نهند و دندانهای صحیح را محافظت نماید که بیدان ترسد و سرس یعنی کنده دندان برگ زرد آلو خرفه و برگ خرفه بخاید که زائل می گردد و موم با مغز بادام نیز همین عمل نماید و صغیر با درج و فک دروغن بالیدن هم مفید بود و مضغه بشه پیرانه گرم نیز مفید بود و گاه بود که از خوردن چیزهای سرد دندان هارا حالتی پیدا آید که هرگاه چیز سرد بآن برسد درد کند زرده تخم مرغ گرم و نان گرفته بردند آن نهند چند کت و چنان که گرم که از اثر گرمی آن آب از چشم بیرون آید ضرر الالستان فی النوم یعنی دندانها بر بهم زدن و زخواب روغن قسط بر فکین بالند و با بونه و قیصوم طلا کنند تحریک الالستان یعنی جیندن دندان هارا از پیری بود قابل علاج نیست و آنچه از طول مرض باشد یا از کثرت رنج و ریاضت بی آنکه گوشت لثه را آفت و نقصان رسیده باشد علاجش غذاهای مرطب و مسکن است چون گوشت بز خاله و بره و مرغ فربه و سنبل قابض کار دشمن

تخلی

علاج دندان تحریک الالستان

و آنچه از استرخار لثه باشد علاجش گذشت سنون نافع از برای حرکت دندانهها بسبب نقصان لثه
 آن کند که رگ سسته ز را در مدترج دم الاخون ایرسا کوفته بچته برین دندانهها بشنود اگر ضرر نیکو
 بود علاجش استعمال سنون باره و قابض است اشتقاق لسان یعنی شکافتن زبان این
 مرض از حرارت و خشکی و ماغ می باشد علاجش بزرقطوتا و بهمانه و برگ خرفه در دهان گیرد و با دیگر
 را بنزند و در هم مالند و کف که از آنجا برودن آید بر زبان مانند و اگر از اخلاط معده باشد معده را
 پاک گردانند و از غذاها که گرم و خشک اعراض نمایند و تعدیل معده کنند او را هم
 لسان اگر از خون باشد علاجش سرخی زبان و درد با تعدیل و باقی علامات غلبه خون است
 مضمضه نافع درین قسم چون استعمال کرده شود بعد از قصد و اخراج خون و تبیین طبیعت
 صفت آن آب عنیب الثعلب آب کاسنی تازه آب خرفه تراب کاهوتر آب شاه توت مضمضه
 نمایند و اگر از صفرا باشد علاجش زردی زبان و سوزش و شدت درد است و بسا باشد
 که زبان با وجود درم جوشش کند مضمضه که در درومی مذکور شد بعد از اسهال صفرا بمطبوخ هلیله
 نافع است و اگر از بلغم باشد علاجش سفیدی درم و کثرت لعاب : هان است مضمضه نافع درین
 قسم بعد از تصفیه نمودن بچقنه که دران تر بدو شحم حنظل باشد صفت آن صمغ سوخته بامه اصل
 سرشته مضمضه نمایند و اگر از سودا باشد علاجش سیاهی و خشکی و درشتی زبان است مضمضه
 نافع درین قسم چون استعمال کرده شود بعد از اسهال سودا بمطبوخ ایتون صفت آن آب نخیر
 زرد و لعاب گل خطمی بروغن بنفشه مضمضه نمایند او جلع لهما یعنی در دهان ملازه بفارسی گزک
 مانند اگر از خون باشد علاجش سرخی و آماس و درد گلو و باقی علامات خون باشد باندک و دی
 زرد که جس ملازه کم بود مضمضه و غرغره نافع درین قسم بعد از قصد قیصال صفت آن سماق لبره که
 کباب نیمسایند و صاف نموده غرغره نمایند و اگر از صفرا باشد علاجش نخس بود یعنی مثل سوزن
 دران موضع فرود بردن و بسیاری حرارت و خشکی و هان درد زیاد غرغره نافع درین قسم
 بعد از تبیین طبیعت آب آلوی سیاه و تمر مندی که شیر خشک دران حل کرده باشند صفت
 آن آب کاسنی تازه و آب عنیب الثعلب و آب خرفه تر و آب شاه توت دران حل کرده غرغره
 نمایند و اگر از سودا باشد علاجش محکمی و صلابت و درم و سیاهی رنگ است غرغره نمایند

سنون

اورام

مطبوخ

نخیر

مطبوخ

با سلیق و حقه متوسط میان حادثین سبب خناق از درم عضلات بیرون است یا بسبب بد رفتن
 مهرهای گردن از موضع خود یا بسبب ضرب و سقوط یا بواسطه مواد یاریخ غلیظه که در میان مهرها در آید یا
 تشنجی که در عضلات حادث گردن را خناق کلبی گویند و ازین خناق مطلق مراد نباشد علامتش
 آنست که مریض قادر بر حرکت سر نباشد بجهتی از جهات دیگر کشادن دهان البته قادر بود وقتیکه از بیرون
 رفتن مهرهای گردن باشد از جای خود اگر از درم عضلات خارج بود گاه باشد که دهان توان
 کشاد پس اگر درم از عضلات باشد تنقیه نمایند لقصه و حقه متوسط ضما و نافع از برای خناق
 حادث از بیرون رفتن عضلات از موضع چون استعمال کرده شود بعد از قصه و حقه متوسط در وقت
 بموضع خود یا صفت آن معاش بخندادی گزینندی مرکی صافی اقا قیامه سقوی سریش
 گاه کوفته باب برگ مورد و روغن گل سرخ سرشته ضما نمایند ذبحه درمی باشد در عضلات
 از هر دو جانب حلقوم که فرود برن آب و طعام از ان عضلات می باشد در عضله که بر زمین مری حلقوم
 دانند درون مری نهاده باشد علامتش آنست که قادر نبود بر فرود برن آب و طعام و اگر بعد از این بیرون
 آید و سخن نتواند گفت و چشمها میل به بیرون کرده بلند شده باشد و آب از دهان سیلان کند و گاه
 باشد که سرخی درمی هلالی از گوش تا گوش در پیش حلقوم بگردار طوبی پدید آید و آن مرض
 را باین سبب ذبحه گویند غرغره نافع چون استعمال کرده شود بعد از قصه و حقه و
 و اخراج خون اندک تا قوت باقی ماند بعد حقه نرم کنند صفت آن رب شاه توت باب
 عنب الثعالب حل کرده غرغره نمایند و اگر قوت بود بار دیگر قصه کنند و اگر مریض احتمال کند تا
 سه بار عاده قصه میتوان کرد و تحول العلق فی الحلق اگر دیده شود بگیند باهنگی در رفتن
 بیرون آوردند و دوا می بخت استفا و اخراج علق متشبهت به حلق چون دور باشد و بنظر در نیاید
 صفت آن خردل و نمک سوخته سرکه داخل نموده غرغره نمایند و جرعه جرعه بنوشند تا میفندند
 بخت اخراج علق زمانی طویل صبر بر عطش کند و بجمام رفته در پیش دهان قدر تلخ ناموس نهند
 تا بآن میل کند و موی آن بیرون آید باب ششم در امراض نخجیره و قصبه ریه و ریه و صد
 و حیات صدر و جنب و عضلات جنب و قاص بجهت الصوت آثر الفارسی رفتن
 و از گویند این مرض از فرود آمدن نزله قصبه شش می باشد علامتش احسان بدشتی سوزش و غده

تسقاط خون در حلق
 در امراض حلق
 و قصبه ریه و ریه و صد
 و حیات صدر و جنب و عضلات جنب و قاص بجهت الصوت آثر الفارسی رفتن

درین موضع ست پس باید که منع نزل کند خوردن شراب خنک خاش غرغره که منع نزل کند صفت آن
 پوست خنک خاش بزرگ بنج عدس گلکار فارسی گل سرخ در آب جوشانیده صاف نموده غرغره نمایند
 و اگر این دو بیه را گرفته بجای خشک باشد نیز نافع است و یا از سو مزاج جگره می باشد و این اکثر
 در تنهایی باشد و از تناول چیزهای گرم و خشک و تشنگی با فراط در هوای گرم علاجتش نوشیدن
 مار الشیعر و مار خیار و آب هند دانه و آب انار شیرین و شراب بنفشه با لعاب بهدانه و لعاب بزرقطونا
 و لعاب جنازی و آب عناب است و یا از سو مزاج بارد و جگره میباشد و بیشتر حدوث آن از
 خوردن تخم درخت با فراط و تنفس در سرمای هوا که خشک بود و جب نافع درین قسم چون پسته
 در دهان گیرند صفت آن فلفل خردل زعفران سنبل الطیب فلفل لباسبه دارچینی از هر یک
 جزوی صنم عربی برع مجموع کنند سفید بوزن ادویه جب سازند و یا از سو مزاج رطب
 جگره میباشد علاتش عدم احساس جثونت و درشتی قدم م طبات است غرغره نافع درین
 قسم صفت آن انیسون بادیان صغیر بر ساپودینه آب جوشانیده صاف نموده غرغره نمایند
 و نافع است این قسم را زنجبیل مر با غسل و سیاه دانه خوردن و انجیر پسته بریان کرده شیعر و
 و میز و یا از سو مزاج خشک میباشد علاتش آنکه با گر فگی آواز صحت و صفای اندک میباشد و درستی
 و در بیشتر حدوث این حال از گرد و غبار و دو میباشد علاجتش روغن بنفشه تازه یا روغن بادام
 یا روغن کدو اندک تجرع کردن و لعاب بزرقطونا با لعاب بهدانه و قند سفید و نبات خوردن
 و شور بای مرغ فریه و مار الشیعر و گوشت بزغاله بزدا اسفناخ خوردن و از سخن گفتن احتراز کند
 و یا از درم جگره و قصبه ریه است علاتش حمام معتدل الهوا معتدل الحار باشد و ریختن آب
 بر سر و گردن و خوردن زرده تخم مرغ نیمه شست گرم و شور با بای حلیم گندم و با قلا و اسفناخ
 و مغز بادام شیرین و شراب بنفشه و قند نبات سفید با تخم ریحان و بزرقطونا یا لوده قند و یا ترنجبین
 یا روغن بادام شیرین خوردن نافع است ضیق النفس یعنی تنگی نفس اگر از بلغم باشد علاتش
 خرف در سینه بسره بر آمدن بلغم تنگی نفس در وقت حرکت و اگر از سرفه بلغم بر نیاید خوف استسقا
 است شراب منفج استعمال درین قسم صفت آن زود فای خشک سته درم انجیر زرد
 میز شقیه از هر یک دو عدد معتد با دیان تخم خطمی از هر یک پنج درم ایرسا اصل السوس

۶۰

جگره

زرد

خواشیده از هر یک دو درم نبات سفید یکصد و پنجاه درم بدستور شراب سازند مشربتی هر روز یک قبه
 و بعد از نفع لقی و اسهال ثقیله کنند و اگر تنگی نفس از سودا باشد دوا المسک حلونافع است و دوا
 المسک تلخ نیز نافع است و اگر از حرارت دل باشد بواسطه کثرت بخارات علاتش عظم بنفشه سنگلی
 و سوزش دل است دوا ای نافع درین قسم که مسکن حرارت قلب است باید که استعمال
 کرده شود این دوا بعد از نفع با سلیق صفت آن شراب هندل با شراب نیلو فر لعبرق
 کاسنی و عرق گاو زبان و شیر و تخم خرزه نقشه داخل کرده بنوشند طلاله که بر سینه بمالند
 نافع بود هندل سفید باب کشمیر تر و آب کاسنی تر سوده بر سر بمالند و اگر از استرخاک عضلات سینه
 و ضعف حرارت غریزی باشد علاتش لینیث بنفشه است و نفس بر مثال کسی زند که گرسنه باشد
 و تاراست به نشیند و گردن راست ندارد و نفس بر نیاید و اول بر نفس بکاو دوم بر نفس اتصاف
 نامند علاتش علاج فالج است و در غن قسط بر سینه مالیدن و اگر از خشکی ریه باشد علاتش باریجی
 آواز و سرفه خشک و کم شدن آن از خوردن تربها و علاتش خوردن کشک با گوشت بزغاله و بره
 و مغز کلکه که شیر بر تازہ داخل کرده باشند و قند سفید با عرق بید مشک و عرق گاو زبان و از میوه با
 چند دانه و انار شیرین و شفتالومی توان خورد و سعال یعنی سرفه آنچه در ذات الجنه ذات الصدور
 ذات الریه و سل و درم جگر باشد علامت آن مذکور خواهد شد باینکه سرفه گاه خشک می باشد و
 گاهی تر و سرفه خشک آنست که بآن چیزی بر نیاید و این سرفه از نزله رقیق و نزلات حاده میباشد که
 بیوست از سرفه فرو آید علاتش آنست که شد وقت خواب زیاده میشود و نیز قصبه حلق خاریدن گیرد و
 سرفه آید اگر زود و بعد علاج آن سرد از ندهد و الا خون سل باشد علاتش منع نزله است بخوردن شراب
 خشخاش غرغره نافع درین قسم صفت آن عدس پوست خشخاش گل سرخ بزرالینج عنب شکر گلشنار
 فارسی جو شاینده صاف نموده غرغره نماید حسب سوال که باده را غلیظ گرداند و منع سیلان کند
 صفت آن خشخاش سفید بزرالینج تخم کاهو عشر مغز تخم که و مغز تخم خیار نشاسته کثیر اضمح عوبی انیون
 زعفران کوفته بخته بلعاب بیدانه برشته جهاسازند و پیوسته در دهان گیرند و چیزی و رشت
 و خش بر سر مالیدن درین قسم نافع است و نیز سرفه از سود مزاج گرم و خشک و عطش میباشد
 علاتش زیادتی سرفه در وقت حرکت و اگر سنگلی و بستگی و حرارت هوا است بالای غمی بن

ح

ح

ح

و سیرت نبض و سکین یا فتن در هوای خنک از خنکانه و اشتهال آن علاجتش خوردن کشک شیر است
 یا مرغ دکه و اسفاندرخ و سمرق آشامیدن شراب بنفشه و شراب نیلوفر با لعاب بیدانه و لعاب قطونا
 و عرق کاسنی و عرق گاو زبان از میوه ها انار شیرین طلاک نافع درین قسم صفت آن صندل
 سفید سوخته برگ خرفه ترکشیز تر در اثرش کد و بگلای سرشته میوست بر سینه بمالند و از سوخته مزاج
 سیرش نیز می باشد علاتش ضد آن چیزهاست که در سوخته مزاج حار و گرم شد علاجتش خوردن کلنگین
 است و غسل از میوه ها انجیر و مویز منقی و مغز پسته و بادام و غذا با متخذ از نخود و با قناد و بیامی مطیب
 بزعفران و دانه چینی و سینه را بر و نمنا گرم نمودن و یا از جوشش قصبه ریه است و این
 اثر انواع سعال است علاتش آنست که از چیزی خوردن بخار دود و دالم یا بد نیز از هوای گرم
 و خوردن شترتها علاجتش فصد یا سلیق و خوردن مسهل صفا است و تدبیر سوخته مزاج حار ریه نمودن
 و یا خشونت قصبه ریه است و دود و بخار بسیار گرفتن علاجتش دل لعابها و ستور بهای حرقی بود
 جات است و سرفه رطب آنست که با آن چیزی بر آید و این سرفه یا از امتلای خون صفا میباشد
 علاتش عظم نبض و حرارت بدن و تشنگی و سرفه روی و از هواد آب سرد راحت یافتن و بیشتر با این
 سرفه چیز بر نیاید اما چون گاهی چیز از روی بر می آید از قسم بر آورده باشد علاجتش فصد یا سلیق
 است و آنچه در سرفه گرم گفته شده از آن تر به و اغذیه و ضاد عمل باید نمود و یا از اخلاط غلیظه میباشد علاتش
 خرفه و زرد سینه و بر آمدن چیزهای غلیظه علاجتش مثل علاج ضیق النفس یعنی سست و باید دانست که
 در سرفه اگر ترشی بدهند سرفه را زیاده کند و اگر شیرینی دهند بصفا مستحیل گردد و درین تلخ شود پس
 شراب نیلوفر که در آن خاصیت هست که بصفا مستحیل نمیکرد و باید داد بداند که در بعضی اشخاص شده
 شد که ترشی از آن سرفه آنها کرده پس اگر امتحان کنند بدان ترشی در بعضی سرفهها که از صفا بود از
 قواب و در نیست لطف الدم یعنی خون بر آمدن سرفه اگر اندک بود و بسرفه اندک آمد از خوره
 و قصبه ریه باشد علاجتش غرغره بقابضات است پیوسته گل ارمنی و صمغ عربی در دهان نگاه داشتن
 و از گرمی و لغزه زدن پر بهیز نمایند و اگر سرفه بسیار آید و برنگ سرفه بود از سینه و اگر نرم نگردد
 از تشنگی است و در جمیع اقسام فصد کنند از یا سلیق یا اسیدیم و شراب حب آس قوی که با دهند
 و غذا برنج و با قناد یا شیر تخم خشکاش دهند و اگر ضعف غالب نباشد و تب نباشد با مرغ دهند و اگر

(۳۰)
 ۳۰

بیا

تب باشد را الشیخ دهند و از میوه با امرود و انار شیرین دهند ذات الریه درم گرم بود در شش
 اصفرا باشد یا خون یا بلغم شور متعفن علتش تب دائمی و سرفه و گرانگی سینه و تنگی نفس و درد
 از سینه بجانب پشت و امتفاح و سرخی روی و چشم و سبزی یک چشم و تشنگی و خشکی زبان و نفس
 موی و سبب و در بلغمی سرخی روی و چشم و حرارت کمر بود لیکن گرانگی و سبب بیشتر باشد علاجت
 فصد با سلیق است و لیکن طبیعت تمثل شیرخشت و ترنجبین و غیره بنفشه و غذا آش جواز اشربه
 شراب غناب و نیلوفر و شراب بنفشه و شراب انارین با عرق گاو زبان وقت غلبه حرارت شیره
 تخم خیارین و شیره تخم کاهو دهند و در بلغمی پر سیاوشان و تخم خطمی و اصل السوس زهر یک
 سه درم جو شاینده صاف نموده یک از اشربه مذکوره داخل کرده بدیند ضماد نافع در ابتدای آتش
 صفت آن آرد جو گل بنفشه کوفته گل خطمی سفید سرشته نیم گرم بر سر سینه ضماد نمایند و طبع که
 از دم سفید و در خون بنفشه سازند بر سینه بمانند و در آخر نیز ضماد مذکور تخم گمان زیاد کرده ضماد نمایند
 حسب سعال که دائم در دهن گیرند مغز تخم کدو بیشتر مغز تخم خیارین خشکش سفید مغز
 بادام شیرین متفشر از هر یک سه درم گل بنفشه دو درم رب السوس یک درم ترنجبین پاک کرده
 بوزن مجموع ادویه کوفته بخیته بلعاب بدهانه سرشته جها سازند هر یک دو دانگ در انگشت بران
 نهند تا پهن شود بکار بند سل مرضش شش بود لازم آنست حمی و قیه و نفس کسان باشند
 که اگرچه شش ایشان منقرح نباشد لیکن حال ایشان مثل حال مسلولان و ایشان کسانی باشند
 که مده و رینه ایشان جمع شده باشد و مجاری نفس را تنگ و متبلی گردانیده و مجاری دم زدن
 را تنگ گردانیده و سرفه صعب و لاغری و کاهش بدن پیدا آید این مرض اگرچه فی الحقیقه
 سل نیست اما چون در عوارض شریک است به سل خوانند اما حقیقه که قرح شش باشد
 علاتش لزوم تب و قیه و سرفه و بر آمدن مده بسرفه است و فرق میان مده و بلغم آنست که مده
 با خون و خشک ریشته بیرون آید و بد بو بود خاصه اگر بر آتش نهند و اگر در آب اندازند بجزاز
 زانکه در تنه بداند که مرض سل اگر در ابتدا بود هنوز جدا است حکام نرسیده باشد چنین
 گفته اند که اگر جدا است حکام رسیده باشد و شیخ الرئیس گفته که علاج پذیر نیست
 طبیعت که متوجه علاج اومی شود از براسه لیکن عوارض آنست که مدت حیات بصورت گذرد

بیا

بیا

وعلایش در اول امر که خون برآید نصد با سلیق کند و خون اندک برآرند و آنچه از خون برآرند بجزد کرت
 برآرند پس قرص کبر با شراب حب آسن دهند و تدابیر نمایند و بدانکه در سل و دوق میلید باید کرد که شکم
 روان نشود که اگر شکم کشاید هلاک شود قرص مسلول را در حقینکه شکم کشاید باید داد صفت آن گل سرخ
 شش درم طباشیر گل ازنی از هر یک چهار درم کوفته بجیه بلعاب بزرقطونا سرشته قرصا
 سازند شترتی یکدرم با شراب سفرجل یا بادوغ دهند و غذا عدس و ماش با شیر تخم
 و شیر مغز بادام بدهند ذات الجنب و شوصه و برسام بعضی افاضل میان هر یک
 فرقی کرده اند میان آنرا در معالجه زیاده دخلی نیست و این هر سه درم گرم است در حجاب داخل با جاب
 عاجز یا حجاب خارج یا عضلات داخل یا عضلات خارج دو درم قسم آخرون در خارج است
 محسوس گردد و علایش تب لازم دوج ناخس در پهلو و نبض نشاری یعنی سترت متواتر مختلف الیجا
 در بلندی پوستی تشابه فشار و تنگی نفس در سرفه خشک در ابتدا و آخر چیزی برآید علایش نصد
 با سلیق است از جانب برج بعد از دم با سوم باز نصد کتند بشرطیکه احتمال مریض و غذا آتش جو یا آخ
 دهند و از انشربه شراب غناب شراب نیلوفر و شراب بنفشه با لعاب بیدانه دهند و طبیعت را نرم دارند
 ضماد نافع در ابتدا هر گل بنفشه آرد جو بلعاب گل خلی سرشته ضماد نمایند ذات الصدر
 درم جبابی است که سینه را زد و الحس میکند اگر در جانب سر سینه بود ذات الصدر گویند و اگر در جانب
 مهرهای پشت بود ذات الفرض خوانند علامت ذات الصدر رو بود در درودی سینه از لقبه تا فرموده
 و معدم قدرت غلیل نظر کردن بر زمین آسمان و از تکیه کردن بر پهلو یا دل پشت راحت یافتن و علایش
 ذات الفرض احساس درد میان هر دو شان بر پشت تکیه زده بجانب راست و چپ نگاه توان کرد
 و در وقت سرفه زحمت بسیار رسد و علایش هر دو علاج ذات الجنب است الا آنکه در اول ضماد بر سینه
 در دو درم در میان هر دو شان باید نهاد حقیقان طپیدن دل بدون از اعتدال باشد و سبب آن
 سود مزاج ساده میباشد یا بادی و علامت سود مزاجات تبکرا زرد کور شد و ساذج را به تبدیل مادی
 را به تنقیه و تعدیل تدبیر نمایند و در مبدلات و مسهلات مقوی دل مثل گاو زبان و بادرنجبویه و زعفران
 لازم دارند و از دندان میباشد علامت و علاج دران خواهد آمد و دویه قلبیه گرم مشک عنبر عود و همین
 ابریشم زعفران فلفل شاهی سفرم دارچینی سود کوفنی ادویه قلبیه بارده مروارید لیسندل

ذات الجنب و شوصه و برسام

ذات الصدر

حقیقان

گلسرخ طباشیر سفید کشتیز خشک سبب نیلوف کافور ادویه قلبیه معتدل گاوزبان فیروزه یا قوت مرکبات
 منقحات یا قوتی بار معتدل و گرم دوار المسک غشی مشط شدن جن و حرکت مست بسبب ضعف
 دل و سبب آن چیزی بود مودی که بدل رسد چنانکه در نوبت های بعضی تنها و از گزیدن هوام
 زهرناک و از خوردن زهرهای و از فضول بخارات رویه بدین چنانکه در احتیاق رحم یا خارجیه چنانکه
 من حیث و امثال آن میباشد و از سوم مزاج سازج یا مادی یا قلمت روح و وقت آن غلاب
 در آن وقت ریختن آب سرد بود و بر روی دوی مواتق و نوش بوئیدن و بوئیدن کاهگل بگلایب تر
 کرده و دست و پای بالیدن و حرکت دادن در وقت آسکین و بهوش آمدن بسبب بوم باید کرد
 در دفع آن باید کوشید باب سفیج در امراض معده سوء مزاج معده علامت سوء مزاج گرم
 سازج تشنگی و جبار و خانی و فاسد شدن غذا های لطیف و اندک گرمی و خشکی در بان قلمت
 شہوت طعام است و علاجش استعمال اشربه بارده است مثل شراب زرشک و شراب
 خوره و شراب انار و شراب ریواس و شراب صندل و شراب لیمو و نارنج و انغذیه بارده
 مثل زرشکیه و سماقیه و حضرمیه و تفاجیه و آب بسیار سرد نوشیدن و علامت سوء مزاج با ما و حفظ
 آنچه گذشت تلخی در بان و غثیان علاجش بیرون آوردن صفرا لقی و اسهال است او لا بعد از آن
 تدبیرت مذکوره و علامت سوء مزاج حار رطوبت معتدل از روی طعام و بسیاری آب با آن ظاهر
 دقت گرسنگی و بقی بر آمدن صفرا و بلغم یعنی صفرا می علاجش تنگی کردن است و اسهال بخت لقیون
 و شراب لیمون ده درم در گل قند آفتابی خجدرم سرشته بخورد و نوشد این نیم درم در آب شکر حل
 سیس یا شراب نارنج یک اوقیه هر صبح بناشته بخورد و علامت آنچه از گرمی و خشکی بود و علامت
 حرارت است یا زیادتی خشکی زبان و در بان و خشکی طبیعت و غری بدن و علاجش خوردن
 آتش جو است یا مرغ فربه و گوشت بز خاله دبره از میوه ها انار شیرین و سیب شیرین و هند
 و از اشربه شراب انار شیرین با عرق کاسنی و علامت آنچه از سردی ساده بود و ضعف هضم
 و دیگر گشتن طعام از معده و تغیر آن تیزی و تری و بسیاری نفخ و آرزوی طعام و علاجش
 جوارشات گرم است و علامت آنچه از سردی و تری موده باشد کمی آرزوی طعام و میل غده ای
 بز و غثیان تشنگی کاذب و آردنغ ترش و نفخ در شکم است و علاجش تنقیه معده لقی باب شبت و عمل

بسیار
 آب بقیج در امراض معده

و اسهال بلغم و مداومت با نوشدار و دجوارشات و کلنگبین و علامت آنچه از سردی و خشکی یا ماده
 سوداوی بود بسیاری آرزوی طعام است و ضعف هضم و بسیاری نفخ و سوزش معده و تری
 و بان پیش از طعام خوردن و بدون آمدن سودا قوی و بزرگی سپرز و علائش تنقیه معده است
 از سودا بمطبوخ اینتمون و نمون بنجرح پس مداومت بمقوبات معده و آنچه از سردی و خشکی یا ماده
 باشد دیر علاج پذیرد استعمال اطلبه گرم و تر بر معده است و علامت آنچه از تری بود بی ماده
 قلت تشنگی و تنفر از اثر سرد اغذیه تر و ضرر یافتن از آنها و بسیاری آب دهان و سرعت نزول
 غذا از معده علائش اطریفل صغیر و قوس گل و علامت آنچه از سردی معده بی ماده بود ضعف هضم
 و بطور نزول غذا از معده و تغییر آن به ترشی و نرمی طبیعت و با و ناکی شکم و بسیاری شهوت طعام
 علائش استعمال دجوارشات حاره است و علامت آنچه از سردی و تری ماده بود مرکب از علامت
 سردی و تری مفرد است علائش چیزهای گرم و خشک است و جمع الفواد یعنی بردن هم معده
 یا از سوز مزاج ساده است علائش تبدیل غذا و یا از اجتماع اخلاط رده است علائش
 تنقیه است و یا از نرم معده بود علائش علاج درم معده است چنانکه بیاید یا از ریح است
 علائش تمکید بسوس گندم و نمک و جادرس است و خوردن جوارش کمونی و یا از ضعف معده
 است و علائش تقویت معده است و حجم که فساد شهوت است و آن آرزوی خوردن گل و
 امثال آن و بیش اجتماع اخلاط لفه است در معده پس طبیعت مائل میباشد بجزیره ضد آن باشد
 و گاه باشد که آرزوی ادبلی دفع و طلب ضد نباشد بلکه طلب آن حفظ باشد تشابه و مشاکل
 خود و فرق در میان هر دو آنست که آنچه طلب مشاکل است صحت بان محفوظ نیست و آنچه که طلب
 ضد است برای دفع مودی آن صحت محفوظ است علائش تنقیه معده است بلغم و اسهال و کلنگبین
 این آرزو بمرغ بریان و شوریه و تمیص استخوان طیور و قلعها که مرغوب همینه و آن حرکت
 مواد فاسده غیر منضم باشد که از بدن بازگرد و بضع و شدت و بلغم و اسهال دفع شود و گاه باشد
 که نمی نشود لیکن خالی از تروع و عثیان نبود بد آنکه همینه چهار نوع میباشد یکی از خوردن طعام بسیار
 که از احتمال معده زیاد بود و دوم خوردن چیزهای لطیف و سترع المنضم سوم تباهی جوهرها کول
 در معده تپاه شدن و ترش گردیدن پس لازم است هر شخص را که پوسته ازین باب باشد

علاج الفواد

نوع

بعضی

واجتناب لازم داند و گاه بود که این بغایت ضعیف شود و نبض ساقط باشد و رنگ مریض مثل
 رنگ اموات گردد باشد که تشنج پیدا آید در دست و پاداران وقت طیب را باید که ترسد و دست
 از معالجه باز ندارد و چهارم در اسباب مہیضہ سور مزاج معده است کہ غیر دہ غذا را بفساد و ضعیف
 اگر سود مزاج حار باشد علامتش بر آمدن صفرا بود یعنی و اسهال و علاجش قی است بآب گرم و تنقیہ معده
 است پس شراب انار منقوع و شراب لیمون منقوع و کلاب و رب سفرجل خالص نبوشند
 یا تغیر گرداند غذا سردی و فساد بلغمه علامتش اخراج بلغم بود یعنی و اسهال و علاجش آب مطبوع آیسون
 و زبرہ و مصطکی دهند و بگذاردند تا شکم چند مجلس بیاید و جوارش سفرجل و جوارش عود شیرین
 دهند جوع کلگی یعنی زیادتی آرزوی طعام و حرص بر پاکولات چنانکہ در پنج کلاب می باشد
 این یا از زیادتی سردی معده میباشد و علامت و علاجش بگذشت و یا از بسیاری ریختن سودا
 بقم معده میباشد و علامتش آنکہ شہوت آب اندک است و ترشی جفا و سوزش و دو غدغہ قسم معده
 بسیار و بی صبری بزبان خوردن و کثرت بران علاجش اسهال سودا است بمطبوخ آیتمون بعد
 از تصد با سلیق و غذا ہاے چرب دادن کہ این مرض بسبب اشتیاق تمام بدن باشد بقد اچنانچہ
 حال ناقمان است و علامتش غذا ہاے کثیر تغذیہ دادن است بکرات و اندک اندک و از احوال
 تنگ محترز باشد و بدن را از تحمیل و طبیعت را از نرمی نگاہ دارد و گاہے از دیدن میا شد مذکر
 در علاج دیدن خواهد آمد جوع بقری یعنی گرسنگی اعضا و سیری معده پس اعضا نہایت غذا
 تحمل ج باشد و طالب و معده ازان تنفر و غیر راغب و این مرض یا از سور مزاج بار دم معده است
 کہ قوت جذب را بمریزد یا نقصان غذا و شدت شہوت اعضا غذا علامتش ضعف قوت و لاغری
 بدن و بطلان شہوت است و چون دست برفم معده نهند سردی محسوس شود و در بعضی اوقات
 غشی عارض شود و بسیار بود مسازان را کہ سر اسے توی خوردند خاصہ اگر پیش ازان گرسن بودہ
 باشد و بہ قلیل غذا کردہ این حال عارض گردد و علاجش در حال غشی تدابیر است کہ در غشی مذکر
 شدہ و معده را بصادات مقویہ معده مثل ضماد منخند از سعد و سنبل الطیب گل مسرخ خمار کنند و چون
 از غشی بیرون آید ان را در آب گوشت تر کردہ بدنند و اگر آب گوشت را بیان حلق کنند بہتر
 است بگردد گوشت گوسفند یکسالہ چربی آنرا جدا کردہ سرخی آنرا کباب کنند و دور دیگر سنگی ہند

جوع کلگی

جوع بقری

واندی گلاب بران چکانند و سردیگ را بموشند و بر آتش بنهند تا آب گوشت جدا شود و گوشت هنوز
 خام بود و گوشت را بمیشارند و ابی که برودن آید و آنچه بی فشردن برآمده باشد یک جوش دهند که
 نیمه شود و اندکی نمک دران اندازند و بجزرند و یا از خلط یعنی مثل بلغم زجاجی میباشند که بضم موده و
 قوت شہوت را بملینند و این بو بخلاف بلغمی بود که شہوت کلی احوال میکند زیرا که آن ترش بود
 نم موده را بکشد و شہوت بجرکت در آورد و اینک بسبب غشی گردد بی طعم و لزوج و غلیظ و علاتش علامت سوز
 مزاج بلغمی بود و علاتش تفتیه موده و تسخین آن بود و علاج آن قسم خالی از اشکال نیست زیرا که با
 حاجت بود و اگر سنگی اعضا و غشی مانع استفراغ است یا حدوث جوع بقدری از ضعف
 قوی در فم موده و حرارت مفرط در جمیع بدن است و علاتش علامت سوز مزاج گرم و سنگی خشک
 طبیعت و سقوط قوت و وقوع غشی در وقت گرمی است و علاتش در حال غشی معلوم شد و بعد
 از آن غذای سرد با فضل و بالقوه و مقوی نم موده مثل نان در آب انار شیرین و آب سیب
 و آب سفرجل و شراب زرشک و شراب لیمون و نارنج و ریواس و غوره که بر تنج خشک کرده باشند
 تر کرده بدیند عطش مفرط یا از حرارت دل و سینه و شش میباشند و علاتش آنست که از هوا
 خشکیش از آب خشک تسکین یابد و علاتش بوییدن بوها و خشک است مثل خیار و صندل
 گلاب و برگ بید و اغذیه و اطلیه و ضادات تازه بکار برند و با از حرارت موده و علاتش علامت حرارت
 موده است و تسکین یافتن با آب سرد زیاده از هوای سرد و علاتش نوشیدن شیر تخم خرفه
 تقشیر است با سکنجبین یا شراب زرشک و از میوهها خیارهند و انه و سیب و اشمال آنها و یا از غلظت
 و لزومیت و شور با غلظت باغذای میباشند که در موده باشد و باهی شور جامع این سه سه صفت
 میباشند و علاتش آنست که هر چند آب خوردن سنگی زیاده شود و چون صبر کند از آب به تخصیص در
 اول و چیزهای گرم خوردن مثل غسل و نبات تسکین یابد و این عطش را کاذب گویند و علاتش
 آنست که تفتیه لقی و اسهال و اگر بسبب غذا بود ترک اغذیه موصوفه نمایند و گفته اند که اگر دو عدد
 لیمون گرفته آب آنرا با نمک سنگ بجزرند یا فرصت میدهد یا رفع می شود و قوی و تهوع
 و غشیان در حرکت موده باشد بدین چیز از طریق دہان که مضران باشد
 یا آن حرکت اندفاع و تهوع حرکت دافع است یعنی موده بجرکت آید و غشیان

عطش

عطش

حالتی بود که معده را با آن حرکت اقتضای تحریک باشد بسوی فی و بسبب این حالات با صفر است
 و علامتش حرارت و تشنگی و دفع صفراست لقی و علامتش تنقیه معده است لقی و حقیقه و تعدیل با تفر
 و اغذیه و باید که اغذیه ملایم طبع و خوشبو باشد و یا از بلغم سودا است و علامتش هر یک معلوم و علامتش
 بعد از تنقیه لقی و حقیقه آشامیدن شراب و انار و بهی متفرغ است فی الدم یعنی بر آیدن
 خون از معده لقی و این مرض یا از کشودن رگیت از معده و علامتش نفس با سلیق است
 و تجرع آب سفرجل با شراب حب الّاس با صمغ عربی دگل ارمنی و دم الاخوین و خوردن
 بلوط و خرنوب و سماق نیز موافق است و یا از آیدن خون از جگر یا از سپرزست بمعده
 و علامتش علامات آفات عضو اصلی است و علامتش اما از بجانب دیگر فواق حرکت نرم معده است
 زیرا که دفع مودی از خود این یا از حرارت است چنانچه در تب های محرقه و یا از خوردن پیر
 بسیار گرم است و علامتش استعمال اشربه و اغذیه و اضمه یارده است و یا از بی و دست حادث در
 نم معده است و این اکثر پیران و مسافران را در سرما عارض گردد و علامتش آنست که معده را از برین
 و اندرون گرم کنند درین نوع در نوع ریجی در طوبی که بعد ازین خواهد آمد حرکات عنقیه و نقره زد
 و نفس را نگاه داشتن و صبر نمودن بر تشنگی و عطشه آوردن و جمع اعراض نفسانی نهایت مفید و موثر
 است و یا حدوث فواق از حیزر های گزنده و سوزنده و قه معده میباشد چنانچه در تنی زنجاری و
 خوردن چیز های تیز خاوت می گردد و علامتش بکنجین آب گرم است و استعمال اشربه یارده مثل شراب
 ایسون و شراب زرشک با لعاب بزرقطونا و یا از گرانی طعام بسیار و غلیظ یا بلغم لزج می باشد
 و علامتش تنی کردن است با آب گرم در زنجی به آب ترب و کنجین عسل است و یا از زیاد ای غلیظ
 میباشد و علامتش با را الاصول و کلفند مقوی مصطلکی و ایسون است طلاکے نافع درین قسم صفت آن
 بودینه شبت و با یونه کوفته روغن مصطلکی داخل کرده بر نم معده طلا نماید و یا از درم جگر می باشد
 و علامتش بیاید و یا از خشکی میباشد و علامتش آنست که در معده خلط یا قلعے یا بادی یا حرارتی بود
 بر بعد استغراغات و تهاب گرم عارض می گردد و علامتش روغن بادام خوردن است و بر معده
 ماییدن و غذا همش جو یا مرغ فریه و کدو کے تر و اسفناخ پخته بخورد و قند یا نبات سفید آب
 هندوانه و لعاب بزرقطونا بنوشند و آرام معده این آسان از صفر و خون میباشد و علامتش و جوار

ح

ح

اورا معده

در معده و در روده و در روم و در شقی زبان و شدت تشنگی و سقوط اشتهاست و علاجش فصد با سلیق است
 و نوشیدن آب انار ترش و شیرین و نوشیدن ما را الشیر و شراب لیمون و شراب آلو و تمر هندی و شراب
 بنفشه و شراب نیلوفر با آب عنب الثعلب تازه و آب کاسنی تازه ضما و نافع از برای این قسم در ابتدا
 آرد و جو برگ خرفه لسان الحمل آب سفیر حل ب شربت در هم میرشته بر معده ضما نمایند ضما نافع درین
 قسم بعد از تکیس جرات صفت آن اکلیل الملک گل خطمی کوفته با آب سرشته ضما نمایند و یا از اثر به
 مذکوره آب بادیان و آب کرفس فرزند ایندراگروم معده از بلغم بود و علاتش تب ملائم و بسیار آب
 آمدن زردمان مست و سقوط شهوت طعام و سفیدی روزه و زبان و تهج علاجش دادن مار الاصول
 غذا نخورد آب گوشت تیهون که مهربانچه باشند و گوشت تیهون را بخورند در آن اکتفا نمایند طلای نافع در
 ابتدا صفت آن روشن گل سرخ و سرکه بهم آمیخته بر معده طلا نمایند ضما دی که بعد از چند روز استعمال کرده
 میشود صفت آن خاکستر خوب انگور سحر کوفنی سنبل الطیب کوفته بجمیده بگللاب در سرکه سرشته ضما نمایند
 و اگر تخمیل نباید استفرغ برفق نماید صفت که برفق اسهال نماید بادیان سکه درم تخم کرفس و درم
 جوشانیده صاف نموده فلووس خیار شنبلیله و درم گلقد آفتابی ده درم در آن حل کرده صاف نموده
 بنوشند و چند صبح باین مداومت نمایند اگر از سودا بود و علاتش صلابت درم و انکار روید و فاسده
 و بد خلقی و تشنگی رومی است علاجش دادن مار الاصول و خون غلامت لضعج ظاهر شود و فلووس خیار شنبلیله
 به آب رازیان و آب کرفس حل کرده صاف نموده برفق تا دوام شیرین داخل کرده بنوشند و چند روز
 مداومت نمایند ضما دی محلول صفت آن حله بیزر کتان با روغن گل سرخ کوفته بجمیده با آب سرشته
 ضما نمایند اگر تخمیل نباید اسهال یا یارح نیکر مقوی با فیتمون و غار لقون نمایند ضما و محلول
 قوی که بعد ازین مهل استعمال کرده می شود صفت آن اشق نبات تخم کبجد سنبل الطیب
 سعد کوفنی اشق رالبه که و گللاب حل کرده باقی ادویه را کوفته بجمیده با آب سرشته ضما نمایند
 یا با سرشته در امراض کبده و عراره و محال او درام کبده اگر از خون باشد علاتش
 و گرانی تشنگی و درد کوسوزش در موضع جاگست و سقوط شهوت طعام و ظهور درم و سرخی
 زبان و روی و سرخ خشک و فواق اگر درم عظم بود معده را از غضم آن زحمت رسد اگر
 در جانب تقو باشد بان علامات تی و قبض شکم فواق و زهاب شهوت طعام بیشتر بود و اگر

در

باید در امراض کبده در امراض و در حال او را میند

در جانب محذب باشد مرفه و سنگی نفس گرفته تن دل و فز و کشیدگی جنبه کردن نیز باشد در میان ذات جنبه
 در دم جگر وقتی که در محذب باشد در وجه تحقیق آن مریض را گویند که نفس باز پس کشد چندانکه تو اندک بگذرد
 بعد از آن انژی سوال کنند اگر در آن وقت درو در زیر اندامها که پهلو میاید بد در دم جگر است
 و الا ذات جنبه و علائش فصد با سلیق است و اشامیدن این اثر به شراب انار شیرین و آب
 انار ترش و آب کاسنی تازه و آب عنب انقلب و سنگین قندی و غذا مارا شیرین و نافع در است
 صفت آن گل بنفشه برگ خرفه تر برگ لسان الحمل گسرخ صندل سوخته در هم سرشته ضما
 نمایند ضمادی نافع که بعد سه روز استعمال نمایند آردو گل بنفشه گل خطمی گسرخ ضما نمایند ضما دیگر
 که بعد از هفت روز که حرارت باشد استعمال می شود باید که بزضا و ما قبل با بونه اضافه نموده
 بعد این ضما اختیار نمایند صفت آن گل بنفشه گل خطمی سفید با بونه گسرخ کوفته با آب عنب
 تازه سرشته ضما نمایند یا ورم کبد از صفراست علائش زردی رودی و زردی
 زبان یا جو شش آنست و شدت تب و حرارت و فی صفراوی مطبوع سهل صفت را
 استعمال درین قسم صفت آن تمهیدی تخم کاسنی پوست سبب کاسنی عنب انقلب
 خوشباینده صاف نموده شیر خشک خراسانی ترنجبین در آن حل کرده صاف نموده بنوشند و اگر
 ورم در محذب کبد باشد چیز که در اربابول بیشتر کنند بدینند اگر در بقعه باشد چیز که اسمال
 نند در هر صورت طبیعت را نرم باید داشت و یا ورم کبد از بلغم است و علائش سفیدی
 روی و زبان و قلت تشنگی احساس نرمی ورم و عدم درد و ملائم بودن تب است ضما
 نافع درین قسم عمل بعد از نوشیدن مارا الاصول با شیر و تخم خرززه و استعمال حقنه نیز صفت
 آن گل با بونه اکلیل ملک گسرخ تخم کتان کوفته لکلاب سرشته ضما بندند و یا از سوخته است
 علائش ادراک صلابت در موضع جگر است و قسا و رنگ و لاغری و قلت شهوت طعام و کمی
 درگاه می باشد با حرارت مزاج و علائش اسمال سوخته است بعد از آنکه نفع ماده به سنگین
 روی یا غصلی و اقراص مقل داده باشند و ضمده داغذیه و اثر به بحسب سردی و گرمی مزاج
 آنچه ذکر شد ترتیب دهند سوخته القینه بد آنکه ضعف و سوز مزاج کبد را سوخته القینه گویند
 این مقدمه است تا است علائش زردی روی آینه با سفیدی است و تهنج رود و پلکها و پاست

یا ورم کبد از صفراست

یا ورم کبد از بلغم است

یا ورم کبد از سوز مزاج است

۱۰۰

و گاه باشد که همه بدن برسد و از لوازم این فرض است بسیاری نفع و در اثر شکم و اختلاط اجابت
طبیعت گاهی نرم باشد و گاهی قبض و گاهی زرد و گاهی سرد و علائش خیف از علاج استقا
استقاده آنکه استقادرنت بسیار آب طلب است و در اصطلاح ابطراض بادی بود
به سبب بدن ماده غریبه تمامی اعضای ظاهری بآن موضع بر سر غذا و اختلاط و این بر سه نوع است
اول ذقی فاین بدترین النوع است پس لحمی پس طبعی و علامت ذقی گرانی شکم و بزرگی آن
و درشتی پوست شکم است و چون دست بر شکم مانند چون ذقی یعنی مشکلی بر آب نماید و آواز
آب مسموع گردد و در وقت دست زدن از زبلو به پهلو گردد و علائش علاج درم جگر است اگر
علامات درم جگر باشد از سوء مزاج باشد گرم را به سکنجین و آب کاشنی و سرد را به سکنجین بزوری
علاج کنند و غذا مناسب هر یک دهند و استفراغ بجا را صفر به مثل کلکلاج بارویا حار بحسب حرارت
و پروت مزاج علیل بعد از آن بعد از است و تقویات کبک گرم یا سرد و مواظبت نمایند و در دست
تحکم کرفس اینسون رو باس پر سیا و نشان بادیان تخم خرپزه تخم خیارین تخم کاستنی
تقویات قرص زبرمارس بار دو حار و قرص گل و شراب دینار و سکنجین بزوری بهترین ادویه این
فرض است و علامات لحمی تریل و آماس جمع بدن است و چون انگشت بر موضع فرو برند ذقی
در رو بماند و سفیدی بول و نرمی طبیعت و گاه باشد که بول سرخ بود و بسبب عدم امتیاز میان
خون و مایمت و نزد بعضی این نوع اسلم استقاست و علائش تقویت به سکنجین
است با پنجه در سوء مزاج بار و معده ذکر شد و در ریگ گرم دوزم از گردن بد پریشان شدن
و علامت طبعی عدم گرانی است چنانچه در زنی بود و چون بر شکم زنند آواز طبعی مسموع
و ناف بردن آید علائش اسهال برفق است بجز که که احداث گرمی نماید و تعدیل
جگر و معده چه این نوع از گرمی جگر باشد و سردی معده حادث شود پس
با دوا به سکنجین بزوری و قهنا و شیافات و انصده کنند ادویه موضعیه سرگین برود
سرگین گاو و کبریت و سرکه ترکیب کرده لحمی را از جمیع بدن دوقی را بر شکم و طبعی را بر
اطراف کتا و نافع از برای طبعی جا و رس سبوس گندم و نمک گرم کرده کما و نمایند و اعتسای
های گرم و استعمال حمام مغزق و استسقا را نافع است و حمامی که تری افزاید یعنی حمامی که آب بسیار زنند

زبان او فورا

فصله آب جوش مفرست و شیر شتر که قیوم و امثال آن چرکند عوض آب و غذا دهند مفید است
و همچنین بول شتر و بز که قیوم دور مننه خورد و با شند و آورده اند که زنی را استقا عارض شد
یا حرارت و چندان انا خورد که از ذکر آن شرم می آید و خلاصی یافت سیرقان اصغر یا بسبب
طبیعت می باشد صغیرا بظاهر بدن بطریق بجران چنانکه در تب صفراوی در روزی از روزهای بچون
و اگر پیش از هضم باشد نیک بنویس اگر طبیعت در آن وقت نرم باشد بدی و فسادش
کتر باشد و درین قسم مد طبیعت باید کرد و از آبرن گرم خوردن سکنجبین دیا از گرمی مزاج کبد
باشد و علاتش گرمی مزاج کبد بسیار زردی قاروره و کف زردست و علاتش مهمل صفر است
و شربهای که جگر خشک گرداند و غذا و ضمایا ازین قسم دیا از گرمی راه ره باشد ذرق میان آن
سرد است که آنچه از گرمی جگر باشد رنگ تمام بدن زرد شود و الاروی به تیرگی زرد بدن لایعی
پدید و طبیعت قبض شود و علاتش علاج گرمی جگر است و با از سده جگر میا شده و علامت سده جگر
اگرانی در آن موضع بودی در وقت و اگر سده در جانب محذب کبد باشد بول رقیق و اندک باشد
و اگر در جانب مقعر باشد بر از نرم و آبناک و سفید آید علاتش اگر سده در محذب بود منفع در بدنه
سکنجبین با آب رازیانه تخم کرفس و تخم کاسنی و تخم خیارین و اندکی لاک مغسول و اگر در جانب مقعر
بود استعمال او در بنضحه مسکه کشته مثل سکنجبین بونی د آب رازیانه و کرفس و کاسنی و
غنیب الثعالب دیا از گرمی هوامی باشد و این قسم کوکان و زنان را بسیار حادث میشود علاتش
جایب خشک است و اثر به داغذیه دیویای خشک و با از درم مراره می باشد و علامت آن تب
ست و اگرانی موضع جگر در رشتی زبان و تهوع و علاتش مثل علاج درم کبد است و با از ضعف مراره
می باشد و علاتش مثل علاج ضعف جگر است و یا سده مابین جگر و مراره است و علاتش تی
صفراوی یا اندک نفلی در موضع جگر است و بر از اندک اندک سفید گردد و علاتش استیغراع
صفراست و استعمال مفتحات مثل آب کاسنی تازه و بیج کاسنی و غنیب الثعالب رسیده و تخم
کرفس و رازیانه در یونده چینی و سکنجبین بزوری و حسب گرمی و سردی مزاج در مرکب مفر و غیر
نمایند و با از سده مابین مراره و امعاست و علاتش آنکه بر از دفعه سفید گردد و لجه برین آید و ممکن
تولج تولد کند و علاتش آنچه گذشت و در کشادن سده این مجرب می بطن کربن چغندر که در آن غلظت را

بازماند

در بزرگوار

حل کرده باشند باروغن بادام حقه کردن بقایم مفید است و اگر غلبه الشعب و تخم کرفس
 داخل کرده باشند قوی تر باشد و یا از قوی می باشد و علاج قوی است برقان اسود
 یا از سده میان جگر و طحال یا از سده میان طحال و فم معده می باشد و عداوت این هر دو آنکه برقان
 اندک اندک حادث شود و فرق میان هر دو آنکه در ثانی شهوت و غمّه ساقط شود و گرانی و تمدد
 از جانب چپ بود و علاجش سکنجبین بزدری و اسهال سود است و یا از بسیاری حرارت جگر و سپتر
 که از خون آن بسوزد و فرق میان کبیدی و طحالی آنست که کبیدی را سیاهی کمره بود و علامات سود
 مزاج کبیدی و طحالی نیک سیاه بود با سیاهی بول و برآورد شکایت عریض از جانب چپ غم و اندوه
 بی سبب و خست نفس و علاجش فصد است و اخراج خون فاسد پس اصلاح و تعدیل جگر یا سپتر
 و یا از ضعف جاوزیه و ماسکه طحالی است و علامتش که درت و سفیدی چشم و سقوط شهوت و خروج
 سود البقی با سهال است و علاجش تقویت سپتره نمودن مجنه بی تیغ زدن است و ضماد های
 مقوی ماییدن و دواک و ریاضت اگر از سکون و بطالت و دغه باشد و یا از بجران محقره و امراض سود او
 می باشد و علامتش آنکه در آن امراض حادث میگردد و از حدوث آن خفتی حاصل می شود و علاجش
 مد کردن بر خروج است و یا از درم سپتر می باشد و دواک او ذکر شد و درم طحالی یعنی آراس
 سپتر بیشتر سود اوی بود و بعد از آن دوی و آن بزدری بسود اوی مستحیل می گردد و یعنی
 و صفراوی اندک و نادر می باشد و بیشتر ادرام از زیر سپتر خارج شود و سترق میان
 با دو درم آنست که از دست ماییدن در درم دردی آمده می گردد و در باد تسکین می باشد
 و بود که آواز قراقرم سموع شود و اما دومی علامتش درد در جانب سپتر و حرارت و تشنگی
 و تب گرم داشته ادریح و سیاهی قاروره و گاه بود که در موضع سپتر سرخی پیدا شود و
 علاجش فصد با سیلیق اسهال بخیار شنبه و آب عنیب الثعلب و آب کاسنی تازه و ضماد های
 خشک و غذا مال الشعیره و اشربه که در آراس کبیدی ذکر شد و اما صفراوی علامتش سوزش مفرط در سپتر
 و تب عاودا و اشتداتی و زردی چشم و زبان اندکی با سیاهی آمیخته و علاجش اسهال بطریق
 در صفراوی جگر است و اما یعنی علامتش زیادتی حجم سپتر و اندک زردی بان و سفیدی رو
 و زبان و تهج چشم و حوالی آن و سفیدی بول سیاهی برآورد و ضماد نافع از برای درم یعنی سپتر مستعمل

تنقیه بلیغ صفت آن تخم اسفند که آنرا بزجر مل گویند کوفته بجا کتر خوب انگور لبر که دروغن گلبرخ
 سرشته ضما نمایند اما سوداوی علائش صلابت سپرز در بدن آمدن از موضع خود و نفخ در شکم نفس
 منقطع و سرختر نبض و تیرگی که بر سر درو جانب حلقوم است چنانچه به بصیر در یافته شود و لاغری بدن
 و علائش اگر غلبه خون بود قصد باسیلق و اسیم دست چپ است پس از آن سبب بختین بزوری دهند
 و اسهال ببطونخ افیتون ضماوی نافع درین مک صفت آن اشق لبر که غلیظ بنده خوردن و سداب
 و بیخ سوسن همان جوئی کوفته بخیه با آب سرشته ضما نمایند و قوس کبیر و اسهال سبب بختین مخ از سر که کثیر
 است اگر اشق را بر سر طلا نمایند و دم سپرز را تحلیل دهد و اگر یک و دم قند سفید با سر که بخورند و دم سپرز
 بگذارد اگر سبوس گندم لبر که سرشته ضما نمایند صلابت آنرا دفع کند ریاح طیال یا از زری مزاج
 سپرز غلبه سودا و ادران میباشد و علائش تمدد در زیر پهلو بچپ و درم غنر صلب چنانکه اگر دست
 بر آن فرد برزند در وقت نشیند و قراقر کند و چپ نه بر آید علائش با رلاصل است که در آن تخم پنجه کشت
 داخل کرده باشند و صفوف صرف دادن و نمبر بر تشنگی بغایت مفید است و نهادن محجره آنش
 و ضماوی محلل بکار بر بند باب نهم در امراض معام و مقعد و اسهال هر اسهالیکه بود یا از
 ماکول بود یا از اعضا یا از هوا نیز میباشد که در جنوب و بلاد جنوبیه است اسهال میشود و آنچه از اعضا
 بود یا از جمع بدن است و یا از عضوی غیر معین یا از عضوی معین مثل دماغ و مغده و جگر و سپرز و ماره
 و روده اما آنچه از ماکول بود یا از روده میسالمه میباشد که قوت او در معده یا در روده ماند و علائش خوردن
 بزرقطوبابریان کرده بروغن گل سرخ چرب کرده یا رب سیب شیرین بدهند و یا از بسیاری خوردن
 که موجب تخمه کوه سفید شود و یا چیزی مزلی مثل آلو یا عیس غذای که خشک طعم نبود یا بغیر شهوت خورده
 شود یا نفخ بود و تولد ریاح کند و آن بلع اسهال معده شود بر غذا پس غیر منضم بماند و موجب اسهال
 گردد و علاج این مجموع آنست که یکت شبانه روز غذا نهند و بعد از آن غذای لطیف گسترده و نفع
 دهند و معده را بحسب خصوصیت که هر حاجی تقویت کنند و آنچه از اعضا بود یا از جمع بدن است این است
 اسهال بدنی گویند و پیش اجتماع فضلات و ترک ریاضت و قلت تحلیل بسیار است
 و سکون و احتیای بدن است یا از جمل استفراغ که حادث بوده مثل عیس خون بو اسیر و عیس طیب
 و اشال است و علائش تقدم اسباب نه گوره است و علائش تنقیه بفضله اسهال است و اگر بدن

ناب خود را در این معده اسهال

اسهال بدنی

تشنه
سعال
سینه

بر ریاضت و حرکت و دلک حمام معرق و یا از غلبه صفر اتمام بدن سست و علامت و علاصن را سهال
 حراری خواهد آمد یا بر سبیل بجان بیبندد یا بسبب ذوبان و گداختن اعضا میبندد و این در عقب
 حیات و قیله کثر عارض میگردد و علامتش التهاب و حرارت تن برز و اختلاف لون و عدم وجود آفتی
 سست و عضوی که موجب سهال گردد اگر ذوبان ذویان لحم و شحم بود صدمه غلیظ و چرب بود و
 در آخر مثل شحم قسادی القوام گردد و ذوبان لحم نیز اول میدی می بود اما چرب نبود در آخر تشنه
 القوام گردد و یا عضوی غیر معین و این را سهال مدی بود پیش البقره بلیه میبندد و عضوی از اعضا
 صدر و ریه و علامتش تقدم درم سست دران عضو و تورخ لرزه و ناص تشنه برید و علامتش آنست که شیره
 تخم خیارین با کباب و قند و هند و یا سکنجبین یا شرب زرشک بحسب حوال و غذا مارا الشیر باشد
 یا جو زهر مرغ دوای که بعد از پاک شدن بویج و هند گل ارمنی طباشیر سفید دم الاغون گلمه رخ از سیر
 یکد انگ تخم کمانسی و دو انگ کوفته بجزه با یک شقال شرب برب و هند و موضع را بمقویات ضعیف
 نمایند در آس جو قدری برنج و اطل نمایند اگر تب نبود به جو حاجت نباشد و یا غیر مدی میبندد
 چنانچه فضل جمع گردد و علامت آنست که دران عضو دروی ظاهر شود قبل سهال خفتی در آخری در
 عضو میباشند و معرفت نوع خلط ببول برز و یا در و از در و عضو سهال حاصل توان کرد اگر غلب بود
 صفراوی سست و اگر ربع بود سوداوی سست و اگر موایطیه بود رطوبی باشد و این نوع را سهال
 دوری می گویند اگر دوری نباشد بلکه دائمی باشد و در بعضی اوقات تومی ترش و از فساد خون و غلبه
 تنقیه بدست از خلط غالب و تعدیل مزاج یا آنچه موافق باشد و تقویت آن عضو که دران مجتمع
 میشود و یضادات و آنچه از عضو معین باشد یا از و مانع بود و این را سهال و مانع گویند و سبب زدود
 آمدن نزله مجده باشد و فساد غذا و علامتش آنست که در اول روز که از خواب برخاسته باشد
 چند مرتبه متواتر سهال شود پس ساکن گردد با علامات نزله فساد مزاج و مانع و علامتش آنست که
 بقفا تکیه کند و بالین پشت کند و پیش از آنکه عادت از خواب برخاستن و مجالس شستن بود و بعد از
 گردانند و قی فرمایند و آنچه بقی بر نیاید و در معده بماند یا برده فرود آمده باشد بجز سسه مزلق دفع نماید
 اگر و مثل تخم ریحان و بازنگ با تخم مرو یا بز قوطونیا شربت انار شیرین یا قند شرب صندل یا شرب
 ششخاش و ادویه قابضه که سهال باز دارد و نشاید داد و تدبیر با و اشتن نزله باید کرد و چنانچه در باب اول

اسهال سردی

گذشت و یا از معده باشد این را اسهال معدی گویند و این بسبب سوء مزاج معده است یا بسبب بازماندن ماسکه اسهال از کارغوش بسبب ملاطت سطح معده است از رطوبتی و علائمش برین طعام سستی تغیری و احساس نفل و علائمش قی کردن سست و جوارش نمود و جوارش خرنوب و جوارش کند ز خوردن و یا از ضعف قوت هاضمه میباشد از سوء مزاج و بیشتر سرد و سرد بود و یا از بسکه ریح در معده است و یا از رطوبتی لزج که میان معده حجاب گردد و هاضمه از کار خود بماند و علائمش ضعف هاضمه و نفل طعام بر معده و غیر تغییر و مضخم بودن آمدن این بوقت خود نه بسخت چنانکه در ضعف ماسکه مذکور شد و علائمش آنکه سوء مزاج را بعلائمات آنها معلوم کرده به تبدیل و تعدیل گویند و با در اکثر چیزهای نفلخ و کاسرات ریح تحمیل دهند و رطوبتی را که علائمش غشای بسیار آب دهان و شیرینی دهان و بردن آمدن رطوبت است به براز و علائمش قی آوردست با آب ترب و شنبلیله و غسل و دامت بجز ارشادات مذکوره نمایند و یا از ضعف قوت واقع میباشد و این نهایت قلیل الوقوع است پس اندک اندک دفع گنده از ضعف یکبار دفع نتواند کرد و آنچه دفع کند منضم بود و علائمش ضعف رانف معده آنست که غذا زیاده از دو ساعت و معده نماند و بسبب آن یبوست بود و علائمش بجز ماسکه از طب باید کرد و یا از کثرت صرفا بود و علائمش و علائمش و اسهال مزارری نباید و یا از بلغم شوره در معده بود و علائمش شوره و دهان سست و علائمش قی کردن است و خوردن کلمه مقوی به مصطکی و آشامیدن شراب سفید و شراب لیمون سست و یا از سوزش و جوشش و قرصه است در معده و علائمش جوشش و دهان خشکی و حرارت است که از بعد تناول غذا در معده احساس شورش دور میشود و چون طعام بگذرد یکمین یاد دور برانصدیر و زرد آب رقیق برآید و علائمش اگر مانعی نبود قصد با سلیق کنند و غذا آش جو بیان کرده و عدس و برنج شسته با شیر خشک و دهند و هر روز در دم بزرقطونا برین کرده و یکدم صمغ عربی سوخته بر وزن گل سرخ و در دم چرب کرده با شراب صندل بدهند و اگر بجز این یک هفته دفع نشود قرص طبائیه و صفوف حبلمرمان دهند با شراب سفید و یا از باطل شدن حمل معده باشند و بیش خلط اکال با شراب سموم حاره یا درم گرم که عاوش شود در معده مثل فلغونی و هر علائمش بردن آمدن طعام غیر منضم سستی بسبب اسهال مذکوره و علائمش آنست که معده را با بقا بقا قوی

نمایند و غذا آتش جو بریان کرده دهند اگر از حرارت بود و الا شور بامی گوشت کبک بربنج و سبزه گفته اند
 که حسوی که از شیر تازه در نان مینده خشک کرده رساند اثبات تحمل معده میکند و یا از جگر باشد و این را
 اسهال کیدی گویند و فرق میان اسهال کیدی و معدی آنست که در کیدی کباب است و در معدی کباب
 تمام بود و در معده ضعیفی نبود و اسهال کیدی با تخم در میم بسیار شده و سببش انفجار و بلیه کبد است و
 علامتش تقدم درم و ناقص و قشر سیره است و علامتش آنچه مذکور شد و تقویت جگر با اثر به و صفاد است
 است یا غسالی است یعنی مثل خساله گوشت تازه بود و سبب ضعف جگر باشد یا بسبب سده
 سور مزاج یا درم و سور مزاج را بعلامات آن معلوم کنند و دفع کنند درم سده مذکور شد و گفته اند
 که خسالی صعب تر بر مزاجی زائل شود و شک نیست که هرگاه از برودت و رطوبت باشد مناسب
 خواهد بود و یا از دم صرف است و این را در وسند طاری کیدی گویند و سببش با فرق اتصال جگر
 باشد و علامتش آنست که قرص طبا شیر و گل از می دوم الا خون دهند و غذا زرده تخم مرغ نیم برشته یا
 از استلاب بدن بود و علامتش امتزای بدن است و عدم علامات سحج درود و با خروج بتدریج پی در پی
 علامتش فصد اکحل است مادام که نفس ضعیف نشد و باشد و قابض ندهند و چون ضعف پیدا شود و تخم
 بر موضع کثیر از بدن نهند و قابض استعمال کنند و یا صفراوی بیابا شد بسبب استلاب جگر از صفرا و صیدی
 می باشد و این انفجار و بلیه است از الفتاح سده و یا از احتراق شدید و علامات و علاج انفجاری
 مذکور شد و علامات الفتاحی و احتراقی و صیدی و صفراوی آنست که بان علامات سحج نبود و محتاط نبود
 و پراوم فیض را از خروج آن راحت حاصل آید در وقت خلاصه بیشتر بود و چون غذا خورده شود
 ساکن گردد و علامتش قابض ندهند که خوف هلاک عاجل بود بلکه تعدیل مزاج نمایند و تعدیل اخلاط بماه اشعیر
 و اشتر بارده مطفیبه که در آن قبض بسیار نبود و چون شراب زرشک خوره و انار در بیاس در مزاج
 اسهال خون سحج است پس از رنگ و اسپنجول بریان کرده یا اثر به مذکور دهند و گاه باشد که در
 کیدی پاره های جگر برین آید علامتش آن بود که بر آتش نهند گداخته نشود و کیلوسی می باشد و سببش
 جاذبه جگر بود و علامتش اسهال سفید و گاه بود که اندکی لیسری زنده بود اسطه و قوف در ما ساریت است
 قلت خون در بدن و لاغری و زردی رنگ با سفیدی آمیخته و بعلامت است و سور مزاجات مضمون معلوم شود
 و اکثر آن از برودت و رطوبت است و تعدیل تقویت جگر نمایند و خلط بسیار شده از سده که عارض بود و در عود

بسیار
 و علامت

که معروف است بجد اول و علاتش نقل در جانب راست و لاغری و فساد لون است و علاتش نفیج
 سده است بکنجین نبردوری و شراب دیناری و یا از طحال باشد از امتلاوی سودا و بسیاری آمدن آن
 معده و علاتش غلبه اشتها و سوزش فم معده و ترشی دهن و سودا دیت بر از است و علاتش اگر قوت بود
 قصد با سلیق و اسلیم باید کرد و به مطبخ ایتمون استفراغ کرده فم معده را قوت دهند و سپرز را
 تکمید نمایند و مجرب آتش چسباند و یا از مراره بود هرگاه صفرا از زهره برده فقاوه از آن آید که حجت
 دفع نقل و لزوحیت آن بکار آید اسهال حادث شود علاتش وقوع آن در تهات غب و محر قه یا در
 عقب نوشیدن شراب گفته است و علاتش اگر از صفرا بسیار بود به نفیج پلیده زرد و تهر سندی و آب
 انار ترش و شیرین کمر زخمیه نمایند بعد از آن قوص و طباشیر سفوف حب الرمان با شراب سفرجل
 و شراب زرنشک ساده دهند و غذا دوغ سنگ تاپ آهن تباب و ماء الشعیر بریان و شور با می برنج
 با آب سماق یا انار دانه دهند و اگر ضعف بود و تیموج یا چوزو مرغ بریان کرده اندازند و اگر بریان
 کنند در وقت بریان کردن در گردانیدن آن سماق بران ریزند و چون بریان شود سماق بران
 یا شندریا از روده بود و این را اسهال معوی گویند یا از اکثر اسباب که در معده گذشت تواند بود
 و از ثبور سطح داخل بود و علاتش بدون آمدن صید یا غذای غیر کمال الانضمام و اختلاج معده
 و احساس درد وقت مرور غذا بر روده باشد و علاتش قصد است اگر با نعی نبود و ماء الشعیر از جو بریان
 کرده و برنج باروغن گل سرخ و شراب سفرجل با شیر تخم خرفه متشروگل از منی و صمغ عربی دهند
 و آب یاز تنگ حقیقه نمایند و ترک ترشیه ماصرف گفته و از ثبور سطح خارج اموعی باشد در درین
 قسم صید نبود و در بیال و زیز در است و حسیل میکند و علاتش قصد و تسکین حرارت
 برگ خرفه و عنب الشعاب تازه ضاد نمایند و از هوای گرم اجتناب سازند و از رطوبات فاسده
 که در روده جمع میشود بیانشد علاتش خروج آن رطوبات با طعام قلیل الانضمام است با تن حال
 معده و علاتش نفیج است لقی و اسهال پس استعمال سفوف قابضه و از تمر ل و سور مزاج سده و تر
 میباشد که قوت ماسکه را ضعیف گرداند و علاتش آن چیزهاست که در رطوبتی گذشت غیر خروج
 رطوبات و علاتش استعمال جوارشات قابضه است که در معده مذکور شد و از ضعف امعیا باشد چنانچه
 خصایب را با آن سده استرغوا غرض نبود و علاش استرغوا است و همین علاش و نفیج اسهال قلیل النوع است

و از ثبور سطح

سده و تر

باز از الفتح عروق در اعمار اسهال و موی خلوت شود و این را ذوق منظمه یا معوی میگویند و در
رودهای غلاظت رودهای و قاق میباشد و در دپاشش است اول متصل به معده است و آن را اثنا
عشری گویند پس صائم پس قیوم و این هر سه را معار و قاق گویند پس عود پس قویون پس مستقیم
و این هر سه را معار غلاظت گویند اگر الفتح عروق رودهای غلاظت بود علاقتش فرود آمدن بر از بود
اول با خون و آخر چون بی آنکه علت متبویا سیر باشد و اگر در معار و قاق بود علاقتش اول نزول
غالباً بود پس نزول قیوم و کف ناک یا قرا قویاد و علت است اسهال کبیدی نبود علاقتش قصد
با سیلیق است اگر غلبه خون باشد و رب و غوره در بیاس و سیدب حب ال اس با شراب اینها با گل
ارمنی و دم الاخون و صمغ عربی داخل کرده باز رده تخم مرغ بر میان دهند و غذا برنج شسته بریان
کرده با شیره تخم تخمشاش بر میان کرده و صمغ عربی داخل نموده باز رده تخم مرغ نیم برشت و یا پخته
و صمغ عربی بریان نموده بدهند و حقه قابض از مثل برنج و حب ال اس و گل ارمنی و دم الاخون حل
کرده هر گاه در اعمار غلاظت بود نهایت مفید باشد قویون چون اکثر قویون این در روده و قویون
بمباشند آنرا از ان استفاق کرده اند یا از باد غلیظ باشد در میان هر دو طبقه رودها با بماند
چنان محسوس گردد که گویا بجمالی و سوراخ می کند و این با وجود نرمی طبیعت نیز میباشد و
علاقتش قرا قرا انتقال در از موضعی به موضعی و تقدم تناول میوه و غذاها که سرد و بادناک
و علاقتش شافنا و حقه که طبیعت را فرود آورد و با دهارا بشکند و البته باید که در لوله محقنه که در
سوراخ داشته باشد بکنند این قویون را قویون ریجی گویند و یا از نقل است که در اعمار محسوس
گردد و این قویون نقلی نامند و سبب احتمالی آن غلط بلغم لزج بود و یا از سودا
یا از صفرا محی با خشکی نقل نبات شدن آن از خشکی طعامها یا از اندکی آن یا از حرارت رودها یا
نزدیکی یا بویوست آن یا بسیاری آمدن بول یا کثرت تخلل بدن از کثرت ریح و حرارت هوا
علاج همه سببها در دست بگردد و در آب گرم نشاندن و بعد از آن استعمال حقه نمایند که
شکم ببارد و حقه بجمیت ریجی و نقلی و بطنی و سوداوی صفت آن بسفاح است تخم کر فس
از هر یک کرمانی با دیان از هر یک تیج درم سنار کی مغز حب القرطم از هر یک ده
درم گل بنفشه حبه بزرگستان از هر یک سه درم با بونه گل حطی از هر یک یک کت در یک من

باز از الفتح عروق در اعمار اسهال و موی خلوت شود و این را ذوق منظمه یا معوی میگویند و در
رودهای غلاظت رودهای و قاق میباشد و در دپاشش است اول متصل به معده است و آن را اثنا
عشری گویند پس صائم پس قیوم و این هر سه را معار و قاق گویند پس عود پس قویون پس مستقیم
و این هر سه را معار غلاظت گویند اگر الفتح عروق رودهای غلاظت بود علاقتش فرود آمدن بر از بود
اول با خون و آخر چون بی آنکه علت متبویا سیر باشد و اگر در معار و قاق بود علاقتش اول نزول
غالباً بود پس نزول قیوم و کف ناک یا قرا قویاد و علت است اسهال کبیدی نبود علاقتش قصد
با سیلیق است اگر غلبه خون باشد و رب و غوره در بیاس و سیدب حب ال اس با شراب اینها با گل
ارمنی و دم الاخون و صمغ عربی داخل کرده باز رده تخم مرغ بر میان دهند و غذا برنج شسته بریان
کرده با شیره تخم تخمشاش بر میان کرده و صمغ عربی داخل نموده باز رده تخم مرغ نیم برشت و یا پخته
و صمغ عربی بریان نموده بدهند و حقه قابض از مثل برنج و حب ال اس و گل ارمنی و دم الاخون حل
کرده هر گاه در اعمار غلاظت بود نهایت مفید باشد قویون چون اکثر قویون این در روده و قویون
بمباشند آنرا از ان استفاق کرده اند یا از باد غلیظ باشد در میان هر دو طبقه رودها با بماند
چنان محسوس گردد که گویا بجمالی و سوراخ می کند و این با وجود نرمی طبیعت نیز میباشد و
علاقتش قرا قرا انتقال در از موضعی به موضعی و تقدم تناول میوه و غذاها که سرد و بادناک
و علاقتش شافنا و حقه که طبیعت را فرود آورد و با دهارا بشکند و البته باید که در لوله محقنه که در
سوراخ داشته باشد بکنند این قویون را قویون ریجی گویند و یا از نقل است که در اعمار محسوس
گردد و این قویون نقلی نامند و سبب احتمالی آن غلط بلغم لزج بود و یا از سودا
یا از صفرا محی با خشکی نقل نبات شدن آن از خشکی طعامها یا از اندکی آن یا از حرارت رودها یا
نزدیکی یا بویوست آن یا بسیاری آمدن بول یا کثرت تخلل بدن از کثرت ریح و حرارت هوا
علاج همه سببها در دست بگردد و در آب گرم نشاندن و بعد از آن استعمال حقه نمایند که
شکم ببارد و حقه بجمیت ریجی و نقلی و بطنی و سوداوی صفت آن بسفاح است تخم کر فس
از هر یک کرمانی با دیان از هر یک تیج درم سنار کی مغز حب القرطم از هر یک ده
درم گل بنفشه حبه بزرگستان از هر یک سه درم با بونه گل حطی از هر یک یک کت در یک من

و پنج سیر آب جوشانیده تا پانزده سیر آید بیالایند و دو درم نمک دوده درم فلوس خیارشنبه در آن حل کرده
 صاف نموده ده درم روغن بادام اضافه نموده بدو مرتبه نیم گرم حقنه نمایند و حقنه که در حرارت استعمال
 نمایند غناب آلو سیاه از هر یک پنجاه عدد و بنفشه گل نیلوفر از هر یک پنجم درم برگ چغندر یک دسته
 رازیانه شش درم گل خطمی سفید یک کف و یک من و پنج سیر آب جوشانیده تا پانزده سیر آید بیالایند و ده
 بیالایند و ده درم فلوس خیارشنبه در آن حل کرده صافی نموده ده درم روغن کبجد اضافه نموده بدو
 مرتبه نیم گرم حقنه کنند و بجای روغن کبجد بعضی ترنجبین چهار سیر کرده اند و در بلغمی مابعد حصول
 و در صفراوی و حرارت شراب بنفشه و شراب نیلوفر بآب تمهیدی ترشش کرده لعرق باویان
 و سندانه کشاید خندان دهند و اگر ضرورت باشد بغذا دادن مابعد اللحم و شور باک مرغ دهند و بعد از
 کشادن اگر غلبه خلط باشد تنیفه کنند و یا از درم کبجد و طحال و کلیه می باشد بعد از آوردن طبیعت
 بطول چنانچه در موضع مذکور شده و میشود استعمال نمایند و یا از درم گرم امعاس باشد و علاقتش
 احساس درم تب گرم و غلبه شنگی موی صفراوی و در و پیری رگها و گرانی و ضربان ست و اگر سردی
 باشد علاقتش حقنه بارده تلپین ست بشراب بنفشه دآلو و شیر خشک و فلوس خیارشنبه پس قصد
 باسیلیق و سائر تدابیر از اضمده داد و به واسطه چنانچه در او امعده گذشت و از التوائی بود
 میباشد و سبب التوائی پاره شدن رباطات روده است بواسطه حرکت عینف یا قوت یعنی فرو
 آمدن امعاسه خصیه و علاقتش حدوث آن بعد از حرکت عینف باسقطه یا ضربه باشد و
 احساس نزول آن یکس خصیه رخود باز آمدن و علاقتش دست بر شکم مالیدن بر ترق و همواریت
 و حرکات مختلف تا بجای خود باز آید از دیدن یعنی کره ما می باشد و بعد از تلپین طبیعت بدن آن
 سعی نماید یا پنجه در باب دیدن ذکر کرده خواهد شد زحیر بدان که زحیر حرکت روده مستقیم بود بدفع
 براز بطریق اضطرار و بیرون نیامدن مگر اندک رطوبت که با خون بود و گاه باشد که خون نباشد
 و صادق می باشد و کاذب و علاج هر یک ضد علاج دیگر است پس به تحقیق تشخیص آن اجتهاد میزد
 باید داشت در صبح ناشتا شیرینی دهند از قند و نرز قوطونا یا تخم ریحان یا بار تنگ اگر آخر روز تخمها نباید
 کاذب است و صبح آن تلپین طبیعت نشل شراب بنفشه و طبخ پوست بیج خطمی دگاه باشد که به شیر خشک و
 فلوس خیارشنبه حاجت افتد و غذا اماش و عدس مقشر با سطلج و شیر مغز بادام شیرین دهند و اگر

بجای

تخمنا براید غالب است که صادق باشد علامتی دیگر باید حسبت یا اعتماد تو انکر زیر که با وجود قبض و حبس
 نقل در اعمار ممکن است که از جانمی دیگر تخمنا بیرون آید پس شخص نمایند که پیش از وقوع این مرض
 طبیعت قبض بود یا یلین چون مقرر گردد که صادق است اگر از باد باشد علامتش بیرون آمدن آن
 بود با براز و سوزش و حرارت در معده و علاجش آشامیدن آب سفیر حل یا بازننگ بریان کرده است
 و غذای شیرین از جو بریان و برنج و کدوس بریان کرده با شیر تخم خشخاش بریان و آب سماق چنانکه
 بسیار ترش نباشد جاشنی دار بود ضمادی نافع درین قسم صفت آن پوست خشخاش گل سرخ بزرالنج
 سفید گل خطمی سفید پوست انار کوفته بگللاب ترش شده و عن گل سرخ داخل کرده بر شکم نهند و اگر تسکین
 نیابد برص طباشیر دهند و اگر از بلغم بود علاجش بیرون آمدن بلغم باشد یا براز و سایر علامت
 بلغم و علاجش آشامیدن شراب حب آلاس است یا تخم ریحان و تخم مرد بریان کرده و
 غذا برنج با سیر کرده بخته زیره بریان کرده دران انداخته بخورد و کدوس و نمک گرم کرده بر شکم
 نهند و اگر ساکن نگردد و سفوف مقلیان و سهند و پشعشاشیانی نافع درین قسم صفت
 آن حفض مکی زعفران کندر صمغ عربی از هر یک یک جزو افیون دو جزو کوفته بخته آب سرشته شیافنا
 سازند هر یک بقدر چهار انگشت یا زیاده و استعمال نمایند در اکثر اوقات و این شیافنا
 اکثر اقسام زحیر را نافع باشد و اگر از سر با بود و علامتش زیاده شدن زحیر است از رسیدن
 سر با بمقعد و علاجش علاج بلغم است و چیز باک گرم بر مقعد نهادن و بر زین گرم حمام یا خرتشت
 گرم مقعد نهادن و گاه از شستن زین صلب این مرض حادث شود زوده تخم مرغ بر وزن گل سرخ
 سرشته نیم گرم بر مقعد نهند و بیشتر انواع زحیر را چیز باک گرم نهادن مفید است و چیز باک
 سرد مضر است و از درم کرده و احار سقیمه بیاشد و علامت آن نقل و ضربان دران موضع
 است علاجش آب زنی نافع درین قسم صفت آن گل خطمی و جباری و سر نرفته در آب انار چشمانند
 در آب زنی کرده دران نشیند شیافنی نافع صفت آن گل جباری کوفته بخته آب سرشته شیاف
 ساخته استعمال نمایند معص در در و درها گویند و این مرض یا از باد است و علامتش قرقر و
 انتفاخ و تمد و بے آرامی و سکون در دیده بیرون آمدن باد است و علاجش آشامیدن مار اللاصول
 سفد کما و از بسوسن نمک و آب گرم شستن یا از صفراوی بیاشد و علامت خروج صفرا است

رفیق

و تشنگی و طلب و سوزش علاج شراب تمهیدی و اسپغول و تخم لسان الحمل و یا از سور مزاج گرم است
 و علامتش علامت سور مزاج گرم است و علامتش آب انار ترش و شیرین است یا اسپغول بگلاب و
 روغن گل سرخ بر هم زده و یا از بلغم غلیظ است و علامتش گرانی و خروج بلغم غلیظ و تقدم استعمال مولدات
 بلغم است و علامتش تنقیه است بقی و حقنه و خوردن جوارشات و یا از دیدان است و ذکر آن خواهد آمد
 سحیح یعنی ریش رودها و این چنین بود که بر سحیح رودها رطوبت مثل زرد بر روده باشد با مدت و منفرت
 صفرا و فضول که بر آن گذرد و باز در پس هر گاه اخلاط حاده بر آن بسیار گذرد و سطح رودها از آن
 رطوبت برهنه گردد و حدت اخلاط در آن تاثیر کند ریش گرداند و علامتش اسهال با درد در روده است
 پس اگر در روز ناز و بلا که آن بود سحیح در رودها با بلا هست که امعاء و قاق و امعاء
 علیا نیز گویند چون با بر از محتاط بود و با باشد بسبب نزدیکی با اعضا و ریه و آن دل و دماغ و کبیر
 است و اگر در روز ناز بود در رودها با زیرین است که امعاء غلظت و امعاء سفلی نیز گویند
 اول خون آید بعد از آن بر از دین سلیم تر بود و علامتش آنکه شیر را آهن تاب نمایند که ماهیت
 آن برود و قدری صمغ عربی و نشاسته و طباشیر بر بیان کرده اضافه نموده بیاشانند و پوست
 خشکاش نرم سوخته یکدم یاده درم شراب حب الاس یا شراب بنجاریا یا شراب سیب ملحق کنند و در ضمن طباشیر
 و قرص که با با انشرب مذکور بدهند و اگر تشنگی غالب باشد شیر تخم خرفه بر بیان کرده با انشرب مذکور
 بدهند و تخم زوق بر بیان کرده و اسپغول برین ساخته بروغن گل سرخ چرب کرده در رودها ساکن گردانند
 و غذا برنج با شیر تخم خشکاش بر بیان کرده و صمغ عربی بر بیان نموده بدست مالیده برور سخته بخورد
 و زرده تخم مرغ نیم برشت بخورد و اگر ضعف غالب بود کبک و تیمونج یا چوزه مرغ بر بیان کرده دهند
 دیدان یعنی کرمانچه دراز است آنرا حیات گویند و اولد آن در امعاء و قاق مے باشد و علامتش
 درد شکم و احساس حرکت آن در وقت گرمی سنگی است و عقیان و در شب دندان بر هم زدن
 و از دهن آب رفتن و در روز دهن و مایا و خشکی کردن و بدخوسه روز سخن سخت چشم گرفتن
 و گاه بود که غشی و خفقان و حالتی شبیه بصرع عارض گردد و آنچه سبب القرح یعنی که در آن مشهور است
 تولدش در امعاء غلظت است و علامتش آنچه هست که گذشت و برودن آمدن و اگر در حمام رود صبر
 کند تا اعضا گرم شود و تشنگی غلبه کند بعد از آن چیز سخی که بر شکم نهند اگر بالای ناف جمع گردد

حیات است و اگر زیر ناف است جبالقرع است علائش چهار روز هر روز قدری شیر دهند و در
 نماز پیشین نخود آب چرب و بعد از آن روز پنجم در صبح قدری چیز کمران از جای بجای نقل کنند
 چنانکه نفس ثباتی شود بعد از آن از سفوفی که ذکر خواهد شد در شیر با شیرینی مخلوط کرده بیکبار در کنند
 و تا نماز پیشین باقی نخورد بعد از آن نخود آب بخورند اگر پیش از آن که سفوف را بیا نشانند اندک
 کباب یا اندک شیرینی در دهان اندازند چنانکه آب آن بخلق فرود و متعاقب آن بیکبار در آرا
 در کشته بهتر است سفوف میدان حضرت آن مخرج در منته ترکی فیصل بای بزرگ کابلی مقشر از
 هر یک یک درم ترس شامی تربد سفید مچوف تراشیده قطب اینیل از هر یک نیم درم کوفته بخته
 این مجموع یک خوراک است و آنچه شبیه بکرمی که در سر که متولد شود در او معارضه مستقیم بود علائش
 خاریدن مقعد و خروج آن با براد است و علائش حقیقه کردن بآب برگ شفتالو یا شونیز و ترس
 شحم مختل است و فنیل بر روغن رشته شفتالو در روغن رشته زرد آلو حرب کرده صبر سقوی بسره که
 انگوری حل کرده بآن آلوده نموده بردارد و از شحم مختل و شونیز شیانی ساخته بردارد و چون تولد نیاید
 از بلغم است در طویات از چیزهای مولد بلغم و طویات اجتناب نماید و بعد از تنقیه و دفع آن بر صبح
 ناشتا قدری مری شجرع نماید تا منع تولد آنها نماید بوا سیر جمع با سوسرست و استعمال لفظ جمع همیشه
 از مفرد باشد و این مرض دینی میباشد و در رحم و در مقعد اما آنچه دینی بصورت تولول باشد و
 سبب آن فضله بود که از دماغ باین موضع آید و بوجارت نفس لطیف آن تحلیل یابد و غلظت آن متحج
 گردد و گاه بود که منتن گردد و علائش تنقیه و باغ است و استعمال موم روغن و استنشاق آب
 گرم و اگر تحلیل نیابد بشکافند یا سیرند و بجر احم علاج نمایند و آنچه در رحم بود در امراض رحم خواهد آمد و اما آنچه
 در مقعد است زیادتی بود که بر فواه عروق که در مقعد بود از خون سوداوی پیدا گردد و سه نوع بود
 اولی که صاحب است مشابه تولول و غلبه که شبیه آن انگور بود و ثومی که بشکل توت شامی بود و هر
 بیرونی و اندرونی میباشد و دامیه می باشد و عیا علائش فصد با سلیق است و قابض جامست
 ساقین و تنقیه سودا و اصلاح سپرز و جگر و غذای صالح تری افزا و طبیعت را از قبض نگاه بدارد
 بخوری نافع برای بوا سیر صفت آن برگ مورود و بناله با و بنجان پوست بچ کبوتر مکی صافی شحم مختل
 پوست مار اجزا را برابر گرفته تغل ازرق نصف مجموعه کوفته بخته بر آتش گذارند و بر

ریشه
 ریشه
 ریشه

صفا

نخورد سازند آنرا خشک گردانند و دای که همین عمل کند صفت آن سوربخان ریونند چینی نرم کرده بر آن
 موضع ریونند همین عمل کند ضمادی که در دلو سهر را لیسکنند و بد با بونه اکلیل الملک نقل خطمی تخم کتان از
 هر یک سه درم ایون زعفران از هر یک یک درم مقل رزق دو درم کوفته بزده تخم مرغ و سپرغ درون
 گل سرخ و مغز مساق گاو و گویان شتر سرشته ضما دکنند و اگر دامیه بود حلا خون نمی آید و خواسته که باید
 زهره گاو و پیاز طلا کنند و اگر دامیه باشد منع آمدن خون نمانند مگر آنکه با فراط رسد و موجب ضعف
 گردد پس منع کنند بقرص که با و شراب انجیر و شراب حب آلاس و لیشاف کلی صفت آن که در
 کلندر فارسی ماز و سبز سره اصفهانی شنب یانی اقایا صغ عربی اجز برابر کوفته بختی بگلای شسته
 شیانها سازند هر یک بر اجسته فرما عمل نمایند و دستکاران مابهر بطریق بریدن علاج میکنند لیکن اگر
 متعدد باشد تمام را باید برید و اگر چه این علاج کامل است لیکن خالی از خطر نیست و اما با دلو اسپر
 بود غلیظ و عسر التحیل و دردی مثل در قونج احدث کند گاهی بجانب کرده بر آید و گاهی بجانب
 قضیه قضیب فرود و گاهی تهیض بود و تلیسین بی سبی از اسباب اسهال که ذکر شد و سبب
 ریج بو اسپر تحیل اخلاط سوداویه و استحال آن بریاح غلیظه و علائش تنقیه سودا است و مداوت
 با دوی کاسرات ریاح مثل جو ارشات و اشال آن اما تلیسین طبیعت و اسهال در دلو اسپر سبب
 ریاح است که از بو اسیر جاد می گردد و انتفاخ عروق بو اسپر خیا که انتفاخ عروق امعا که ذکر شد
 سبب اسهال میگردد و علائش علامات بو اسپر مشتمله میشود در مجر و رطبن و زلق امعا و حرقت است
 که در آنما علامت بو اسپر نیست سفوفی نافع از برک اسهال بو اسپر صفت آن نزوح خطائی
 هر با شمعی گل محتوم از هر یک دو دانگ کوفته بختی با است چکه نخوردند چون خمبث الحدید از برک
 اسهال بو اسپر نافع است و خوردن حفض هندی و ورق القنب نیز اسهال بو اسپر را نافع
 است و همچنین بلبله سیاه و روغن گاو بریان کرده نواصیر و آن قرصه بود یا حادث و میان
 تعدد قضیه و ازان حدید رو آب میرود و نافذ می باشد و علائش آنست که هر روز لقبشارند و
 یات غریب که در امراض چشم مذکور شد بگلای سوده سه چهار قطره در آن حکا کند او را م مقععا از خون
 صفرا باشد و علائش تصدیا سلیق و بر روغن گل سرخ و سفیده تخم مرغ ضما کردن بعد از آن ضما کردن
 روغن گل موم زرده تخم مرغ و بعد از آن ضما کردن بخطمی و سر بنفشه و جاسازی و با بونه و اگر

اسهال

شقاق مقعور عارض مقعور - خروج مقعور - باب هم در امراض کلیه و شانه صفحاق و اعضاء تناسل و بوج کلیه - آبریزن برای عسر البول

و اگر جمع شود و تحلیل نماید یکشان آن و انتظار بفرج نباید نمود بلکه پیش از بفرج او را بشکافند تا ماضی شود
شقاق مقعور از حرارت خشکی می باشد علاجش مرهمی سازند از روغن گل سرخ و اسفندراج و
مردارنگ و مغز ساق گاو و موم سفید و کیتیر و نشاسته بکار میدارند و اگر روغن سیلان می کند
شادنج و دم الاخوین و لیشب سوده بر آن جاریند حکم مقعور خارج مقعور از دیدن خرد می باشد
و مذکور شد از اخلاط صفر اوی و شور می باشد و علامتش غلبه این اخلاط است و علامتش تنقیه این اخلاط
و اجتناب از مولدات آن و صبح مقعور بر روغن گل سرخ و سرکه نافع است خروج مقعور
یعنی بدون آمدن آن و این مرض کودکان را بسیار حادث می شود و در نافع از برک خروج
مقعور صفت آن برگ مورد بازوی سبز گل سرخ گمانار فارسی کوفته بیخته بعد از آنکه موضع را بر روغن گل سرخ
چرب نموده باشند در آنجا باشند و به اندرون فرستند باب دهم در امراض کلیه و مثانه
و صفحاق و اعضاء تناسل و بوج کلیه یعنی درد در گره یا از بادست و علامتش تمدد
نی کرانی و بی علامت حصاة چنانچه باید از موضعی بموضعی تنقل بود کمی آن در ضلار معده و نیکو
همضم علاجش با ملامصول است در آن تخم خرنوبه و خار حنک و رو باس و پرسیاوشان داخل باشد
و در آبریزن نشانند که در رو باس و شبث و کلل الملک جو شائیده باشند البتانه و ضما از سداس
و با بونه و شبث و کما و از سبوس و گل سرخ و نمک سازند و یا از ضعف است و سببش یا از سو سر
مزاج پس اگر گرم بود حرارت موضع و رنگینی قاروره و تشنگی بران دلیل باشد و علاجش اشهره
مدر و اغذیه و طیله بارده و تنقیه استفرغ ماده اگر مادی بود و اگر سرد بود سیفیدی قاروره و ضعف
پشت همچون پشت پیران و ضعف باه و مثل آن بود و علاجش حقنه کردن بروغن بادام تلخ و روغن
حب القرطم در روغن قسط یا لیدن و این روغن ها در موضع گروه و براغذیه و اشهره گرم و همچون
ماده الحیوة مؤنثت نمودن و اگر مادی بود تنقیه آن کردن است اما لاغری کرده علامتش سفیدی
سیفیدی رنگ بول و کثرت بول و در و لیشب و لاغری بدن و قامت شهوت باه است حلوانا
از برای این قسم صفت آن مغز بادام شیرین نقشه مغز یا حیل مغز فندق پسته فند سفید بدست
حلوا سازند و نان سیده روغنی و کله بز و کله کوسفند یک ساله نافع است و اما سنگ و درصه بعد از
خواهد آمد و در جمع اقسام درد گره آبریزن نافع عسر البول و اسر البول یعنی شواری و گرتنگی بول

اسباب سردی آماس مثانه است یا باوی غلیظ در مثانه یا بسته شدن ریم و خون یا سور مزاج گرم چنانچه
چنانچه در تهاک محرقه واقع شود یا سور مزاج سرد و باطل شدن حس مثانه یا جسد بولک باز و ستم آن
سبب مانعی با سنگ مثانه یا ضربه است که بمثانه رسد تا درم اعمار مستقیم یا درم رحم یا نقل خشک
در طوبی لزج یا با غلیظ و اعمار مستقیم یا ریش و شیر و در مجری که هر گاه بول بان میرسد در می کند پس
پس بمثانه میکنند هر با عن لمو ذمی به الا وقتن خصیه و علامت آماس مثانه اگر گرم بود تب محرقه و در و صعب
در مثانه و ترمیل و انفعال مثانه و در پیمان و تشنگی و سیاهی زبان است علاجش آنست که قصد
کنند و در آبرن متخازن سر بنفشه و جباری و بوقلمون و گل حطلی در آب جوشانیده نشاندن و ضماد متخازن از آرد و
گل بنفشه و عنب لشعلاب بر مثانه ضماد نمایند و بعد از نقیه تقریباً ضماد با بوننه در تخم کتان و آرد با قلا
کنند پس اگر تحمیل نیاید و جمع مده شود و در روز زیاد گردد و در الفلج گوشند با ضمده و نشانی بدن
در آب گرم چون در وساکن شود نشان بختگی بود جهت اینفار مگر گین کبوتره آرد که سینه ضماد نمایند و دست
بمثانه بمانند و چون بکشاید و در بول مده بر آید شیره تخم خیارین با شراب بنفشه و با شراب اناریا کنند
سینه دهند و چون از مده پاک شود شراب کاکج و شراب تخمخاش و گل ازنی و دم الماخون و نشاسته
دهند و اگر آماس سرد بود علامتش دشواری بول و غایط گرانی و متخیر و ضعف در ساقها ظاهر گردد
و احساس درم و علاجش در آبرنی نشاندن که در آن با بوننه و اکلیل الملک و حله و بزرگ کتان جوشانیده
باشند و ضماد از مثل اینها سازند و علامت با تمد و بی آرامی و تقصیرم چیزهای با و تاک است
علاجش بقانون علاج باید کردن است که ذکر شد علامتش بسته شدن ریم و خون سبوق
بول مده و خون و لحوق سردی اطراف و ضعف نبض و عروق سرد است و علاجش در آبرن
محلول چنانچه ذکر شد نشاندن و سکنجین و عنصلی نوشند و قدری پنیر بایه خرگوش در احمیل چکانند
و علامت و علاج سور مزاج از مباحث گذشته معلوم شد و تدبیر جسد بول در سور مزاجات
در آبرن گرم نشاندن و بزرق دست بر زهار مالیدن و علامت و علاج سنگ کرده و مثانه خواهد
آمد و اگر بزرگ بود بجرکت کردن بجانب راست و چپ که از مجری دور شود بول بکشاید و اگر
خورده باشد در مجری بند شود و در ضربه و سقطه فصد باید کرد و در آبرن که سر بنفشه و عنب لشعلاب و
بوقلمون در آن جوشانیده باشند نشاندن در و عن گل سرخ و در و عن بنفشه بمانند و علامت علاج آن در درم

تو ابر آمد نقل و رطوبت و باد که در قویج ذکر شد و در آب گرم نشاندن در همه انواع نافع است عملت
 قروح در دو قطن یعنی موضع استخوانی که بر از بردن میشود بغیر گرانی و تمدد و خسر در ج مده و خون و قشور
 فرجه در بول و گاه باشد که مثل گوشت پاره یا بیرون آید و قروح مثانه از قروح گرفته بان ممت از
 شود که قشور کرده سرخ بود و قشور مثانه سفید و قروح گرفته با کش بود و قروح مثانه با عسر بول و
 بموضع در و نیز توان دانست و علاجش تعدیل خلط و اما له از مراریه و بورقیه سفید و سیاه است
 و اگر غالب بود بقصد قوی و سعال و شراب کاکنج و شراب ختمشاش کتند و شیان امض بروغن بنفشه
 یا روغن گل سرخ حل کرده در ایس چکانند و علاج بسیار رفتن خصیه در آبرن که در آن بزرگتای در خطمی چشاید
 باشد نشانه حرقت بول یعنی سوزش که از تیزی و بورقیه آن بود بسبب حرارت جگر و بسیار صغیرا
 و علاتش حرارت مزاج و زنگینی قاروره و تقدم منته ربات و ماکولات حاره علاجش آستامیدن شراب
 بنفشه به تمر هندی تر کرده و شراب آلود و شراب انار و شراب بزرگ قطونا و اشال آنها فرجه که درین قسم
 نافع است صفت مغز تخم خیار شنبه و باد رنگ مغز تخم خیار در اول مغز تخم که و شیرین تخم خرفه مقشر نشسته
 کیترا بلسوس مغز تخم خربزه اجزای مساوی کوفته بخیته با عاب بزرگ قطونا سرشته اتر اص سازند و هر
 روز دو مثقال آنرا با یکی از اشربه مذکوره بنوشند و طلا باکس خشک بر موضع جگر بمانند و اگر صفر غالب بود
 شیرخشت باب تمر هندی و انار ترش و شیرین حل کرده و اشال آن استفرانغ نمایند و اگر حرقت بسبب
 برهنه شدن مجری از رطوبت که بران مخلوق است باشد سبب یا بسیاری مجامعت است یا
 تناول درات با طعام تیز و شور و علاتش تقدم این احوال است و علاجش ترک آن اسباب
 و چکانیدن سفید تخم مرغ در اهللست و غذا پاچه بره و بزغال و مرغ فریه و حلیم گندم و سفناخ
 و زرده تخم مرغ نیمبشت و از ریش مجاری و مثانه و جرب آن میباشد و علاتش متن بول و خسر در ج
 مده و چیز پامثل سیدوس از زرد و قشور و لاغری بدن و جرب علاتش دادن چیزهای ترست که در قویج ذکر
 شد لقطر لبول یا بسبب حدت بول میباشد که در مجری سوزش کند پس روغن موم بود و اجتماع
 و قلاش تر علاتش سوزش و زردی بول و علامت غلبه صفر و تقدم استعمال چیزهای گرم علاتش شراب آلود
 است بشیره تخم خرفه مقشر و بشیره تخم خیارین و غرض از تخم خیارین آنست که بدتره باشد و او را چه ماسکه
 بول را بار و دادن مناسب است و یا بسبب سردی مزاج مثانه و ضعف ماسکه آن

بزرگ

قطر لبول

میباشد پس بزرگداشتن تا جمع گردد و قابل باشد تا ضعف واقع پس دفع متواز کرد الا اندک اندک علائم
 خروج بول بود بی سوزش و سفید و قدیم تدابیر مبروده و علائم خوردن الریفش کشیند و جواریش
 کند و مقوی بحب آلاس است و منقل بمویز و از اسباب عمر تقطیر نیز میباشد و علائمش عمر با تقصیر است
 و علائمش علاج عمر است بقانونی که گفته شد سلسل بول یا از سردی فغانه و استرخار عضله آن
 میباشد علامت و علائمش آنچه در تقطیر گفته شد دروغن قسط مایلیدن یا زیت یا روغن کوه سفید که
 در آن خرمیان و مشک حل کرده باشند یا از حرارت مثانه میباشد که آب بسیار جذب میکند و
 مجاری مزاج میگرد و در مثانه ضعیف میشود و علائم حرارت مزاج است و اگر مینا ضرر یا فتن ترص
 نافع درین قسم صفت آن طبائیر سفید گل ارمنی تخم خرفه نقش تخم کاه مویز تخم خشخاش کوفته باب شکر
 اقراص سازند اگر بر یک جزوزعفران اضافه نمایند قوی ترست و در نسی که از سردی بود بر
 شعشایغایت مناسب است و مفید بول فراش بول در فراش از استرخار عضله بسبب رطوبت
 میباشد علاج سلسل البول که از سردی بود مداومت نماید و در وقت خواب بدن را از امتلا طعام
 شربت میوه نگاهدارد و سهیمش که آنرا آنکه گویند مسم خورا اگر بسوزند به نسل مصفی لبیشند یا آب بنوشند
 بسیار مفید است و دماغ دگرده و پت را نیز نافع است بول ادم آنچه خون صرف باشد از کشودن رگ
 بود در گرده باشد بسیار نیاید و از گرده بسیار آید و به کشودن رگ زضره و سقطه میباشد و از تمدد
 و کوز قوی میباشد و گاه باشد که بعد از آن بیاید چنانچه از مقعد می آید و قبل از آمدن گرانی دور و در
 قطن حادث شود و چون خون بیاید تسکین یابد علائمش با سلیق است الا آنکه از کوز بود و در قطن
 با شراب حب آلاس در همه اقسام نافع است و یا از ضعف گرده و جگر می باشد علائمش آنکه بول
 غسالی بود آنکه از ضعف گرده بود سفیدی و غلظت بر و غالب بود آنچه از ضعف جگر بود سوزنی
 در وقت است و یا از ریش میباشد و علائمش وقوع آن بعد از حدوث قرحه و متن بول است علائم
 علاج قرحه است حصی الکلی المثلثه بسبب فاعلی سنگ حرارت از اعتدال است و سبب
 دی آن خلط غلیظ لزج است و هرگاه ماده را غلظت و لزجیت کمتر بود و اندک اندک متوقف
 شود و دفعه آنرا دفع کند بتفاریق ریگ بود و علامت سنگ گرده درد گرانی پشت و قطن است
 چنان نماید که چیزی از آن او نیخته است خصمه که بر آن تکیه کنند و هرگاه معا یا نقل متلی بود در موضع گرده

سلسل بول

بول فراش

بول ادم

قرحه حصی الکلی

در دید آمد و صفای بول ز که درت در سوب رنگی که سرخی دردی زنده بر سنگ گرده بود و گاه
بود که در قصیه که در جانب چپ آن گرده بود در پیدا شود و در مالی که از آن جانب بود در روسی
و خدری حادث شود و گاه باشد که در سنگ گرده بدر و قونج مشابه بود و فرق آن بود که در قونج
منسط گردد و بسوی بالا و زیر در راست و چپ میل کند و در گرده بر یکی لازم بود و بجانب پشت اندکی
مائل باشد و صاحب قونج بر خلافت یا بد و صاحب حصات شدت و علامت سنگ نشانه درود
زهار است و نواحی آن و گران و خاریدن قضیب انتشار است و خالی سببی ظاهر رسوبت نگ خاک است
با سفید پیوسته مریض بان مائل بود که دست بر قضیب مالد و هر گاه بول کند در حال خواهد که دیگر
بول کند و باید دانست که سنگ مثانه بزرگ و درشت میباشد و سنگ گرده خرد و غیر درشت و
مثانه در فکند مگر آنوقت که در ریه که از بول افتد بول را باز دارد و زمان را تا بول سنگ خاصه و مثیانه
اندک بود و سنگ مثانه که در کان را بیشتر عارض شود و سنگ کلید کول و سنگ مثانه لاغزان است
بود و سنگ گرده در بانرا و علاجش آنست که بدن را از ماده آن پاک گردانند لقی و اسهال و اول
در بعضی اوقات تاماده آن مجتمع نشود و از طعامهای غلیظ اجتناب نمایند و تجویز میهم و تلطیف تدبیر و در
وقت میحان درد اگر خون غالب بود فصد کنند و اگر طبع خشک بود و حقیقت نمایند و در آبرن که در آن
و خشک و شبت و خطمی و کربن جله جو نماینده باشند نشانه و اگر حرارت غالب بود آبرن از بنفشه و
پرسیا و شان و خشک زنده در آبرن او و بر گرم مدره و سهند چون تخم کرفس و قوه و بادیان و
وصقر و شونیزه و ادویه مدره و باره مثل تخم خیارین و خشک تخم نریزه و عناب و کبج و ادویه
مدره معتدله چون پرسیا و شان و غیره بحسب حرارت مزاج و بدوشت و اعتدال مزاج غلیل چون از
آبرن بیرون آید و عن شبت بار و عن بنفشه در مجاری او مواضع بمانند گویند که از بلند می بریز آید
پس اگر حصات بیرون آید و اما اگر در مجاری بماند بلعها حقیقت نمایند و مجمه بر موضعی که زیر آن باشد
نهند با آب آغاشند و نلوس چهار شنبه با آب رازیانه و روغن بادام شیرین دهند و اگر در مجاری قضیب
گیرد و در آب گرم نهند و لعابها و روغنما در و چکانند و دست بران مالند تا بر آن آید مثل حجر الیهود باشد
که سنگ مثانه بریزند و بر آن آرد و روغن عقرب چکانند و خاکستر عقرب دادن عجب اثری دارد و بگیند
عقربی که برن سفیدی غالب بود و در ظرف آهنین نهند و سر آنرا محکم کنند و بر دست و زنبور یافته که

دران نان پخته باشد نند و شش ساعت بگذارند سپس برون آورند شش می یکد انگ و خون قشرب
 کرفس یا آب ترب را درون فعلی عجیب رود این را تیس یا لنگه گویند خاصه تیس چهار ساله که در اول رنگ
 بر آوردن انگور زنج کتند و خون اول و آخر را بریزند و میانه را بگیرند و نگاهدارند و در آفتاب خشک کنند
 گرد و بخار محفوظ دارند و یکم شقال آنرا بدهند و حب القلمت را در تقویت حصات تاثیر عجیب است همچنین
 نمک و ترب و اگر سنگ مثانه ریخته نشود و در شگافتن برون آوردن خطرست و در سن عبی خطرست
 گز لو و اما سنگ گره را زنده و نشینده که بشگافتن برون آورده باشد او را مخصیه و قضیب یا از
 خون و صفرا و علائم سرخی رنگ و حرارت و در قوی باشد و علائم فصد با سلیق و فصد سافرن
 استفراغ صفرا و ترک گوشت است طلا نافع درین قسم صفت آن آرد و جو غلب الثعلب کشیز تر
 کاسنی تازه کوفته بسره که انگوری و گلاب دروغن گل سرخ سرشته طلا سازند طلای دیگر مستعمل بعد از طلا
 قبل صفت آن آرد با قلا آرد و سدس باب غلب الثعلب سرشته طلا سازند طلای مستعمل در آنها صفت
 آن آرد با قلا گلی تخم کتان با بونه اکلیل الملک فته باب غلب الثعلب بروغن گل سرخ بزده تخم
 حرنج طلا نمایند یا از بلغرم بود علائمش سفیدی و نرمی و در اندک است و علائمش قی باب ترب شست
 و عمل و صواد اکلیل الملک با بونه و حلبه و بزرتکان است و یا از سودا بود علائمش صلابت و کورت
 و علائمش تیفه سودا است و اگر بان غلبه خون بود فصد اسلیم بکنند و مطبوخ افیتمون دهند و صداد
 با بونه و اکلیل الملک و بزرتکان و حلبه و قمل ازرق و مغز ساق گاو کتند فوق و قیلله هر گاه که غشای
 صفاق یعنی پوست اندر و فی شکم از ان و در مجری که در ارتمین است یکی کتاده شود بسبب طوبه
 مرغی یا حمل بار گران یا نفع صورت یا از جاسه جستن یا با و غلیظ یا ضربه و ازین کتادگی اگر ترب یا
 حجاب یا روده بان فرود آید و به کس انهمین برسد اگر امعاء فرود آمده آنرا قیلله الامعاء گویند و اگر ریح
 فرود آمده آنرا قیلله الریح گویند و اگر آب فرود آمده آنرا قیلله الماء گویند و قیلله را در قرونیز گویند و بسباب
 که رطوبت غلیظ فرود آید و در نج غلیظ تر شود آنرا فرود لحمی گویند و علاج این قسم علاج در صلب
 باشد و اگر کتادگی چنین بنود که به کس انهمین تو اندر رسید پس در گوشه آن بماند آن را فاق الامیشین
 گویند و اگر غشای مذکور سوراخ شود و در برابر ناف یا زیر تر یا بالاسه تد و چیزه از ان
 بیرون آید آنرا فاق اربمین زنان را نیز عارض می شود و علاج در صبیان و در ست

اورا مخصیه و قضیب
 طلا نافع

ترب شست

موت

شدن فتق و شق ممکن است اما در غیر ایشان غرض محافظت بود تا زیاده نشود از حرکات و زرع
 صورت و مجامعت خاصه بر امتلا و از طعامهای غلیظه و میوه و خمر و هرگاه چیزی بکسب مسود آید
 در آب گرم نشاند چون از آب بیرون آید گلرخی دروغن با بونه گرم کرده بمالند تا بجای خود رود
 بیوسته آنرا بسته دارند و ضما و ازین ادویه کنند برگ مورد گلزار فارسی مازو و سبز صبر سقوطی
 مرکب کنند و جواز سردی و زفت رومی نقل ازرق ابل سرشیم باسی در فیتله ریخی چند بیدستر فریون و
 در روغن بزمین حل کرده در احلیل چکانند و در قبلة الما آب کمر خورند و ضما و ازین ادویه کنند جلیه بزمین
 گاو و بشکل گوسفند بزمین کونتر نفل و اگر آب بسیار بود تدل باید کرد بمنصع و در سه چهار روز آب آنرا
 بیرون آورند تا عشی حادث نگردد و قوت بحال ماند پس موضع تدل را داغ کند لقصان ماه
 یا بسبب ضعف شهوت میباشد یا بسبب استرخای آلت و ضعف شهوت از ضعف بدن میباشد
 و علاتش لاعوی بدن زردی رنگ و قلت خون است و علاتش تدبیر بدن است بدین ترتیب
 چون غذا های موافق و خوب و خوشدلی و ترک جماع مدتی و یا از قلت منی میباشد و علاتش قلت
 منی بیرون آمدن است و بسبب قلت منی خشکی آلات منی میباشد و علامت غلظت منی انقطاع
 بحمام و طب و دخول و آب فاتر و چیز های تری افزاینده است و علاتش ترتیب بدست باغذ
 و اخترب و فواکه و یا از برودت آلات منی میباشد و دشواری بیرون آمدن منی و باقی علامات برودت
 است و علاتش لیخن بجزین های گرم و معاجین حاره است مثل دة الجویوة و معجون شفا صفت آبن
 در تخمیل یک جز و در اجینی ده جز و جوز مثل سه جز و کوفته بختی بعسل معجون کتد شرنبی یک نخود و معجون الباه
 صفت آن نفل سیاه و اجینی باویان جوز بواشک مضطکی کندر جوز مثل اجزای مساوی کوفته بختی
 بعسل معجون کند شرنبی مقدار تخم و یا از حرارت میباشد و علاتش غلظت منی و بسبب سردی بیرون آمدن
 و احساس بحرارت و سوزش در آنوقت و انقطاع بمبردات است و علاتش بمبردات مثل
 شیر تخم خرفه و شیر و روغن گاو است و یا از رطوبت می باشد و علاتش رقت منی و ضرر ریافتن
 از تری است و علاتش بمعاجین دافع رطوبت است و یا از ترک مجامعت و یا از مجامعت و زود
 نفس است و قلت اهتمام بتولید منی علاتش استعمال ادویه و انتر به و اغذیه با هیله است و نظر کردن
 به تساهل حیوانات و استماع حکایات و احادیث در مینا و یا از فکری و تصوی می باشد مثل بد تشوق یا تنفیری

بوجی یا توهم آنکه نباشد که در آنوقت ضعف طاری شود و یا آنکه او را کسی سخن کرده و بسته باشد علاجتش
رفع دفع این افکار است و تصورات و یا از ضعف دل و دماغ و معده و جگر و گرده است بدلیل علاجات
ضعف آن اعضا و تقویت آن اعضا علاج نمایند و یا از استرخا آلت و ضعف بدن است و علاجات
علاجتش ذکر شد و آنچه از ترک مجامعت است و عضو ضمیمه پیدا میشود و علاجتش پیوسته بایدن و در سه
و آب گرم نمادن است و یا از قلت نفیج در اسافل بدن میباشد و علاجتش تناول چیزهای منضج مثل
باقلا و انجیر و نخود آب و یا از سردی اعصاب قضیب است علاجتش بسیاری رفت منی است و سهولت
خروج آن بی انتشار و ضعف جن حرکت و ضمور و لاغری وی یعنی آلت و علاجتش اگر مزمن باشد
معالجه فالج کند و تقویت دل و شادی و بویا خوش را در تقویت باه مطلقا اثری تمام است اغذیه
بایسته تلیه میاز مغز کله بره قلیه کنجشک شیر و گوشت بز خاله مرغ قریه و هر لسیه شیر برنج و بیض نیم شربت
و های بریان نو که محرومین خیار و شفتالو و کدو و فوکه و برودین انگور خرمای مغز پسته مغز گردگان انجیر او و
بایسته تنفق و خصیة الثعالب پیرایه شتر قضیب گاو خشک کرده بسویان سوده شتاقیل خوب لجان بهترین
بودین زربار و سورنجان و اچینی بسیار سه جبه الحضر که بزرگمان و از ترشی با اجتناب نمایند
سرعت انزال از حدت میباشد علاجتش احساس حرارت و سوزش بوقت انزال در زیادتی آن
چیزهای گرم علاجتش استعمال اغذیه و اشربه بارده است و یا از ضعف قوت ماسکه است بسبب
برودت و رطوبت و علاجتش عدم علاجات حرارت و وقت منی در زیادتی بخوردن چیزهای سرد و سحر است
علاجتش استفراغ بدن از رطوبت با سهال منی و الیدن روغن تمسط بر تان و خصیة است و یا از
ضعف اعصار رئیس است جگر و معده و گرده و این بانقصان باه و قلت رغبت میباشد و علاجتش
تقویت آن اعضا است و یا از ضعف اعمیه منی و ضعف مجاری آن میباشد و منی الجله بجز قیاض اکثر شود
اب یا زدهم در امراض منی او را منی در لیسان درم حادث میشود چنانچه در سائر
اعضا چنانچه درین محبت ذکر میشود و اما درمی که از سختن قلبن لیستن شیر دران حادث شود مخصوص
نست علاجتش انتفاخ و صلابت دور و در سحر منی بوال است علاجتش آنست که خرقه ترا کوفته
سر که که حدت آنرا آب شکسته باشند سرشته ضماو نمایند ضماوی نافع آرد جو آرد باقلا با کشنیز
زه برگ خرقه تازه ضماو نمایند بعد از تسکین حرارت محملات مثل خطمی و بابونه و اکلیل الملک

باب انزال - سرعت انزال -

قالت اللبن

باب در از رحم در امراض

باب گرم سرشته ضما و نمایند و اگر سبب ضرب و منقطه در می دران پیدا شود مویر و ماش را کوفته با آب
 برگ مورد و آب برگ سر و سرشته طلا نمایند قالت اللبن نقصان شیر یا از کمی خون شود و سبب
 بسیاری خون کم کردن یا خروج آن بوجهی از بدن یا سو مرتزاج در بدن یا اندک خوردن یا استعمال
 چیزهای گرم که از آنها خون کمتر متولد شود و علائمش تقدم این سباب است و علائمش منع آن استعمال
 اغذیه و اشربه محموده که خون از آنها بسیار تولد کند و یا از کمی خون میباشد غلبه یکی از اخلاط ملته و علامت
 صفرا از روی شیر و رقت و حرمت و علامت بلغم شدت بیاض و ماهیت و میل بغلظت و بوی و
 طعم و علامت سودا غلظت و قالت شیر مست و علائمش تنقیه بدن از خلط غالب و تغذیه بقدر است
 باب و و از دهم در امراض رحم و اورام رحم حدوث آن یا از ضرب به باشد یا احتباس طمس
 یا سقوط اجنبیه یا عشر فلاوت یا کثرت جماع علامت ورم گرم تب بود و در سرد در میان ناف
 و عانه و آن موضع را تنبیه گویند و در برابر آن پشت مطن گویند و عنقه لول در باز و تواتر نبض و نفس
 علائمش فصد یا سلیق یا صافن است و اگر قوت قوی باشد اول فصد یا سلیق کنند پس صافن ضماوی
 نافع صفت آن آرد جو با قلا گن نمفته گل خطمی سوده یا کشنیزه تازه و آب گسنی تازه و آب خرفه تازه
 سرشته ضما و نمایند حقه رحم بلعها و روغنها که سرد کنند و آب گرم و برگ خرفه و امثال آن بعد از آن
 در آبرن که دران با بونه و کلیل الملک و خطمی جوشانیده باشند نشانند و اگر تخمیل نیابد جمع شود به
 منضجات مثل بزگتان و خجازی و حله ضما و کنند چون منفر شود شیر و نبات حقه نمایند و شرب
 انار شیرین و شیر تخم خیارین و هند و مرهم سفیداج بروغن گل سرخ رقیق کرده و قیل حقه نمایند
 و بعد از تنقیه اگر تخمیل نشود گل ارمنی و دم الاخون و اندکی کنند و روغن گل سرخ حل کرده حقه نمایند
 علامت ورم بلغمی انتقال موضع و نقل و عدم ورود در مقعد و تهیج اطراف است و علائمش تنقیه
 کردن و مسهل بلغم دادن است ضما و مستعمل در ابتدا کشنیزه تازه و خجازی و اندک با بونه ضما و کنند
 ضماوی که ورم از ابتدا گذشته بود بزگتان حلیه نیمه زرد اکلیل الملک با بونه شبت ضما و نمایند
 علامت ورم صلب سوداوی صلابت موضع و گرانی و کسالت و لاغری و ضعف ساقین است
 و گاه باشد که شکم مثل مستقی شود علائمش تنقیه از اخلاط غلیظه و اخلاط سوداوی است در غرض
 شبت و روغن با بونه حقه کردن و مالیدن و مرهم رسل و مرهم و اخلیون زدن و خارج کردن

کتاب طب

انکار بردن و تطول از خطمی و خبایزی و حلیه با بونه و بزرگتکان و ضماد از بزرگ خطمی و بزرگ سوس سفید بکار دارند
 کثرت سیلان طمث یا از امتلای بدن از خون و دفع کردن طبیعت آنرا بطریق طمث است
 و علامتش قوت بدن با وجود سیلان دم است و عدم ضعف و تغییر بدن و رنگ و قیاس و تغییر رنگ
 پیدا نشود و جس آن جائز نباشد و چون با فراط انجامد قصد با سلیق باید کرد تا ماده از آن جانب گردد
 اما خون کجاست و امتلا باید گرفت چنانچه بجد صنایع معلوم میگردد و تا طبیعت ماهر نباشد
 در مثل آن محل بر قصد جرات ننمایند و محمه بالنار زیر پستان ننند و قرص کبریا با شراب حب الیاس
 و شیاف کلمی که صفت آن در بوا سیر گذشت حمل نمایند و یا از صورت در وقت خون بیاشد علاقتش
 زردی رنگ و ضعف بدن در وقت و سوزش است در آنچه سیلان میکنند و سرعت خروج و زردی
 آن و علاقتش استفراغ است مطبوخ هلیله زرد و شاه پتله و تبر بندگی و شیر خشک و آشامیدن و قوی با
 یا زرشک رب به شیرین شرب یا سبب اگر بصلح دو دانگ است البته سفید کوفته با قند به بندگی بود اگر
 یا عصاره لسان الحمل و شیر تخم خرفه به بند بهتر است و اگر نیم مثقال شاخ گوزن سوخته با آن ضم کنند صفا
 بود و از غلبه بلغم بزخم و از خارا قوت ماسکه افواه عروق را غلبه سودا نیز که موجب آن گردد بیاشد علامات
 معلوم نمایند اگر قدری بنده در روز و شب تر دارد و در سایه خشک گرداند رنگ خلط غالب معلوم گردد و علاقتش
 بعد از تنقیه بر جالبات مذکوره مداومت نمایند و یا از بوا سیر هم بیاشد و علامت و علاقتش مذکور شد
 و یا از فرجه هم که سبب ولادت یا جذب سیمه جنین مرده یا انصباب خلط حاد مراری یا کشادگی ورم
 بیاشد و علاج آن بخیار مذکور شد و آنچه اسباب بانی بود فرجه از گذر دم الاخون و انزروت مملی
 و شب بانی و پوست انار ساخته احتمال نمایند و اگر در بود که فرجه بآن رسد همین ادویه را در آب
 لسان الحمل حل کرده در قیل حقیقه نمایند و از قرص کبریا با شراب حب الیاس یا شراب انجبار
 دهند و طایفه قابضه بر مطن و عانه و تبخیه در همه نولع لازم دارند اجتناب حیض یا از کمی خون می باشد
 علامتش لاغری بدن و زردی رنگ تقدم اسباب کمی خون است مثل اراض و استفراغ و
 قلت ریاضت علاقتش دمه و سکون و غذا های موافق و خواب و راحت است و یا از غنظت
 خون می باشد سبب سردی از اختلاط بلغم یا سودا یا خون علامات سردی یا بلغم یا سودا بر آن
 دلالت میکند علاقتش بعد از تمیل تنقیه اخلاط ادویه لطیفه مدره بکار بندش کردن و انیسون مرزبان

کوفته بشاید

اقصان رحم

مغز اولاد با آب سیرزیم در دجل غلظت و مفاسل او جلی و جلی

و فوج و شونیز و در چینی و سیلخه و جوز بو کوفته بحسب سه دن اودیه سرشته معجون سازند شترتی و
 درم شیانف که حیض را بکشاید صفت آن ابل و سداب از هر یک یک جزو و مونیز و جزو جمله را
 کوفته بزیره گاوسرشته شیانفما سازند و چند بار بردارند حیض بسته را بکشاید شیانف دیگر که همین عمل
 کند صفت آن اشنان فارسی عاقره قرا قوت البصغ سداب فریون جزای مسادی کوفته بقند
 سفید سرشته شیانف سازند و بردارند و یا از خشکی میباشند علاتش خشکی و ماغ و لاغری بدن است
 علاتش مداومت بر اثر بهر د اغذیه و حماماے رطوبت افزاست دروغن نبشته و کد و در به بط
 مالیدن و جنازی و خطمی و برگ خرفه محمول نمودن احتشاق رحم این مرض بشبه بصرع بود و نبوت
 بود و آید و فرق آن ماسکه که صاحب آن مرض چون بهوش آید از آنچه بردارد شده حدیث کند
 مگر آنکه بسبب قوی بود و زبردت بر زمین چنان بیاید که در صرع آید سبب آن یا احتباس طمث بود
 بگاه بطول انجامد یا کثرت منی و استعمال آن به کیفیت سعی علاش اما در وقت نبوت علاج غشی بود و غیره
 خوش بینی و آستن چه بوسه ناخوش بینی و آستن بر رحم مناسب بود در غنهای گرم که در آن مشک
 و عنبر حکم کرده باشند در رحم مانده و حقه کتند و اما بعد از نبوت اگر احتباس طمث بود و معالجه از آن استعمال
 نمایند و فصد صمان کنند و اگر از کثرت منی بود بچوب و یا ارجات تنقیه نمایند و در ترویج اگر در
 نطفه بیشتر باشد تا آخر نکتند عسر الولاوت یعنی دشواری وضع حمل و اسقاط میشم در آرن جمله
 و بزرگمان و جناری نشانند تا نافت و شور بای جرب دهند و روغن کنجد با لعاب تخم کتان آمیخته بمالند
 بان جرب نمایند بان حقه کتند و چهار شقال پوست خیار شنبه را نیم کوفته در نیم من و چهار سیراب
 بچوشانند تا بمشست سیر برسد یا لایند و به قند سقیده شیرین کرده بدهند و عطسه آوردن در من و بینی
 گرفتگی بچه دشیمه را بسیار و در هر گاه در روزان چهار روز بکشد غالب بچه مرده باشد تدبیر بیرون آوردن
 باید کرد ضمادی که درین وقت مفید است تخم خنظل برگ سداب برابر کوفته بزیره گاوسرشته بر نافت
 در بار ضما و نمایند و گاه باشد که بدست کاری و قطع جنین احتیاج افتد و بیاید و است که هر گاه قبل
 از ولادت و روزها و قطن پدید آید وضع بسهولت خواهد بود و اگر به صلاحت لیشت و ذکر بود و پس
 تسبیل آن جهاد باید نمود بی تاخیر باب سیزدهم در او جلع ظم و مفاسل او جلع ظم و مفاسل او جلع
 در پشت با از سردی بلغم خام بود بعلامات معلوم کنند و علاتش نمایند با سهال و معجون سورنجان و جب

سورنجان و روغن قسط بمانند و اثر به داغذیه موافقه دهند و یا از لوب و کثرت مجامعت است
 عايش راحت و ترک مجامعت است و استعمال حمام غیر محمل و روغن یا بوندر روغن بنفشه همز و ج
 نموده بمانند و یا از ضعف کرده است بجلج آن استعمال باید نمود و یا از اتسالی رگ بزرگ است
 که بصلب است می باشد علائش ضربان و حرارت است با علامات غلبه خون علائش نفس
 با سلیق و تسکین حرارت است اما خاصه یعنی تیمگاه در آن بدر و پشت نزدیک بود و اگر بلغمی
 ریخی بود و احتمال بشیفات مسخه نهایت و ران موثر است او جلع مفصل بطریق غوم او جلع
 در مفصل درد و درم بود که در بندگهای اعضا پیدا آید اگر در مفصل قدین بود مثل کعب و احسان
 فقرس گویند و بیشتر در اهام می باشد اگر از مفصل درک بود تجا در نکند از موضع آن وجع
 و رگ خوانند اگر تجا در کند اکثر از جانب وحشی بود و امتداد باید تا زانو یا تا کعب بحسب کثرت
 وقت ماده و مدت عرق النساء نامند از خواص این اورام است که بچینه نشود مثل اورام دیگر عرق النساء
 و سبب این امراض ضعف مفصل و انصباب مواد است و این مواد خون باشد یا صفر
 یا بلغم یا سودا یا مرکب از آنها میباشد و فقرس ز بلغم و سودا بی امتزاج صفر که بدتره آن بود
 تا در است و ازین سبب که در کان و خصیان و زنانی که حیض ایشان منقطع شده باشد
 حادث می شود زیرا که مره صفر در ایشان کم باشد و جماع قوی تر اسباب این مرض است
 خاصه بر امتداد فقرس و وجع اورک و عرق النساء فقرس یا دموی است یا صفر اوی یا بلغمی
 یا سوداوی و علامت دموی عظم و انتفاخ است و سرخی و شدت درد و ضربان و دیگر
 علامات غلبه خون علائش نفس است و اسهال به مطبوخ هیله زرد و مقوی لسورنجان
 بر ابتدا ضما و کردن باین ضما و فلفل صندل سرخ و صندل سفید کلسرخ کشتیز تازه خسره که تر
 کاشنی تازه طحلب و اگر در غلبه است باشد مثل بزرالینج و پوست خشکاش و انیسون یعنی
 محذرات در طلا و خل نمایند و بعد از ابتدا آرد جو گل بنفشه گل تخم و جباری و در انحطاط اکیل الماک
 و یا بوندر ضما و نمایند و در جمیع اضمه او جلع مفصل گرم و سرد و اثر به و مسلمات سورنجان و خل
 باید کرد که تریاق مفصل است علامت صفر اوی انتفاخ قلیل و زردی رنگ و شدت
 درد و حرارت است و دیگر علامات صفر علائش اگر در مفصل فی الجملة دموی باشد قصد کنند

عرق النساء
 فقرس
 وجع اورک
 عرق النساء

مطب علوی

و بمطبخ هیله زرد و حب سوربخان تنقیه نمایند و غذا و شراب هر روز بدستور که در این فصل صفراوی است
 شد عمل کنند ضماد نافع درین قسم آرد جو تراشته که دو کشتیز تازه کاسنی ترخرفه تر حطب قهوا کنند
 و درین قسم احتیاج به مجمل نیست علامت بلغمی سفیدی رنگ و در و کم و عدم حرارت و تقدم بدبخت
 مولد بلغم علاجتی است بآب ترب و غسل و اسهال معجون سوربخان و مسهل پوستی و مسند
 که ماده را نیک بفرج و ادد باشند بمار الاصول و کنگبین و قبل از تنقیه لکل با بونه ضماد تو انکرو که محل
 است بی حدت اما بعد از تنقیه بزکمان و حله و شبت و اکلیل الملک بار و عن قسط ضماد نمایند
 علامت سوداوی قلت تمدد در در کثرت و درشتی و صلابت ورم و کبودت و باقی علامات
 سودا است علاجتش استفراغ سودا است بحسب مزاج هر کس بعضو و اسهال ضماد بعد از فرج ماده
 و استعمال دویه محله در و عن های گرم و تر و لطوات علامت ترکیب و اختلافات انتقاعات
 می باشند چنانچه گاهی از اشیای حاره و گاهی از اشیای بارده انقطاع یا بد علاجتش مرکب از
 علاج مفردات بحسب ترکیب ماده باید کرد و جمع الورك چون درک مفصلی عمیق است علاجات
 درم بران نیک ظاهر میگردد و در بعضی اوقات علاج آن مخالف او جلع مفاصل باشد و این است
 که راوع در ابتدا میسازد زیرا که ماده عمیق بود و راوع موجب جلس و غیر تحلیل می شود و مفصل
 را بر جلع میسازد که داند بلکه مریجات مثل خطمی و خبازی در ابتدا موافق بود مگر آنکه ماده بسیار
 رقیق بود و اگر خوبند که استفراغ کنند در موی فصد با سلیق کنند از جانب در و اگر بلغمی بود بقی و
 حقه با دیشانها بگر سنگی تدبیر نمایند و در و عن قسط بمالند و ضماد های قوی التحلیل مثل جذبیدستر و
 علاجتها و خردل و سوربخان ضماد نمایند بعد از آن ضماد های که بیشتر مذکور شد بکنند و گاه باشد
 که بلغم کردن آن موضع احتیاج افتد بقانونی که در ترکیب عمل باید مذکور است نه بطریق عوام
 و این مرض اگر در جانب چپ بود صعب تر باشد عرق النساء گاه باشد که باک را لاغوی
 می کند و عرج حادث می شود و از او جلع مفاصل عرق النساء و نقرس در مرض نخس بازگشت
 ریاده است و اصناف عرق النساء و جمع الورك مثل اصناف نقرس بود و علاجتش مثل علاج
 آن الایچه استثنای کرده شد اگر در قسم دموی عرق النساء و نقرس اگر فصد با سلیق
 کنی نیاید عرق النساء نیز کنند و باید دانست که مرض عرق النساء در جانب

در

ن

عرق النساء

انسی تا در آن میشود در کتب هر جا تخصیص بجانب وحشی آمده اکثر است بآب چهارم و هم در حیات
 و در فرهای بجران حمی یعنی تب حرارتی غریبه است که در دل مشتعل گردد و متوسط خون و در ح
 و شرا این در جمیع بدن پراکنده شود استعالی که بافعال ضرر رساند و اجناس حیات است
 حمی یوم و حمی دق و حمی غلطی و حمی یوم آنست که اول روح گرم گردد پس گرمی آن بدل
 رسد پس سایر اعضاء اخلاط و حمی دق آنست که اول حرارت غریبه باعضای اعلیه تخصیص
 تاثیر کند پس بار دل و اخلاط و باقی اعضاء است کند و حمی غلطی آنست که اول خلط گرم و آند
 پس روح و اعضاء این جسم سیط بود یا غریب و بسیار بحسب خلط چهار است و مرکبات بسیار
 اخلاط یا خارج عروق است و یا داخل عروق و باید دانست که گرمی اخلاط در حیات خلطیه لغویت
 نمی باشد الا خون که گرمی آن بغلیان نیز غفوت میدارد و بعضی حمی و سوس را منقصر غلیانی دانسته
 اند حمی یوم حدوث این تب یا اسباب مادیه بدنیه است یعنی وارد بدن یا نفسانیه یعنی
 وارد بر نفس مثل غم و هم و فرح و قرح و حفظ و تجویلی و خواب و غلبه سعال و ورود گر سنگی
 و شکی و تشنه و فساد مضم طعام در معده و بعضی او را هم بر ظاهر بدن دو وقت در آفتاب و اغتسال بآب
 سرد و چیز های گرم خوردن و ترک حمام کس را که در حمام معتاد بوده باشد و از زکام و زله
 گرم علامتش عدم تغییر قاحش و رنض و قاروره است و بختیتر باقص و تشنه بره ابتدا کند
 حرارت آن مثل حرارتی باشد که از حمام حادث می شود و بعد مدتی لانهک مفارقت کند و اکثر
 زمان بقاے آن بقول اکثر سرد و بعضی شش روز گفته اند دین قول بعید است و علاج
 هر یک علی التفصیل در کتب مطولہ مسطور است و علی الاجمال مقابله سبب بود چنانکه تفریح در غیمه و مشا
 در غیمه و تسلی و غرضیه استخفاف و استهانت نفع در فرجه و تغذیه و رجوعیه و استفراغ یعنی سعال
 و اسهال و تخمیه و التلاویه و قطع مسامات بآب گرم در استحصافیه و این آنست که از اغتسال بآب سرد
 حادث میشود و در همه اصناف حمی یوم الا تخمیه غذا باز نگیرد و اغذیه لطیف صالح الکیوس میهند
 تخصیص قلبی و غمی در سخی و جوع دانکس که در ابدان ایشان مزاره بسیار بود و توجع و غمنا
 بران جماعت مطلوب بود و حمی دق را اسباب سابقه می باشد مثل تهاے محرقه هر گاه مدتی باشد
 و حرارت آن در رطوبت دل در طویح اعضاء اصلیه تاثیر کند و مثل ورم گرم در سینه

حمی یوم تب است و در حیات و در فرهای بجران حمی

و سعال

بدهند در وقت طلوع آفتاب سبب شیر مار الشعیر با پنجم قدم کند سفید بدهند و بعد از سه ساعت در آب زرن
 نشاندند که در آن که و تازه و جو غشتر نیکو فته و برگ کاسنی و برگ خرفه تر جو شناخته با ستند و باید که آب
 لغایت ملائم و معتدل بود چنانچه مودی بجز شود و احداث حرارت کند و اگر نه آن بودی
 که بدن ضعیف را نشاید در آب سرد نشاندن نیکو علاج بودی که آب زرن در زمستان کمتر باشد
 و احتیاط تمام بجا آورند که زکام نشود و بعد از لحظه که بردن آید روغن بنفشه در روغن کدو بر اعضا بمالند
 و بعد از ساعتی غذا دهند مار الشعیر که در آن مرغ فریه یا ماهی که در آب جوشش بادی داشته باشد
 و بر خاله و بره یا آب ماش بارشته و اسفناخ که در آن پخته باشد بدهند و بحسب قوت هاضمه وضعف
 در اغذیه و کیفیت آن تصرف نمایند و از اشربه شیرین آنچه نیکو شد که بر تقدیر می توان داد
 که به صفا مستحیل نگردد و الا از انجمه غیر شراب پیلو فروتنی داد پس سکنجبین شراب حماض و
 نارنج و لیمون و انار و زرشک و انتقال اینها چنانکه بسیار ترش میباشد با لعابها و شیر باک بزور
 بارده دهند و احتیاط باید کرد که اگر از حمایت غفنه که بعد از این ذکر خواهد شد چیزی همراه بیاشند
 شیر داون نهایت مفیدست و بهترین شیرها شیر آدم است پس شیر خرپس شیر بز و هماندم که شیده
 باشند و در شیر خزشه لطیف نگارند اول باید که خرجوان باشد و تندرست و بهتر آنکه از وقت زادن
 چهار ماه گذشته باشد و علف آن جو دکا هو و برگ خرفه و لسان الحمل و اسفناخ و خیار باد رنگ و دو
 هر بادا که خواهند و شند نزدیک به بیمار آورند چه اگر دور باشد تنغیر میگرد و قدری پاکیزه اند و ظرفی که
 پر آب گرم باشند نهند و شیر در آن قدح در شند و بدهند و شرط مقدار چنانست که روز اول نیم سگر چه
 بدهند هر روز نیم سگر چه زیاد کنند تا روز هفتم سه سگر چه و نیم شود بعد از آن هر روز نیم سگر چه کم کنند
 و سگر چه مطلق بیک هرات چهار سیر و ربع یک سیر بود و در روز یکم شیر داده باشند بعد از یک ساعت
 نبض را ببند اگر قوی تر شده و لعظم میل کرده فاسد نشده و اگر ضعیف تر و صغیر تر شده باشد
 فاسد شده دیگر نباید داد و هرگاه شیر داده باشند یا خواهند داد در آن روز از ترشی و ماهی احتیاط
 نمایند و سکن و موضع استراحت را بر یاجین و فواکه خوشبو معطر گردانند و کپاشهای کتان
 بگللاب و صندل مطیب سازند و تقاشش نزدیک آب روان اختیار کنند در تابستان
 در غایت گرمی روز چنانچه کتان بگللاب صندل و آب کشین تازه و برگ خرفه تر گردانند بر سین و کتف اندازند

و چون گرم گردد تازه گردانند سه چهار بار روزی کفایت بود و زیاده نکند و ق شیخوخت آنرا
 وق هر م نیز گویند هر چند از قبیل حیات نیست اما اعانت بایراد آن در ذیل وق جریان یافته استیلای
 بیبوست بود بر مزاج بی تب و حرارت بدن استیلای بیس با برودت یا ضعف بدن است که غاذیه
 عمل خود باز نماند چنانچه در آخر عمر عارض میگردد و یا استیلای حرارت است که تخمیل و مذویب رطوبات
 کرده باشد و اطفال حرارت غریزی داین سبب سردی و خشکی عارض شده باشد با افراط استفرافات
 یا افراط در تدبیر حیات علامتش بولال و خشکی و لاغری مثل حال مشائخ است استعمال و التهاب و
 گاه بود که در پس سردی محسوس گردد و نبض ضعیف و بطی و متفاوت بود اما در وقت اشتداد ضعف
 که متواتر گردد و قاروره رقیق مائی بود و علائمش بر طلب و تخمین باشد حمی دموی آنرا حمی مطبقة گویند
 از غلیان خون بی غفونت میباشد و این قسم را سونوخس خوانند علامت آن سرخی ررک چشم
 و امتفاح و تمدد در رگها و گرانی و کسالت و عظم در سرخی قاروره و غلظت و نگی تشعریه و ناقص است
 کردن است و دادن مار الشعیر که با عدس و تمر هندی نخته باشند و یا ریاس و از اشربه شراب
 و شراب آلود شراب زرشک و شراب تمر هندی و شراب خوره و شراب انار ترش و شراب انارین
 و از غفونت خون است و علائمش علامات سونوخس است یا زیادتی قلق و اضطراب و نگی نفس و عظم
 نبض و این قسم را مطبقة خوانند حمی دموی عقیقه سه صفت بود متزاده یعنی آنچه روز بروز نقص پذیرد
 و زیاده از آنچه تجلیل رود و تساهل یعنی منفعن مسادی منحل بود و متناقضه یعنی متعفن کمتر از متحلل بود و علائمش
 علاج سونوخس است اما دموی خارج عروق حیاتی بود که حادث گردد در ادرام اعضا را باطنی مثل
 و مانع و آلات نفس و معده و جگر و کلیه و معالجات آنها نذکور شد حمی صفراوی اگر صرفا خارج در لیس
 عروق متعفن شده باشد غیب خالص نامند علائمش آنست که یک و ز بود و یک روز نبود یا ناقص
 و تشعریه یعنی در رزه چنان نماید که سوزن دردی میزند و قلب زیان ناقص در دو گرم شدن
 و نگی و خشکی و تلخی دهان و اضطراب و قلق و قی مراری و باقی علامات صفراوی علائمش آنست که تا
 روز سوم شیره تخم کدو دهند با لعاب بر رطونا و شراب نیلوز روز چهارم بوقص شیره تخم کدو و شیره
 تخم کاه بود شیره تخم خیارین روز پنجم که روز نوبت است مسکن باید داد یعنی بجای شیره تخم خیارین
 و شیره تخم کاه بود شیره تخم کدو و شیره تخم هندوانه دهند اگر بوقص شراب نیلوز

مطب علویان

مطب علویان

مطب علویان

سکنجین شکر دهند مناسب است و روز ششم که روز سگون تیسر نی الحمله تحریک مناسب است و بعض
 تخم که دو تخم هندانه شیرۀ تخم کاسنی و شیرۀ تخم خیارین و درین روز مسهل نیاید و اولیٰ تحم است و روز هفتم
 که روز نوبت و اول بخارست بجای تخم کاسنی و تخم خیارین شیرۀ تخم کدو و شیرۀ تخم هندانه باید داد
 و درین روز بهیچ وجه تحریک خوب نیست و روز هشتم مسهل از فلوکس شیرا شنبه و ترنجبین و شکر
 و شیرۀ بنفشه با گل قند شکر یاقوق کاسنی و عرق نیلوفر و آب تمهندی دهند و روز نهم که شیرۀ تخم کاسنی
 و شیرۀ تخم کدو و لعاب بزرقطونا و شیربت نیلوفر و عرق بیدمشک دهند و سکنجین بدنند که بعد از مسهل دادن
 سکنجین خوف حدوث سحر است و روز دهم باز مسهل روز هشتم دهند و روز یازدهم که روز نازده
 روز نوبت است باعتبار روزانه که فی الحمله حرکتی در مواد از برائے استعداد دفع شدن در روز بجران
 ضرورت شیرۀ تخم خیارین دهند و باعتبار آنکه تسکین ضرورت است شیرۀ تخم کدو باید داد و بالعباب اسپغول
 از برای تسکین حرارت مسهل و اخراج بقیه مسهل که اگر خیزے باقیمانده باشد باز لائق دفع شود با شراب
 انار شیرین یا شراب نیلوفر و عرق کاسنی و عرق بیدمشک و اگر بقیه از تب باقی باشد روز دوازدهم
 نیز مسهل روز هشتم دهند و روز سیزدهم اگر چه روز نوبت است و در روز نوبت بقانون مقررے
 تسکین ضرورت لیکن تنقیه شده است از تحریک ضرورت متصور نیست و از برائے
 استعداد روز چهاردهم که روز بجران حقیقی این تب است فی الحمله تحریک ضرورت شیرۀ تخم
 کاسنی و شیرۀ تخم خیارین بالعباب و انشربه نذکور دهند و روز چهاردهم که روز بجران است استعمال
 محک بهیچ وجه جایز نیست شیرۀ تخم هندانه بالعباب بزرقطونا و شراب نیلوفر و عرق بیدمشک دهند
 و روز پانزدهم باعتبار آنکه روز نوبت است مسکن باید داد و شیرۀ تخم کدو دهند و باعتبار آنکه روز
 بعد بجران است و اعانت بر رفع بقیه آنچه بر طبیعت آنرا بجرکت آورده و قادر بر دفع نشده
 محری باید پس شیرۀ تخم خیارین داخل باشد بالعباب بزرقطونا و سکنجین شکر ی و اگر تا پانزدهم حمی ازل
 نشده باشد روز شانزدهم نیز مسهل دهند و بعد از شانزدهم حکم حیات مرکه دارد و بجلان حیات
 مرکه صفراویه علاج باید کرد که در میان غب خالص اگر آب بسیار خورده باشد نمی توان کرد
 و اگر در روزهای نوبت خودے آید حبس نباید کرد و اگر در امتداد احتباس نقل و استلا
 شود و با مروت گل قندی توان داد و غذا آتش جو باشد و شور باکے ناش آب تمهندی

ع
 یعنی مسهل کردن
 ریشتر دارد و روز

و اسفناخ و کدو و از میوه ها انار و هندوانه و دامرود و لیمون شیرین خوب است و در روز نوبت غذا ندهند
 مگر آنکه نوبت در آخر روز باشد و صبر تو آنکه در روز نوبت سهل جایز نیست و اگر تدبیر این خطا نشود
 از هفت نوبت تجویز نکنند و اکثر آنست که در نوبت چهارم مفارقت کند اماغب غیر خالص باشد
 که ناشش ماه بکشد و علامت غب غیر خالص زیادتی نوبت باشد بر دوازده ساعت و باشد
 که سبت و چهار ساعت کشد بلکه سی ساعت بحسب امتزاج بلغم با صفر و علاج آنست که از علاج
 صفر لوی بلغمی ترکیب کنند اما اگر صفر در داخل عروق بود پس یا در تمامی عروق است یا در بعضی گما
 که حوالی دل با نفم معده باشد و یا در عروق حوالی کبد پس ازین هر قسم حمی محترقه صفر لوی است اگر در بعضی گما
 بود سواست آنچه مذکور شد غب لازم بود که درین هر دو اشتداد نمی باشد یعنی یک روز کمتر است
 و یک روز بیشتر و اعراض آن یعنی درستی زبان و زردی و سیاهی زبان و کرب و تشنگی و سوزش دل
 در محترقه زیاد بود و علاج هر دو علاج غب خالص بود و الا آنکه در محترقه اهتمام به برید بیشتر و قوی
 و خوب کافوری باید داد و طلاک سرد بر دل و جگر باند و شناختهاک بید و خیار و کدو و هندوانه بطرف
 و حوالی مریض نهادن و سردات بر ناف انترخ سر کرده نهند و گاه باشد که در غب لازم فصل کحل
 فایده دهد و گاه باشد که التهاب را زیاد کند و محترقه بلغمی نیز می باشد که ماده آن بلغم شور بود مرکب
 از بلغم لقه و مره صفر و علاج آن علاج حیات که از صفر و بلغم است حمی بلغمیه اگر ماده آن خالص
 عروق بود که هر روز بگیرد این را مو اطمینان مانند علاقتش ابتدا کردن بناقص است و سه راه و دیگر گرم
 شدن و خون گرم نشود قوی نباشد و قلت تشنگی و صغر نبض و لقی بر آمدن بلغم و تهج و زردی
 روع و بعضی پهاک بلغمی را در ابتدا سر با بود و بعضی را قشر سریده و بعضی را ناقص و چند نوبت
 که گذشت ازین سه حال چیزی نبود اما نوبت تا میجده ساعت تواند بود و بدن از نوبت گذشته
 پاک نگردد و علاجش سبکجین علی یا سبکجین گلقد آقایی ضم کرده گلقد نصف با شل سبکجین بحسب
 مزاج مریض و تصرف طبیعت و سبکجین بزوری با این نسخه صفت آن را زیان نخب در دم تو
 بیخ بادیان هفت درم تخم خیار ده درم تخم کتوت پنج درم سرکه سه سیر قند سفید ده سیر سستور
 مرتب نمایند و در اول هر نوبت تخم ترب و سبکجین قند نمایند و در تقویت معده اهتمام
 کنند و بعد از آنکه ماده چخته شود و در فارورده اثر آن پیدا شود مسهل دهند حب مسهل نافع از برای

نوبت

حمی بلغمی صفت آن غار لقیون سفید بکدرم مصطلکی بکده انگ تر بد سفید مجوف نیم درم شحم حنظل بکده انگ کوفته
 بنخته آب جیب سازند جمله یک مغز بت است و اگر مقدم برین مهمل و طبیعت قبض واقع شود طبیعت را
 بحقده که در آن منظور یون و قیون و مغز خشک دانه بعلاب و سناریکی و گل خطمی باشد نرم سازند و اگر کوفت
 خواب بکدرم ریونند بیخی را جب کرده فرو برند صواب بود و غذا نخورد آب باشد که در آن رازیانه و
 مرغ و کبک و تیمون انداخته باشد و غذا دستخ با یه او که چون نوبت در آید معده سبک شده باشد
 و اگر تغذیه بر این وجه میسر نشود یا آخر نوبت باید انداخت و اگر ماده بلغم داخل عروق بود تب بلغمی لازم
 حادث شود و این را حمی لشقه گویند علامتش علامات بلغمی دانه است الا آنکه با این ناقص
 نبود و در روز عروق نبود مگر در وقت مفارقت و این تب شبیه بود و در شبان روز
 شش ساعت فتور داشته باشد و علاش علاج مواظبه است الا آنکه ملاحظات و چیزها
 گرم تب در سج و احتیاط اقدام نمایند و در اول سکنجبین در ربع آن گلکند آفتابی اقتصار نمایند و شراب
 لیمون و چیزهای که او را کند مثل تخم خیارین و تخم خرنوبه و پرسیاوشان میداده باشند بعد از آن
 سکنجبین بزوری و بالمیدن بدن در پتهای بلغمی مناسب بود و اگر تسنج عنکبوت را و تب بلغمی بمالند
 با نخایست فائده دید حمیات سوداویه اگر ماده خارج عروق بود ربع دانه حادث شود و کوفت
 بکدرم یک روزنه و این یا از سودا نیست که از سودا طبعی تولد کرده باشد و یا از احتراق بلغم یا
 صفرا و یا خون و علامات هر یک از این اقسام از بلغمات خلط بود که از آن تولد میکنند و اگر حدوث
 آن بعد از مطبوع بود دلیل آن بود که از احتراق خون مست و اگر بعد از مواظبه بود دلیل آنکه از
 بلغم مست و اگر بعد از حمیات صفراویه بود دلیل آنکه از صفرا است علامتش اگر از احتراق خون بود
 فصد با سلیق کنند و بعد از نفع ماده اسهال به مطبوخ افیتمون کنند و اگر متولد از بلغم باشد سکنجبین
 بزوری دهند و به مطبوخ تخم ترب و سکنجبین سی قتی فرمایند و جب مهمل از افیتمون و ترب سفید بسفنج
 و غار لقیون و لاجورد ساخته بدهند و اگر متولد از صفرا بود سکنجبین ساده و شراب لیمون و عرق کاسنی
 و عرق گاوزبان در همه قسم نافع است و قی سکنجبین پوست بیخ خرنوبه نمایند و مهمل از
 سناریکی و تمهندی و خیار شبیره و شیر خشک تقوی با افیتمون و روغن بادام شیرین دهند و در
 غذیه و تدبیرات ملاحظه خلط متولد نموده باید کرد و اگر ماده داخل عروق باشد ربع دانه

بلغمی

تب بلغمی

حادث شود این قلیل التوقوع است و علامتش صفربض و بطور و تفاوت و وجع مفاصل در زیادتی حرارت
 بر ملغمی دانند که آن از صفراوی داشته اند و ایسی بود و علامتش نفس با سلیق است و قصد صافن اگر قوی
 باشد و استعمال مدرات و سهلات سودا و علاج عام در همه اوصاف ربع آنست که روز نوبت
 میخ نخورد مگر صفراوی باشد که سکنجبین بدهند در ابتدا که آن قوی فرمایند و در میان لرزه آب نهند
 و در میان تب که آب خورده باشد و در معدود جمع شده باشد البته قوی کند و در آخر تب سکنجبین
 یا شراب لیمون یا شراب نارنج یا عرق گاوزبان دهند و در روز دیگر نخورد آب که در آن سرکه
 یا آب کاه و مویز قمر هندی نخته باشند و بحسب مزاج هر شخص و ماده آنچه لائق دانند و مرغ
 در آن انداخته باشند باید داد و اگر در روز دوم راحت که فردا نوبت خواهد بود بر فردا یعنی ناله
 مرغ اقتصار کنند میثاید خاصه کسی را که بدن قوی داشته ضعیف بود اما در روز مقدم البته مرغ باید داد
 و اگر اشتها مرغ خوردن نباشد هرگز نهند و آب آنرا بدهند و اگر اشتها غالب و هاضمه قوی باشد
 بجای مرغ گوشت بز خانه تخمبص و قیتکه علامات از زمان ظاهر شود و روز سهیل دادن روز دوم
 راحت بود حمیات مرکبه هر گاه شکر و خلطی یا دو خلطی مثل سوداوی و بلغمی یا دو غلب جمع شوند
 آن را مرکب گویند ترکیب یا بر سهیل مبادله می باشد چنانکه بگذرد و دیگری بگیرد یا داخله چنانکه یکی
 بگیرد و در میان آن دیگری بگیرد و یا مشار که چنانکه در زمان گرفتن هر دو ترکیب باشند و از جمله ترکیبها
 آنچه باقی یافته شده شطر الغب است و این تپی باشد که ب از صفرا و بلغم چنانچه هر دو خلط از
 هم متمیز باشند و در غلب غیر خالص هر دو خلط از شدت اشتراج بمنزله یک خلط شده اینجا نه چنانست
 پس هر دو یا از او اثره بود یا لازم یا صفراوی که بلغم غالب بود علامتش غالب و اخص الاعلانات
 شطر الغب است که در یک روز قوی تر باشد و علامتش مرکب از علاج صفراوی و بلغمی مفرد باشد
 و بیاید آنست که در معرفت مواد حمیات اعتماد بر اعراض کنند بر نوبت چه می نماید که دو غلب باشد
 یا سه ربع بر سهیل مبادله مرکب گردد هر روز نوبت بگیرد پس توهم شود که بلغم بود یا دو غلب
 که بر طریق غلب اند پس علاج آن بعلاج صفراوی دستب خطا و حصر آن گردد اما در معرفت
 ماهیت بعضی حمیات و عدد ماهیت یا عدد بلغمی مرکبات بندار است ملال باید کرد چنانچه
 در ربع و خمس و سدس و اشغال اینها علم بتوقوع ماهیت آن حمیات

در
 این
 کتاب
 در
 معرفت
 مواد
 حمیات
 در
 معرفت
 مواد
 حمیات

تعلق گیرد و چنانچه در دو غیب و سه ربع بدو مواظبه عدد آن معلوم گردد و چنانچه اگر دور در یک روز
 نیکه معلوم گردد که مرکب از دور ربع است و اگر دور در بنادر و دور در بگیرد دلیل آن بود که مرکب از دو
 خمس است و اگر دور در بگیرد و سه روز بگیرد غلظت دو سدس باشد پس در نیت صورت آخر بدو بر
 ماهیت عدد استلال شده باشد و در صورت دوم بر بند دور صورت اول بر ماهیت و بیاید است
 که خمس و امثال آن از قبیل ربع است بنیادتی غلظت و علاج آن مثل علاج ربع بود بنیادتی
 استعمال لطافت و تلخیص تدبیر و در جمیع حیثات قبل از نضح ماده مسهل بدهند بر سهیل و خوب
 و بعضی گویند که حمی صفراوی خالص را انتظار نضح مستحب بود ما دام که ماده ساکن باشد و متوجه عضو
 شریف نباشد و اگر چنین نبود قبل از نضح واجب بود چه دادن مسهل پیش از نضح موجب طول مرض
 است و انتظار موجب هلاک مریض و در جای انتظار نضح واجب بود اگر در طبیعت قبض باشد
 حقه کنند و لیکن ضعیف توان داد در روز نوبت در روز بجران مسهل نشاید داد و در روز ششم مسهل
 مسهل دادن خطرناک است و بهترین ایام در حیثات صفراوی از برای مسهل دادن هشتم و نهم
 و دوازدهم و شانزدهم است و در ایام بجران و غیر ایام بجران در روزهای که در آن ایام از ایام بجران
 نیک واقع شود ایام بجران نیک چهارم و هفتم و یازدهم و بیستم و یکم و بیست و چهارم و بیست و
 هفتم و سی و یکم و سی و چهارم و سی و هفتم و چهارم در روزهای که در آن ایام بجران ضعیف واقع شود در این
 ایام را ایام بجران رومی خوانند سوم و پنجم و نهم و سیزدهم و نوزدهم در روزهای که در آن بجران نادر افتد
 و اگر افتد بد باشد ششم و هشتم و دوازدهم و پانزدهم و شانزدهم و بیست و یکم و بیست و یکم در روزهای که
 در آن ایام بجران واقع شود جمله بیست و پنج روز است و در پانزده روز باقی بجران نیست و بجران برغان
 احمد بجران هاست خصوص در حیثات و موی دنز و یک بفضد باشد پس اسهال پس تی نس غرق
 پس او را بلول پس خراج باب پانزدهم در او رام و پیور در امراض که در جلد حادث
 میشود حصیه و جدری حصیه بفقاری سرخه گویند و بسبب غلیان جوشیدن و تیزی و صفراویت
 خون است و جدری آبله را گویند و بسبب غلیان خون و دفع فضلات است که از خون یاد و وقت
 حمل و از نیز غیر آن بعد از ولادت با خون اختلاط یافته باشد مثل شیر انگور تا غلیان نکند صاف
 نگردد و سلیم بران باشد که سفید و بزرگ بود و بعد از آنک با سامی و بیرون آید بی کرب

باب پانزدهم در او رام و پیور در امراض که در جلد حادث میشود

اضطراب بدترین هر دو سیاه بود پس نقیض پس سبز پس سرخ پس زرد و از جدوی آنچه پهلوی داشته باشد
 با مفاعلت بود یعنی متصل یکدیگر باشند و علامات این هر دو مرض تب مطبقه و محرقه و در پشت و خاریدن
 بینی و ذرع یعنی ترسیدن و خواب و بیداری بود علاج آن اگر بالعی نبود قبل از ظهور فصد یا حجامت کنند و
 غذا شور با سعدس دهند و از اشربه شراب عناب با عرق گاو زبان و دو درم خبه یعنی خاکشوی که آنرا بشیر از
 سی سفترک گویند سنگ شکر کرده با شراب عناب بدهند و قدری در جامه و لبتتریزند و اگر در برون
 آمدن کنده کنی یا خوف فرو شدن بود عسواک و بادیان و عنب الثعلب و کشنیز از هر یک یکدرم
 انجیر زرد هفت عدد در آب بجوشانند و بیالانید و یا شراب عناب و تخم خبه یعنی خاکشوی بدهند و قدری
 آب گرم در زیر دهن نهند تا بخار آن مسامات را کشاده گرداند و لیسولت بر آید و از برای
 حفظ اعضاء باطن بقدریکه انگ مرورید تا سفته سوده و از برای سهولت بزور و کین لحم بزوزن
 یکد انگ گل تسقیق النعمان بدهند و در ایامی که بزور مطلوب است یعنی از چهارم یا هفتم آب مطبوخ
 نخود و عدس و گندم بدهند و اگر درین طبع چند عدد انجیر باشد بهتر است و اگر طبیعت محض و محذور
 نرم بود قحط کنند اگر از آمدن طبیعت خفت و راحت و سکین کرب یا بدقبض نکند و اگر رود
 بقیض آن بشراب صندل یا شراب سفرجل هم نماید و غذا عدس که بعد از دو سه جوش
 آب آن بریزند و آب نورد و یک کنند و اگر دوسه بار چسین کنند قبض زیاده کند و کافور در آب
 کشنیز تازه حل کرده یا سماق در کلاب خیسایند صاف نموده یا بشیره انار و آن ترش در چشم
 چکانند منع بر آمدن آبله در چشم کند و اگر پاها را بجنا که آب گرم نمیر کرده باشند به بندند بجا صیت
 این عمل کنند و صندل را بکلاب سوده در بینی چکانند تا منع بر آمدن آبله در آنجا کند و بشراب
 توت شامی غرغره کنند یا آبی که در وی سماق و گل سرخ و عدس مفشره جوشانیده یا شند غرغره کنند
 تا خلق از آن محفوظ ماند و اگر آبله بسیار بزرگ بود بر آب و بر جامه خواب تحمل نیاورده بر آرد جو یا آرد
 از زرد خوابانند و یک که بجا است نرم بود اسب است و اگر موضع ریش گرد گل سرخ
 و انزروت دوم الا خون نرم سوده بر آنجا نریزند و اگر آبله در خنک شود قدری آب گزدر
 زیر دامن دو کنند و در خنک شود ازین قوی تر آنکه عدس و گل سرخ و تراشه چوب گز
 در آب پزند پس قدری نمک در وی انگنند و پارچه پنبه بآن تر کرده بر آبله بانند و از جای که آبله با

بسیار

شکافه بود نمک آب دور دارند شرمی بشر یا باشد بعضی خورد و بعضی بزرگ شرمین بیشتر باشد و فته
 پیدای شود یا خاریدن و کرب و یا از خون می باشد علامتش بسیار سرخ بودن است با حرارت و
 زرد ظاهر کرد و در روز بیشتر بود علامتش فصد کحل است و در وقت مملتی که در میان بروز و ظهور آن می باشد
 تلین طبیعت آب آلو سیاه و تهر هندی و آلو سیاه بخارا و زرد آلو در وقت ظهور آن آب فانه
 بر بدن ریزند و سرکه یا آب غوره یا روغن گلسترخ بر بدن مالیدن و غذا ماش و عدس و تهر هندی
 باشد از میوه آلو دهند وانه و انار میخوش خورده شود و یا از بلغم باشد و علامتش میل آن سفیدی
 در میان آن در شب است و علامتش آنست که مطبوخ بلبله زرد مقوی به تبرید دهند و غذا شور بای
 ماش و نخود باشد و از شتر به سبکچین که بسیار ترش باشد دهند و در حمام آب کزفس و سرکه تخم خرزهره
 کوفته در هم هم شده بر تمام بدن مالند ما شتر آماس سرخ بود که بسروری و پیشانی حادث گردد و شتر
 سرخی آماس و درد و ضربان در سروروی است علامتش فصد قیقال و حجامت سابقین تلین
 طبیعت بشتر خشت و تهر هندی و در وقت تلین صندلین و فوفل و گلاب بر حلق و سینه طلا نمایند
 تا ماده فرو نیاید و غذا شور با و اما الشیر و عدس با تهر هندی ترش کرده است و از شتر
 شتراب عناب به تهر هندی ترش کرده و صندل سرخ باب کش نیز ترسوده طلا نمایند و اگر شکافند
 زرد آب بیرون آید موم سفید و روغن گل سرخ و مر در سنگ مرهم ساخته بگذارند جرب
 یعنی کرای خشک است یا تر که از آن زرد آب بیرون آید یا خون سیاه با جمله جرب از فساد خون
 باشد و سبب فساد خون یا مخاطت صفر باشد یا بلغم شور یا سوداوی سوخته علامتش گل
 مانی نبود اول فصد کحل نمایند پس کعب هر خلط سهل مناسب آن دهند و شانه و سبکی
 و جابش در همه قسم لازم دارند و صبر را در دفع جرب روی مزین اثرین است هر روز نیم شفت ل
 خوردند سه روز متعاقب بعد از آن یک روز نخورند تا نه مثقال خورده شود ملازمت حمام و ترک جماع نافع
 ترین چیز است جرب و حکم را و بعد از تنقیه تعدیل و اطلیه بکار برند طلا نافع از برای جرب
 طب صفت آن زرد و زرد و خوبه یا میران منبیل مر در سنگ شق خبث الحبه نوشاد اشخار
 بر کسیت زرد کوفته بجمیته اجزای مساوی بردن گل سرخ و سرکه انگوری سرشته طلا نمایند طلا نافع
 از برای خشک و تر صفت آن توتیا که کوفانی مفسول مر در سنگ بین مقبول سر با زهر یک و مثقال

بسیار

بسیار

سرب را بکند ازند و سیاه لادوی اندازند دیگر دارد پا در پا ون نرم سوده باد و سیر سرکه و دوسیر
 روغن گل سرخ مخلوط کرده طلا نمایند که بعون الله تعالی نافع است قویا بفارسی بزبون گویند و هندی
 داوانند و آن در شتی بود بر ظاهر پوست اگر بسیار باشد فصد کنند و مطبوخ ایتیمون دهند و اگر اندک
 بود حاجت تنقیه نیست مگر آنکه مزمن باشد و روغن گندم ماییدن مناسب بود و گرفتن روغن چنان بود
 که وصله آهن را پسین کنند قدر سه گندم بر روی آن ریزند و سنگی گرم کرده بر روی گندم نهند و آنچه
 از آن سیلان کند روغن گندم است مردار سنگ زراوند صمغ آلود و حفص را کوفته بسره که در روغن گل سرخ
 سرشته طلا نمایند و سیاه هم در دروی مذکور مناسب است سعه جوشش بود که متفرج گردد
 بر سردی و در کوهکان بسیار حادث می شود علاجش اگر غلبه خون بود فصد و حجامت کنند و اگر صفرا
 یا بلغم شور یا سودا بود به آنچه مناسب آن بود تنقیه کنند طلا کے نافع صفت آن تو بال مس نوزد
 سفید مردار سنگ کاغذ سوخته مجموع را نرم کوفته بر روغن گل سرخ و سرکه انگوری سرشته طلا نمایند طلا
 دیگر کل تنور کند یک جزا نمک طعام نیم جز سوده بسره که انگوری سرشته طلا نمایند طلا کے
 و اگر خاصه جمت کوهکان از وجوب حجامت مردار سنگ پوست انار کوفته بسره که انگوری در روغن گل سرخ
 سرشته طلا نمایند و امیل گاه بر آمدن دل بسیار بود فصد باید کرد بعد از آن مناسب طلا نماید
 مسهل باید داد و ترک گوشت و شیر نهیا کنند و سرگاه از گوشت چاره نبود گوشت بزغال و هیزد از
 میوه ها انار ترش و ریواس با خوره باقر هندی مناسب است لقوح نافع از برای دمایسل صفت آن
 زرشک منقی آنوی بخارام بانی عناب شب نجیساند و صبح در آب آن مثراب عناب داخل کرده یا شفا
 و با تبار حدیث درم ردا مع بران استعمال نمایند طلا کے نافع که در ابتدا استعمال کرده می شود
 صفت آن مندل بکلاب سوده و فلفل کوفته بزقطه ناه آب خرفه تازه و کاستنی سبز و کلاب سرشته
 طلا نمایند اگر ردا مع نف نگیرد وضع خواهد شد گل خطمی کند رنجازی با سفید تخم مرغ فساد
 نمایند چون جمع شود گندم پادیده با انجیر و تخم کوفته بشیر گا و پنجه بران نهند چون خواهند که
 بکشایند خمیر ترش و تخم و دوسر گین کبوتر در هم سرشته بران نهند چون بکشایند از زیریم پاک شود
 مرغی از مردار سنگ دو درام سفید آب قلی دو درام موم سفید یک درم روغن گل سرخ چهار درم ساخته
 بکند ازند و احسن درمی گرم بود که بز در یک ناخن عارض شود علامتش ضربان قوی دور کند و گاه

بجود

بجود

بجود

بجود

بجود

شود که تب شود علاش فصد لیس طبیعت است و تعدیل مزاج بمار الشیر و شیر یارده در اقبال از
 سبز لبر که سوده طلا کند یا جنت الحدید لبر که سوده بماند و یا اسپنول لبر که سرشته صفا نماید
 و اگر در قوی باشد بزربلیج و انیون لبر که سوده طلا نماید بران برف و بخ نهند اگر دفع شود فبسا
 والا روغن گرم نهند تا تحمیل بیاید و اگر تحمیل نیاید باز در زیر خاکستر که نخته لیس شکافته بران بندند
 یا گندم را خائیده بران بندند یا تخم مرد و انجیر کوفته بران نهند تا پخته شود پس بکشایند به پیش پا یا
 مرهم نهند تا لیس از رخ گویند و سبب رخ یعنی ثوبول خلط غلیظ یا بلغمی یا سوادی یا مرکب از هر دو
 بود علاش اگر بسیار بود و غلبه خون باشد فصد کنند و اگر خون غالب بنویسد سهل اختصار نماید و اگر
 غده در آن اندک باشد بطلا دفع کنند و سیاه دانه یا کوزاخ یا سرگین یا لبر که سوده طلا نمایند
 زائل گردد و زرنیخ زرد بامویز دانه برودن کردن طلا نمایند زائل گردد و جمره یعنی در میان عوام
 لبر رخ با و معروف است علاش سرخی باشد که چون انگشت بران بماند زائل شود و باز بزرگی
 سرخ شود و در پوست بود و زیادتی نداشت باشد و از موضعی موقوفه و از جای بجای
 رود و این قسم را خالص گویند و علاش استقرخ بدن از صفر است غذا آتش جواز اشرب
 شراب عناب که از قمر هندی ترش کرده باشد طلای نافع صفت آن صندل سوده و کشیز تازه و برگ
 خرفه تر و لسان الحمل و اسپنول و گلاب در هم سرشته طلا نمایند و این قسم محتاج به محمل نباشد
 و غیر خالص آن بود که صفر بخون مختلط باشد پس از پوست تجاوز کرد بود و در کسند از موضعی
 موضعی زدود به فلغمونی که ذکر خواهد شد شبیه باشد علاش فصد کنند و پس استقرخ صفر
 و بعد از آن استعمال طلای رافع پس طلای محمل مثل خطمی و جنازی و آرد جو جمره جسم دانه
 باشد لبر سمن و متفرق می باشد و مجتمع می باشد و به نهایت سرخ می باشد پس خشک ریشه
 گردد و در آن نهایت بود مثل در و عضوی که آتش بران نهند و علاش فصد و اسهال صفر پس
 دردی سر که را بر زمین شیخ طین ریزند تا بر جوشد پس قدری کافور قیوری بران ریزند و بر
 مواضع جمره طلا کنند تا فارسی مثل جمره بود الا آنکه هر جا که ظاهر شود خطمای سرخ مثل زبان آتش پیدا
 شود علاش مثل جمره بود بعد از فصد و اسهال بر چیز باکی که رطوبت و اهیست در خون احد
 کند مداومت نمایند مثل مار الشیر و سمن دانه و شفتالو که و دروغ طلا

جگر یعنی در میان عوام با جمره است تا لیس

جگر

تا از آن

مانع از برای نارفاری هفت آن ناز و سبب حفض کی کافر تصویر سوده لبر که و لعاب اسپغول و آب
 بزرگ لسان الحمل آب خرفه تازه و آب کاسنی تازه سرشته طلا نمایند فلهنمونی درمی بود از خون غلاتش
 انفخ و سرخی و تعدد و بسیاری ضربان است علاجش فصد است در ابتدا طلا از صندل سرخ
 و صندل سفید و فلفل و گل زنی سوده لبر که و آب کشین تازه و اگر ازین طلا در روزیاده شود
 فی الحال دور کنند و همین طار ابر عضو که بالای آنست نهند در روز دیگر آرد و جوشنیه تازه
 جنازی با لعاب اسپغول طلا کنند و چون بنیند که از آنچه هست زیاده میشود طلا که از آرد و آرد با طلا
 و خطمی و جنازی و بابونه کنند و چون بنیند که کمتر می شود طلا که از بابونه و اکلیل الملک بزرگتان و
 حلبه کنند و در همه اورام که از رعایت اوقات از لیه غافل نباید بود در ابتدا راع و در تزاید جمع کردن
 میان راع و مرغی در انتها مرغی و محمل و در انحطاط محمل صرف نهند و اگر بنیند که تحلیل نیافته و
 جمع مده باشد تخم مرد و آنچه در سم کوفته ضما نمایند و مثال این تا پنجه شود و تدبیر کشدن آن
 کنند و مثل سرگین بگویند داشت یا با له اورام مفارغ سه عضو بود که هر یک مفرغه عضو پس
 واقع شده اند البته یعنی در زیر بغل که مفرغه دل باشد و از سه یعنی بیج زان که مفرغه جگر بود و خلف
 الاذین یعنی پس سر هر دو گوش که مفرغه دماغ بود و هر گاه درین اعضا درم حادث گردوزان
 بهمت که اعضا ریشه مواد را با بنیان و دفع کرده اند و با بر اطراف ریشی و یا درمی بود و از آن موضع
 متوجه آن عضو با و ف شده باشد چون بان عضو سرد در آنجا بماند زیرا که گوشت نرم دارد و آنرا
 لحوم رفو گویند علاجش ضمید بحر حیات در ابتدا بعد از تنقیه بدن بفسد و اسهال مثل آب گرم
 رخیخن با بخار مسکه مالیدن و خطمی و نهفته و جنازی ضما کردن و استعمال راع جانر نبود درین
 موضع خنار زیر و سلعه و غده و خنار زیر و دم صلب غلیظ بود بر ظاهران گرمی یا دنا مواریها باشد
 در گوشت بسته بود و در لحوم رفو خاغمه برگردن حادث گرد و بیشتر متعدد بود به یک کیسه سلعه
 درمی مختلف باشد درجه از مقدار نخودی با مقدار خرزهره در کیسه بود و در گوشت بسته نباشد
 و با انگشت نتوان گرفت و بهمه جو انب حرکت نتوان داد و آن چهار قسم است عسله و ارق
 و شحمیه و شیرازیم یعنی در اندرون مثل این چیزها بود و غده در می بود صلب بمقدار فندق یا خرزهره
 و پستانی بسیار واقع می شود و فرق میان غده و سلعه آن بود که غده زیاده نشود و غلاف ندارد

بزرگ

بزرگ

وزم نبود در اول حدوث آن اگر دست متفرق گردد و باز نمود نگاه بود که خود نکند علاج این سر
 تنقیه بلغم بود بقی و اسهال بیا یارح فیتقوی بخار لقیون و ضماد کردن به داخلون حله بزرگتان
 و خازیر را به داخلون و ایرسانرم سوده بهم آمیخته ضماد کنند و سم گورخر سوخته در زیرت سرشته
 بر خازیر طلا کنند تحلیل دهد اگر این تدبیرات مداومت باینها تحلیل یابد قیما و الا یخته گردانند
 و بشکافند و علاج قرصه کنند و سله اگر بزرگ شود با نچه ذکر شد تحلیل نیاید ازین و کار باید کرد شکافتن
 و بیرون آوردن با کیسه که آنرا کیسه السلبله گویند یا بهادویه محضه ریش گردانند صفت آن آبک
 آب نارسیده چهار جز در نیخ و دو جز در تو بال مس سه جز و قطرون و دو جز و مجموعته را نرم سوده بر و عن
 گل سرخ سرشته طلا نمایند و صنف شحمه را با دویه محمله و محضه علاج نواز آن کرد و دفع آن جز بیرون کرد
 نباشد و غدر را به داخلون ضماد کنند و بر بالای آن پارچه نرب گذارند که حکم نبندند و اگر شغاب
 دو امر الحیمه اگر ریختن موی سر در ریش پوششی تنگ سرد سفید را لجه گویند و الا در الشغاب می نمایند یا از
 بلغم بود علاتش سفیدی و نرمی موضع و باقی علامات بلغم است علاتش تنقیه بلغم است بقی و تخم ترب
 و شبت و اسهال بیا یارح فیتقوی با غار لقیون است و بعد از تنقیه موضع را سخته و رشت
 بمالند و بسندان و پیاز خنصل طلا نمایند یا پیاز خنصل را با عسل سوده طلا کنند یا حب السلاطین را لبر که
 خنصل سوده طلا نمایند یا از صفرا می باشد علاتش زردی و درشتی موضع و سایر علامات صفرا
 باشد علاتش تنقیه است بجز در صنفش و به مطبوخ هلیله زرد پس سرکه و در عن گل سرخ بمالند پس
 بقدق یا پوست سوخته لبر که سرشته طلا نمایند و یا از سودا می باشد علاتش تیرگی رنگ کبود
 و درشتی موضع و سایر علامات سودا است علاتش اسهال است بجز فیتقون و معجون بخل و بعد
 مزاج با استعمال مرطبات و پیاز خنصل مالیدن و پیچ خرس و سم نبر را سوزانند یا بجنه خشک
 کرده سوده طلا کنند در و عن پیوسته بمالند و با از خون می باشد علاتش سرخی موضع و علامات
 غلبه خون است و علاتش فصل است و استعمال اطمیه مذکوره و سم خراپی را سوخته خاکستر آنرا در و عن
 کبچ سرشته طلا کنند و اگر زیرت بود بهتر است خاکستر سیاه دانه و خاکستر قیصوم طلا کردن بر همه قسم
 موی برویاند کلف و برش و نمش و فیلان اما کلف پس حدوث کبودت بود در وی و نیز رنگ و
 ندکی بسیاری آمیخته یا لبر می و ممش حدوث سیاهی که لبر نمی زند بیشتر بشکل مستدیر از

و اما علاج
 و اما علاج

کلف رنگین تر بود و سرخی در آن بیشتر است برنش نقطهای سیاه بود و گاه باشد که بسرخ و کبود است
 و بیشتر بزردی واقع شود و خیالان مثال این آثار باشد لیکن متفع بود از سطح بدن و آنچه مذکور شد اگر
 با طفل مملود بود رفع نتواند و آنچه حادث شده باشد علاجش فصد و اسهال خلط سوداوی است بطول
 کردن به تخم خرنوبه و تخم ترب و قسط و ایرسا و خردل و ترمس کوفته بخیته بگللاب و سرکه مشرته طلا نمایند
 و خیالان را بسوزن و زرنند لبر که و گللاب بشویند و با دویند کوره طلا کنند صمنان یعنی بوی بخل
 امثال آن نیز را کج و منقح الطبی وزیر پستان و میان انگشتان پای و پوست سر و عرق از عقوبت اخلاط
 و حرمت آنها بود علاجش تنقیح خلط غالب و زیر بخل پستان را صندل سفید درگ مورد و گللاب سوده
 طلا نمایند و زوری بجهت منت میان انگشتان صفت آن توتیای کرمانی مردار سنگ گسترخ
 گل ارغی پوست انار کوفته بخیته لبر که تر کرده خشک نمایند و نرم کوبیده بکار دارند و جهت سر سیم
 مناسب است و اگر لبر کوکان و لبر ان باشد بان ادویه پوست و رخت ماز و جوزا لبر و سوخته
 ضم کنند بهق سفید و بهق سیاه اما بهق سفید علامتش آنست که بسیار سفید نبود بلکه نزدیک
 بود برنگ پوست بدن و در پوست زورفته و اما س نبود و موی که از آنجا بر آید سیاه بود و علاجش
 اسهال است یا با ریح فیقر و تخم حنظل و ترب و غار لقون و از لبنیات اجتناب نمایند و بر گشتابین
 و اطریض کشند او مت نمایند طلا کے نافع از براس بهق ابض ترمس شامی پوست نج
 کینه و شیطرح هندی عاقر قرحا تخم ترب کتدش سپندان کوفته بخیته لبر که سرشته در شب طلا
 کنند اما بهق سیاه بفر پوست عضو است بسیاری سبب آن مخالطه سودا بود بخون علامتش
 آنست که چون دست بران مالند سوسه از آن ریخته شود و موضع سرخ بماند علاجش فصد است
 و اسهال سودا و حمامای در طب و تربیب مزاج باغذیه و انشر به و طلا نمودن است بطلا کے مذکور
 و نوشی از بهق اسود بود که آنرا برصل سود گویند و آن در شتی بود قوی با خاریدن و نقشری مثل
 قلیس سمک علاجش علاج بهق سیاه بود باز یاقی اسهال و تربیب مزاج برص سفیدی
 که بر بعض اعضا پیدا شود یا تمام اعضا سفید گردد و دیگر رنگ شود و سبب آن ضعف توت معتبره است
 بواسطه غلبه ملغم بران خوبی که غذا کے آن عضو است یا بواسطه سوء مزاج عضو است
 از بردت و رطوبت و حرمت طبعی سدوی درد اگر چه آن خون که غذای آدمی گردد نیکو بود و از بلغمی

نکته

نکته

نکته

نکته

نکته

نکته

نکته

نکته

خالی و گاه بود که بر موضع جحمت پاشنه آن برص حادث شود بواسطه ضعف جراحت علامت برص
 سفیدی براق و آماس و در پوست فرو رفته و سفیدی موی آن موضع دنازک بودن پوست آن موضع
 اگر انگشت بران فرو برد از موضع دیگر که انگشت فرو برد بیشتر در کوفته چون سوزن و زندق خون
 بیرون نیاید عمل جش هر چند آنکه مرض را گفته اند که در سخنان البر لا بکا دون برای یعنی مرضی است که اطبا
 از علاج آن بسته اند و نزدیک نیست که نیک شود اما چون امکان صلاح و او متوجه علاج شده
 اند و علاج جش استفرغ بلغم است و تبدیل مزاج بمجاہین گرم و خوردن تریاق و مشرد و یطوس
 طلای نافع بحبت برص سفید صفت آن لفظ سفید زفت روے خردل سُرخ خیال مویز کدش
 شونیز بوره سُرخ بوره سفید میاز عنصل شیطرح هندی عاقره قوچا پوست سبج کینز زاوند اطوال کوفته
 بیخته لبر که طلا نمایند و یا اطریال را باد آنکه عاقره قوچا بسایند و بعسل هر شسته بدهند و دید و ساعت در
 آفتاب نشاندند چندانکه عرق کند و باشد که همان روز یا روز دیگر آبله زندق و آب روان شود و صحت
 یابد جراحی است اگر جراحت خرد بود و تازه و از عوارض دیگر عالم و لبهایش هموار بود و چنان بود
 که در بستن نافع تر آن تمام مرهم می کشید بر هر جای که افتاده نهند و بر باطنی دو سه بر بندند
 لبهای آن درست بر هم کشید و چیزی در اندرون نرود از موی دیگر آن و اگر تازه بنود و سوزند
 بران گذشته بود لیکن چرک دریم نگرفته بود آنرا بجزاشند تا خون آلوده گردد و پس به بندند و اگر جراحت
 عظیم و غامض بود و ازین ادویه ذروری ساخته بر آنجا نیزند صفت آن صبر کنتر دم الاغین کوفته بیخته
 در روز نمایند و بر جالی آن صندل سرخ و فلفل باب کشینز تازه و آب کاسنی تازه و آب خرفه تازه سوده
 طلا نمایند و اگر خیال انقصار نمایند فصد کنند و اگر لبهای جراحت بهم نرسیده و زندق اگر غمخوار شده
 و از انجیرے گوشت افتاده باشد و یا قعر اجزای آن بر هم نمی کشیدند و در میان قضا شده
 باشد که رطوبت و دسرخ دران جمع خواهد شد پس با دویه که تحفیف رطوبت و جلاے دسرخ
 تواند کرد احتیاج باشد ذروری که درین وقت نافع است کند رصبر سقوطی زراوند ایرسا تو تیاے
 اگر بانی مغسول قلیمیا نقره مجموع را نرم کوفته بر آنجا باشند و بر بندند و باید که بستن غور آن حکم شود
 سست تر باشد و غفور اشکلی دارند که زندق آب از آن به آسانی بیرون تو اند آمد و هر گاه خواهند
 که پاک گرد و پنبه کعبه پر کنند پاک گردانند مرهمی که بعد از پاک گردانیدن استعمال

کرده می شود صفت آن مردار سنگ نرودت سفید دم الاخوین زفت رومی گل ارمی کوفته بخت موم
 زرد بر روغن گل سرخ گداخته ادویه را بان سرشته مرمم سازند و اگر بجای موم روغن مغز قهوه گاو کنند نسبت
 مرمی هندی مجرب صفت آن مرمم سیاه نیم پاؤمکی سرخ دودرم روغن کجند نیم سیرکنده بهر وزه نیم در
 موم سفید پایاؤ سیر اول پایاؤ روغن کجند بپزند تا سوخته شود پس صاف نموده موم را در آن بگذرانند
 پس ادویه را کوفته بخت داخل کرده در هاون سنگی بدسته مالند تا سرد شود پس بکار برند
 و صبح و شام این مرمم چرک را پاک میگرداند و زخم را مندل می گرداند و چون گوشت تازه بر آرد در بدنه
 مندل و خاتم خشک کنند آن ادویه این است مردار سنگ سوخته برگ سوسن پهلبله تازه
 و سبز گلنار فارسی زرد چوبه صبر سقوطی و اگر با جراحی اعضا دیگر و مثل درم و کسر عظم آمو
 قطع عرق و عصب و فاساد گوشت و شدت درد و سوزن و زخم و اختلال بدن اول بتدبیر آن اعراض
 اشتغال نمایند و تبدیل مزاج و استفراغ مواد لیسین در مبردن کردن گوشت بد و فاساد را در مرم
 درم گوشت و علاج جراحی عصب و قطع آمدن خون و چرک را خواهد و اما جراحی عصب را چندان
 نگذارند که از درم کردن آمن شود چه درم جراحی عصب را خوف تشنج است و وصول جراحی
 بدماغ و از آب دیوانه سرد نگذارند اگر درم کند به آرد جو آرد با قلا و بزرکتان سوخته بزیت
 سرشته ضماد کنند و اگر تشنج عارض شود آن عصب را که تمدد میکند بپزند بر روغن بنفشه تمکد کنند و پشت
 و گردن را بر روغن بنفشه و پهلبله و سیر مرغ خانگی جرب نمایند و اگر جراحی استخوان شکسته بود ضماد
 چهار باید گذاشت و اگر در آن اشتط یا عظمی یا عصبی پیدا شود به زراوند حرج ضماد کنند تا بپزد
 آید پس کند رومی بصل سرشته ضماد نمایند و اگر استخوان فاسد شده باشد و آن بنفساد گوشت فاسد
 را بمرهم زنجار دفع کنند و استخوان را تیز کنند و اگر جراحی بر شکم در روده و تریب بیرون آید باندرون
 بفرستند و شکم بدوزند و اگر روده با درم کرده باشند و باندرون نروند بشراب تمکد کنند تا درم بپزد
 پس دست باو پاهای عیسی را گرفته او را بردارند تا پشت او مخدب گردد و در روده باندرون رود و اگر باین
 باندرون نرود پس جراحی به مقداریکه روده اندرون تواند رفت کشاده گردانند و اگر وقتی فرار سد که
 تریب سبز یا سیاه شده باشد آن مقدار که متغیر بود بپزند و هرگی بزرگ که در آن بود به سلیمانی باریت بندند و
 باندرون فرستند و نهایت احتیاط نماید که علق ج سوختن از آتش و روغن گرم و غیره در روغن زرد آب گرم و از

علاج سوختن از آتش و روغن گرم و غیره

آفتاب موصی که از آتش سوخته باشد اگر آبله بزند طلاهای خشک مثل صندل و خرفه و برگ بید تازه دلو
 غلیظ درخت بید کهنه که آنرا افغاری بیده گویند سووه طلا نمایند یا بگل ارمنی و سرکه و آب و اگر آبله بزند
 و عظم بود تصد کنند و تلطیف تدبیر در هم اسفنداج بران بمانند و اگر الم بسیار عظم بود بمرسم نوره علاج
 کنند صفت آن بگیرند آب نارسیده و هفت بار بشویند و خشک کنند چنانچه در هر شستن یک
 ساعت بگذرد که در آب بماند چهار جز و ازین شش جز و از روغن گل سرخ دو جز و موم سفید یک جز و
 سفید آب قلعی شسته هم ترتیب دهند و بکار برند اما سوختن روغن گرم را مثل آنچه گذشتت معالجه
 کنند و آنچه مخصوص است باین سفید تخم مرغ و سفید آب قلعی دریت است که ترتیب داده بران بگیرند
 و اما علاج سوختن آب گرم پیش از آنکه آبله کند آب انار را بر آنجا بزیند و خرفه پاره خشک بران نهند
 و خاکستر موی سر آدمی به زرده تخم مرغ سرشته بمانند و اگر از آفتاب پوست بسوزد در هم کافوری ضماد
 کنند اگر زری را به سفید تخم مرغ با نایاب سفول با مغز نان بیده در آب آغشته طلا کنند از آفتاب
 متاثر نشود و باب شانزدهم در علاج ضربیه و سقوطه و مغزوب بچوب و تازیانه و جسنه و
 سر و علاج خلع و بیرون آوردن پیکان و غار از اعضا اگر کسی چیزی مثل دیواری بر روی افتد
 یا ضربیه بسوزد بر سندی که از بلندی بافتد یا عضو از شکسته گردد و علاج مشترک است میان
 این مجموع فصد و حجامت کردن است از جانب مخالفت هر چند در بدن غلبه خون بود مگر در آن موضع
 که تفرق اتصال شود و خون بسیار آید لیس بر تلپین طبیعت اقتضای باید نمود و حقه لینه نمایند آب
 عنب الثعالب و قنطاریون و فلوس خیار شبنم حرق کاسنی در روغن بادام شیرین دهند از برای خوردن
 ضماوی که بران عضو نمایند صفت آن مغاث بغدادی مغاث هندی که آنرا میسده لکڑی گویند
 برگ مود از هر یک سه درم برگ سر و گل سرخ از هر یک پنج درم صبر سقوطی دو درم مامن
 هفت درم آب برگ مورد سرشته فها و فاینده طلای استعمال در وقتیکه حرارت پیدا شود و صفت
 آن عدس ده درم گل ارمنی فونل صندل از هر یک دو درم طلا کنند و غذا ماش برنج کشمیر که با دوام
 دهند یا زرده تخم مرغ نیم شست و اگر مومیانی خالص مسیر آید نهایت نیکو بود یک قیراط بخوردن
 و هندی و ش بعضی یک درم بست قیراط است و پیش بعضی بست و چهار قیراط و آن را درین طرح در
 مناسب و زراوند نیم درم فوه الصنع یک درم عنب الثعالب سه درم کاؤ زبان چهار درم بچوشانند

باب شانزدهم در علاج ضربیه و سقوطه

وصاف نموده بقند شیرین کرده بدهند و اگر ضربه و سقوطه بر سر واقع شود برگ مورد و عود مقلش
 و گلاب فاری کوفته بر درخت گل سرخ و گلاب مرسته طلا کنند و اگر بر سینه و شکم واقع شود و نفث الدم
 یا فی الدم حادث گردد در ص که با دوام الاغوین و گل ریشی در نفع عدس دهند و اگر کسی را بجهت آن زمانه
 و اشال آن زده باشد بهترین چیز بے پوست گوسفند بود که در حال از گوسفند جدا کرده باشند بر
 موضع ضرب پوشند تا دیگر در زبر ندرند و اگر قدری خاکستر آن بر آن موضع پاشند پس پوست
 بر روی آن پوشند بهتر باشد و اگر مردار سنگ سفید اب قلعی و موم سفید در روغن گل سرخ قرمبی
 سازند و مالند نافع باشد علاج خلع و کسرخ بر آن آمدن زائده استخوان است تمام از خاککی که در
 استخوان دیگر است که میان هر دو اتصال موضع سرد آن بود و دنی اندک بیرون آمدن
 باشد نه تمام و دهن کوفتی بود که آن را بری نیز گویند که با استخوان و آنچه بگرد آن در آمده است برسد
 علامت آن خلع ظاهر می شود از تشنگی شکل عضو و عدم قدرت بر حرکات آن عضو از مقایسه دست
 علیل را با دست صحیح مقایسه کنند لیکن خلع باز و مفصل درگ را دشوار توان داشت زیرا که عضو
 هر گاه متخلع گردد در فخل فند پس ظاهر شود و سردن در اربیه یا ناخن درگ افتد و اینجا گوشت
 بسیار بود پس ظاهر نباشد و علامت لازم باز دومی مستید است که در زیر بغل پیدا آید و ممکن نبود
 در سایندن دوم آن دست بدند آنها و پهلوی علامت بردن شدن آن بود در از شدن بر این
 ما بود از پائے اگر بجانب پیش افتاده باشد و ظهور درم در اربیه و عدم قدرت بر آنکه پائے
 را در گوشه آن خم توان کرد یا کوتاه تر بودن این پائے از پائے دیگر است و اگر از جانب پس
 افتاده باشد درگواقتادان اربیه و کاسه شدن آن و علامت و شی آن بود که در مفصل ایک
 غیر دومی از جانب دیگر پیدا شود و بودن حرکات ممکن بود و در دهن جمیع حرکات همه جانب
 ممکن بود علاج خلع را بجماد ارفق بشکل طبعی بجز آنکه طلاکے نافع از برای خلع صفت آن
 ناش نقشه درم گل ارمنی مرکی حطی سفید گل سرخ از هر یک سه درم برگ مورد و تخم
 نرم کوفته سفید ده تخم مرغ مرسته لکار دارند و شی دهن را همین طلاکے موافق و کافی بود
 تا که در آن شکستن استخوان است و استخوان را برفق مساوی گردانند و گاه می باشد
 که بعضی از پاره های استخوان که اصلاح آن فتنه تواند داشت و در باید کرد و عضو را باید نسبت بر باط

مقلش

گل سرخ

شی

در فاد مبتدل در سستی و محکمی ابتدا بستن از موضع شکسته باید کرد متوجه بجانب بالای آن موضع که
 محکم به چینه پس بر فاده دیگر هم از موضع کسر ابتدا کنند و بعد از سه چهار حرکت متوجه زیر آن شوند و در هر دو
 پیچیدگی در ابتدا محکم به چینه و چندانکه می پیچند اندکی بستی میل کنند پس با دویه چهاره طلا کنند
 و به بندند بعد از آن فصد کنند و طبیعت و تاسه روز نکشایند مگر آنکه در وی قوت حادث گردد و دادون
 رباط شرح گردد پس بیاید کشاد سست تر بیاید بست و اگر خاریدن قوی عارض گردد که تحمل
 نتواند بکشایند و قدری آب گرم بر آنجا ریزند تا خاریدن ساکن گردد و یک زمان استراحت
 نموده باز بندند و فاده ها را بگلاب و روغن گل اندکی سرکه تر گردانند و اگر خنده روز بگذرانند و درم
 کنند و جراتی در عضو نباشد رباط را محکم تر از آنکه اول بسته اند به بندند بکشایند الا در چهار و پنج روز
 یا زیاد و فماد و جز از عدس و مغاش بغدادی و مغاش هندی و گل زنی و آب مورد سازند و اغذیه
 لزج مثل کله پاچه و سرسیه و مرغانه و برنج یا بطون بقه و بطون بره و بزغال و دور آخر امر در وقت
 انعقاد شیر بباط اندکی سست تر گردانند علامت ابتدا از انعقاد شیر پیدا شدن
 خون است بر فاده و رباطات چه این دلیل ارسال طبیعت است ماده جسد را با بنجا که از مشام
 ترشح نموده و باید که قبل از اشتداد او و تصاب عضو را تحریک قوی دهند و اگر با کسر جرات
 بود ابتدای بستن از یک عصابه از بلای آن کنند و دیگر از لب زیرین و دهن کشافه دارند
 و قدری پینه بر آنجا نهند چون زرد آب کم گردد و از درم این گردند هر هم رویاننده نهند و اگر خون میزد
 و می ایستد از صبر کند و در مصافی دم الا خون زوری ساخته بران پاشند تا خون ایستد بیرون
 آوردن خار و میکان بیکار بیاید بیرون آرند و موضع آنرا بگرد کند بر کنند اما خار و آنچه مانند آن بود
 سنجنی یا شیار را بگویند و ضما و نمایند و اگر قوی تر خواهند بگیرند پیاز نرگس اشق و زراوند و زنت
 و علق البطم کوفته آبس سرشته ضما کنند پیاز نرگس و در شیل بصل سرشته ضما کنند قسا و اطراف
 بسبب آن توجه حرارت و خون و بخارات گرم سست با بنجا و محتفی و محتس شدن در آنجا پس
 آن عضو را نسوزد و متفصن گرداند و علاجش اگر درم نکرده باشد فاسد نشده باشد لیکن ابتدا کرده
 که سبز شود زیت روغن زین بسیار بران طلا نمایند و اگر آما س کند در آبی نهند که در آن شلغم دکاه
 گندم و سوس و بابونه و اکلیل الملک و کرنب حله و کتان جوشانیده پاشند و چون بردن روغن

و اما اطراف

نرگو بمانند و اگر سبز و سیاه شده باشد و همشاد در آن ننهد ویش را نیک فرزند در آب گرم نهند
 پس گل از می و آب و سرکه هم برشته طلا کنند و بعد از دو سه ساعت بسرکه و آب نیم گرم بشویند یا بشرب
 نیم گرم و آنچه رسد که ابتداء تعفن کرده باشد چند روز کذب را بنهند و باروغن گو سفید یا روغن
 گاو بگویند که مثل مرهم شود بر آنجا ننهد تا آنچه تعفن در سبز شده سیاه گردیده بمقتد پس بعلاج قرصه
 علاج کنند باب مقتد هم در طرد هوام از مسکن و تبریزش هوام و گردیدن سباع
 و علاج سستی سموم و ادویه سمیه ایاط و هوام پس بدانکه در نگاه داشتن گربه و بقلق و طائوس و خارشیت
 و این عرس و گوزن در خانه هوام از آنجا بگریزند و از ظاهر شود بکشد بعضی گفته اند که مار نزد یک پوست
 پلنگ نرود و اگر ریمان را بقطران سیاه و خلعت آلود کنند و بر گردن او بگایند گردانند هوام
 در نیانند و تخیر شاخه و زحمت انار و بیج آن و تخیر نجشکشت و در جامه خواب نهادن آن همین
 عمل کند از چیزهای نیکه مار بگریزد و تخیر شمش بزکوهی بود و شش گوزن دومی آدمی در نجاست و گوگرد و خردل
 اگر بر مسکن مار نهد بگریزد و در عقاب از تخیر بقر یا لبریت یا زرنج یا سم خریا بز باروغن گاو
 و از باورون و ترب و برگ آن بگریزد و در اخیخت منخل ز نوب در آب بچوشانند و آن آب را
 در خانه پراکنده کنند اگر چوبی را به سینه خارشیت آلوده کنند یک یک آنجا جمع شوند و بوق و دو گاو یا سرگیس
 گاو و سیاه و اندی چوب تا طرد یا برگ سرد و جوز آن و گردوی ابروغن چرب کنند کمتر ضرر رسانند و زنا برنج
 گوگرد و شیر طرد و غار موش بزر اگر پوست باز کنند یا دم بسزید یا حصه کنند باقی موشان بگریزند
 طرد و سام ابرص در خانه که زعفران بود در نیاید علاج لذع و نمش حیات باید که اول بالاس
 آنرا محکم بنهند و به محجه بسیار و پیانی بکنند و اگر محجه حاضر نبود کسی را گویند که گرسنه باشد
 و دندانهای او میوه بنود که دهن را بشوید و چرب کنند و بکند و آب دهن را اندازد و بنیاز
 مکند و در نمش جمله هوام دل این عمل باید کرد و اگر از جنس مارهای قوی باشند نه الحال حضورا
 بنهند اگر بدین ممکن نباشد گوشت آن موضع را بردن تا استخوان و اگر میسر نشود موضع را
 بیشتر نگاهند و دهن زخم را کشاده گردانند و بعد از آن فهاص و مکیدن بسیار به محجه یا دهن ازین
 را خداد کنند زفت رطب زرقیون جاوشیر قینه و اگر آنها حاضر نبود سرگین کبوتر و فودنج و خاک کسرتوب
 انگور و اگر تریاق فاروق میسر آید در اول مقتد بود و در آخر فاده ندهد و مقدار شربت

در این کتاب
 در این کتاب
 در این کتاب

تریاق فاروق جهت این نفع کثیرتال بود خوردن مخلصه کمیتال دفع جمع زهرها و گوید نهما کند و گفته اند
 که خوردن نموم با شراب و تیز شراب با پیاز یا با گند ناغنی می گویند از عللج دیگر که از براس جمع گوید ن
 ما و زهرها نافع است و اگر کچیز دفع آن نشود قریب آن شدن خطای محض بود اصل شیشی که در
 تو اخی استر آبوست بمار دارد مشهور است نفع آن در نیباب متواتر رسیده طرد عقرب نجا از ستم
 بالاس آن و احتیاط نمودن و بخورنه گرم کنند و با درون کوفته و گرم کرده ضما کنند و خوردن آن نیز
 مفید بود و عقرب را اگر میسر باشد بشکافند و ضما کنند و از مفتحات خاصه کرس اجتناب کنند و در مواضع
 که عقرب بسیار باشد اجتناب از خوردن کرس واجب بود و با درون ج قصد کرس است
 رتلا و عضا و سام امارتیل بهترین علاج آن شیر دادن وقتی فرمودن باشد و معده را در کتب
 طبی مذکور شده اما عصابه جربا که از جنس آنست و هر کدام از آنها اگر بگزود و دندانه های او در آنجا
 بماند و بان سبب درد کند تدریس بیرون آوردن آنست که بجای کستر خوب انگور و انجیر و روغن
 زیت یا کبجی طلا کنند و یا فتمله در آنجا بختند تا در آن آورند پس بجای کستر روغن مذکور طلا کنند
 و اگر دروسا کن نشود بسیار بکنند و در آب گرم که دروسه سیدوس گندم جوشانیده باشند بنهند اما سام
 ابرس که در خزها بیابا شده و نقطه های سیاه روی است آن نیز دندانه ها بگذار در هنگام گزیدن و از گزیدن
 آن تب مطبقته در میان آن لرزه اضطراب که از گزیدن مار بود عارض شود بسیار بود که با فراط درد
 پاک کند و موضع نیش سبز و زرد نشود و زرد آب و رطوبات فاسد سیلان کند پس بطریقی
 که گذشت دندانه های آنرا بیرون آرند و در کسپشم را مانند ابریشم مقرر نمود و با برزقطونا
 در آبی که در آن صغ عربی حل کرده باشند برزند و ضما کنند و یک دو زنگنه از ناپس بر فوق باز کنند
 همه دندانه های بیرون آید و علامت بیرون آن زوال تری سبزی موضع وسیلان زرد آب باشد پس
 از آن بعضی آنچه در گزیدن مار گذشت عمل نمایند **عص کلب** کلب حیوانی است که سگ و بعضی حیوانات
 را مثل گرگ و شغال و روباه عارض می شود گفته اند که لعل را نیز عارض میشود و این را ازین سبب
 کلب نامیده اند که در سگ بیشتر واقع میشود و این حیوان را که انجا بود کلب گویند علامت سگ یوانه سخی
 چشم در زبان زردان بیرون نهندن کعب بسیار آمدن سر بر زمین نزدیک گردانیدن دم را در میان
 سر و پا بر زمین میکشید و در رفتن مثل آن بود اگر گرسنه شود بخورد اگر گشته شود از آب تبرشند یا شاد و بر چیزیکه رسد

تنگه از این سگ کلب

عطب علویان

محو کند و آواز نکند و اگر آواز کند گرفته آواز بود و سگان جمله از دی بگریزند و اگر بان رسد خشوع و تملق
 کند ب حرکت دم و غیره چنانکه رسم کلاب است و این صفات بر تقدیر استحکام کلب بودن است و قبل از
 استحکام بعضی ازین علامات بود و بعضی نبود و مخصوص یعنی گزیده شده کلب را بعد از یافته با و یافته
 با چهل روز و گاه بود که تا شش ماه بلکه یکسال در ناخیر افتد بحسب قلت و کثرت رطوبت و تراب بعد از مزاج
 شخص سودا دیت حالتی مثل بالیخولیا از دست داشتن روشنایی و ترسیدن از هر چه بنید و در حال
 از ان سکوت نمودن و از آب رطوبات ترسیدن یا آنرا بخس و پلید شمردن و ازین سبب از شر آب
 باز ماندن و هر گاه که با غیر تب رسد امید صحت اندکی ماند خاصه اگر در خوردن آینه نشاندگی
 مخمل اگر در دگر گاه چنین باشد طمع از سلامتی او منقطع باید کرد و گاه بود که از سگ کند و در نفس بگریزند
 مردم و هر که بگریزد او را نیز این حالت عارض شود و همچنین بود هر که پس خوردن او را از آب و طعام
 تناول نماید و گاه بود که در بول مخصوص اشیا رجمیه مثل کلاب پیدا آید و اگر نشسته گردد که کلب گرفته
 کلب است با غیر آن پاره نان را بر طوبی که از شرم او سیلان میکند آلوده گردانند و پیش سگی اندازند و اگر بخورد
 و سگ دیوانه نبود یا تندی مغز جو یک شب بترنم بنهد و در صبح پیش مرغ اندازند اگر بخورد یا نخورد و
 بیدر دیوانه بود و علاجه موضع گرفته را کشاده گردانند و به حجه بنض بسیار فرمایند پس سرگرفته بسره که در غن
 گو سفند سه شسته هماد نمایند یا جاجوشیر بسره که سوده و با زنت گرداخته مخلوط کرده ضا و کنند و یا سیر و یا زنگنه
 کوفته با خاک کتیر خوب راضم کرده هماد نمایند و تا سه روز این تدبیرات مفید بود اما بعد از سه روز کشاده
 گردانند و پس چراخت فائده نبود لیکن سعی نمایند که تا چهل روز مندل نشود و هر گاه بیند که آنرا اندام
 پیدا شده یا ادریه که ضا و نمایند تا بکشاید و تدبیر بالیخولیا و تنقیه سودا استعمال باید نمود و او را لذارح
 و او را سرطان بدینند و او را لذارح فریب دیزل و سر را با جاجا کرده و انداخته یکمقال عدس مقشر
 یکمقال بنبل الطیب زعفران تر فضل فضل و از جننی از هر یک یکد انگ نرم کوفته باب سرشته
 خر صفا سازند هر روز صبح و شام دود آن باب بنمگردم بنوشند اگر در شانه دروی پیدا شود بطبع عدس
 در غن با دم شیرین یا روغن گاو علاج کنند و هر روز که دوا را لذارح دهند در حمام روند و در آن بز
 نشاند تا در آن نعل کند و از سر با نگاهدارند و خذ مرغ ذبه و ماش داشته باشد و شراب کمند و اون گفته
 بدینچه دیگر دوا را لذارح بگیرند و در آن سج بعد از اسقاط اطراف چنانکه گفته شد و یکش با نر زرد و روغن

دوا را لذارح
 (۵)

پس مرغ بریزند و درخ تازه داخل کنند و بعد از یک شبانه روز بریزند و یکبار دیگر چنین میکنند پس در صبح در سایه خشک کنند و با دوزن آن عدس قهقهه بسیارند و در صفا سازند شیرینی و در آنک باب گرم بدهند بقانون مذکور عمل کنند سینه دوا بر بطن بگیند سلطان تهری ماده علامت مادی آن آنست که در حوالی اوسون فرود برند از آن آبی سفید بیرون آید همه اطراف آنرا بنیازند و بنی گستره نمک پاک بشویند و بعد از آن باب خالص بشویند و خشک گردانند و در کوزه کنند و سر آنرا محکم گردانند و یک شب در نور سه که در آن پنجه باشند به نهند پس ده جزو ازین و پنج جزو جنطیانا و یک جزو کنند که وقت پنجه هر روز صبح و شام دو درم باب سر و نبوشند جالینوس گفته که هر کس ازین دارد بخورد و از ترسیدن آب یمن شود و گفته که حمل کس را سنگ یوانه گرفت بعضی از ایشان جگر آنرا خوردند و سالم ماندند بعضی استنکاف نمودند و بلاک شدند و از استعمال دوا سبب جالینوس انواع تدبیرات دیگر مفیدند افتاد و اگر فرغ پیدا شود تدبیر آنست که از موم و عقید شکر اجوات با سازند و پیراب کرده بر بلع آن امر فرمایند یا مشرب به سازند مسترنگ دانه دراز در آن نشانند و سر دانه در حلق تهته تا آب بخلق فرود و آب را نه بنید تدبیر ویلس و از آن اولست و اگر مسیر نشود و تنقیه بدن کنند و تعدیل مزاج در کفو اگر در شراب و شوربا از فواکه مثل به توان خورد و آنچه ممنوع است فواکه کثیر الرطوبت مثل خرزهره و زرد آلو و هندوانه و بر حقیقات و ترشیا اقتصار نمایند و خانه بکافور و سعد و صندل و مشک و عود و عنبر و سب و کدو سیب و به و ام دو و گلاب مطیب و ترشش گردانند تدبیر شراب سموم قه که در آن باب گرم است مگر روغن کبچد زیت باطبخ بزرالجیر و مسکه و روغن گاد و خوردن دازین طعم بسیار نباید خورد و اگر زهره کس بقی بر آید فبا والا کس مضر است آن کنند تریاتی که زهر را بقی بیرون آرند از تریاق الطین نامند صفت آن گل مخلوطم حب الفار از هر یک دو مثقال زیت بسترشند شربت میگیرد و بعضی گفته اند که شیر الدیگ فی الحال قذف سم کنند و بعد از آنکه در قی استقضا کرده باشند قدری شیر دهند و بعضی فرمایند اگر در زیر شکم ضری دالی دراک کند حقه کنند و اگر معلوم بود که زهر بود و آنچه مخصوص آنست بانجا بکنند چنانچه در مطولات مذکور است پس کتابها را گرد

رسالة بجران

بسم الله الرحمن الرحيم

بحمد الله الحكيم الوهاب فصلى على رسول محمد صاحب الحكمة وفصل الخطاب على آل الاطياب
 واصحابه الجناح ابا عبد سبكو يد بنده مسكين محمد بدر الدين بن خواجه جمال الدين غفر
 له ولوالده واحسن اليهما واليه كه اين فوايد چند است مسمی به مختصر البيان في
 ضروريات البحران كه از رساله مستغنى عن الاوصاف در نظر اهل الصاف
 جامع رموز اين فن حاوى فوايد نو و كهن جان حكمت يونان مسمی بنمايت البيان في
 ما يتعلق بالبحران تصيف بطليب هاذق و حكمت ناطق سر آمد اطباء جهان محمود
 اائل و اقران يكتاس زمانه بو طلي روزگار يگانه عصر جالينوس و قار حضرت اوستادى
 حكيم محمد بن عم فيضه الى تعاقب الملوك من كه دست شفائش به دست اعجاز است
 و بهر چه اين شى امراض لادد اراخانه براند از از روح على عباس مجوسى را بخدا نقش
 ايمان كمال و در جنب مسيحانى او دعوى نبى سبيل مسيحى باطل حسب اصرار و استبداد
 مردم و بده آدويت نقش نكین مردت جمع فضائل كو نين حامى حرمين شرفين حاجى
 محمد حسين عزيزه الله تعالى في الدارين به كمال استعمال بنا بر ضميمه كردن رسائل

قرابادین قادری تصنیف حکیم اکبر ارزانی
علاج الابدان - رسالہ غیب المفاد جمین
علاج امراض انسانی کا خود انسان میں موجود
بسن نقل کتب طبیہ ثابت کیا ہو مولفہ حکیم
عبدالحق -

کنز الاسرار معالجات اسرار طب کا
مبداء ظہور ہے تصنیف حکیم ہادی حسن
مراو آبادی -

رسالہ حجتہ الواقیہ لسہام الامراض الباسئہ
خاص امراض بانی کا علاج اور اسکے اسباب
وعلامات کا بیان تصنیف حکیم سید افضل علی
المخاطب بہ شرفار الدولہ -

رموز الحکیمہ مصنفہ مولوی رجب علی مدرس
اول فارسی -

علاج الامراض - مولفہ حکیم محمد شریف خان
رسالہ ستہ ضروریہ وغیرہ -

رسالہ ارارۃ سواہ الطریق لطلب
منہاج تحقیق تحقیقات طب میں بطور
مباحثہ ڈاکٹر یونانی لکھا ہے -

رسالہ دافع الیمینہ - ونافع البریہ - فی
احکام التیغیہ لاصحاب الخیمۃ والہیضہ -
تنقیحات نخمہ برہمی بیضہ کا بیان ہے - اور
اسکا علاج ہے -

لغات مفردات طب

مخزن لاوویہ - مع تحفہ المؤمنین -
کہ جن میں ہر دو کی باہت طبیعت مفردات

مصلیات بدل قدر شربت فعال و خواص
مشرح لکھے ہیں اور اسکے ساتھ تحفہ المؤمنین کا
پر بالا استیعاب و تمام و کمال بنو ان پسندیدہ
چرخاھی ہے تصنیف حکیم سید محمد حسین عطوی -
ناصر المعالجین - یہ شخص ہے مخزن لاوویہ کا
جلد اول میں نام دو اکا اور دو فارسی عربی تشریح
ماہیت و طبیعت و افعال و خواص ایسے بیمار
اور اختصار کے ساتھ لکھے ہیں کہ اطباء کو ایسی
کتاب مفردہ میں ساتھ رکھنے کے لائق ہے -
مولفہ حکیم ناصر علی عیاض پوری -

مفردات ناصر علی - نصف بالا اور مزید علیہ سے
کہ اس میں ایک تکمیل پر عیا ہے تحفہ المؤمنین -

اختیارات بدعی - مفردات طبیہ اور مرکبات
میں بڑی عمدہ کتاب ہے -

۱ - مقالہ میں مفردات اور دو کا بیان مع اسکی
ماہیت طبیعت افعال خواص اور اسکی مہمت
کا تہ -

۲ - مقالہ میں مرکبات طبیہ کے مجربات
لکھے مصنفہ حکیم علی بن الحسین الانصاری -

معدن الشفا سکندر شاہی ہر مقالہ طب
یونانی و ہر دو ہر دو مفردات ماہیت طبیعت
مفردہ فصلیہ و بدل مقدار شربت افعال و
خواص بہ تطبیق یک لکھے ہیں - جن دو اون
نام عربی و فارسی میں نہ تھا وہ خاص ہندی
زبان میں لکھا ہے یہ کتاب حکم سکندر شاہ
حکیم بیوہ خان نے تالیف کی -

میزان لاوویہ - والفاظ لاوویہ و فرہنگ
تصنیف و مخزن لاوویہ - ز تصنیفات
حکیم نور الدین محمد عبداللہ شہرازی و حکیم تابع

محمد وغیرہ
کتب طب کے دو

تشریح الاسباب - معرفت بہ نظریہ العلوم
مع نقشہ ہرچ غصہ کی صنف حکیم قاضی الہی بخش -
رسالہ زبدۃ المفردات و نظم بارتق -
مولفہ حکیم سید حسین میخائیل بیچ -

زبدۃ الحکمت - فصول اربع میں روز مرہ چیزوں
کے استعمال کا بیان ہے مولفہ سید حکیم
قر علی رئیس متھرا -
مفید الاجسام مع فوائد عجیبہ بہ قسم امراض کے
لئے مولفہ سید فضل علی نیوڈاکٹر -
علاج الغریبا سبکی کوڑیوں کی دو ایتھنی کام
کرتی ہے مترجم حکیم غلام امام -

ترجمہ طب الکبریٰ یہ ترجمہ تمام خوبی سے بھرپورا
ہر ایک مطالب دقیق کو صحت محاورہ زبان اردو
میں لکھا ہے۔ نام تاریخی اسکا۔ مظاہر العلاج
یہ ترجمہ حکیم محمد حسین -

قانون عترت - عموماً ہر قسم کا علاج و خصوصاً
تبنق و تب مزین کا مصنفہ حکیم عورت حسین
تحفۃ الاطباء - اسم باسے ہے مولفہ حکیم سید
مشرت حسین خیر آبادی -

قرابادین شہنائی - اردو مترجمہ حکیم محمد ہادی
خان مرادی -
قرابادین ذکائی - فارسی صنف حکیم ذکار اللہ
خان اردو مترجمہ حکیم محمد ہادی حسین خسان
مراد آبادی -

ایسٹ لاجبیا - لیلیف حکیم مولی محمد صادق علی -
مغربیات الکبریٰ اردو ہرگز کے لئے
آزموئے مترجمہ حکیم واجد علی موہانی -

طب بلوی جبکہ ستر مرفیون کے لیے اکثر علم ہے
انتخاب حدیث نبوی سے مؤلفہ حافظ الزام الدین
رموز الحیاتیہ - ان لائق کتابان جس سے استفاضہ سے کمال تک
یاد و معلوم ہو اور اس کو دفع کی تدبیر مولفہ حکیم رجب علی -
معالجات احسانی دلائل تشخیص امراض اور
اسکا علاج مولفہ حکیم احسان علی -

علاج الامراض البہرہ و طب کی سند کتاب
مترجمہ حکیم ہادی حسین خان -

رسالہ قارورہ - شناخت رنگ و قوام و
رایجہ بول میں عمدہ رسالہ مولفہ حکیم غلام بچا -

حکیمات احسانی - بطور قرابادین - ہر مرض و
بیماری کی تشخیص بہ ترتیب حدوث تھی از حکیم
احسان علی -

اکسیر القلوب ترجمہ اردو مفرح القلوب
جو لیلیف حکیم محمد اکبر ہے مترجمہ حکیم محمد نور کریم
محمد علی مسیحی علیہ السلام امراض دہانی و سوزہ بعضی مولفہ
حکیم سید محمد ولی -

کیمیاء عثمانی - مترجمہ قرابادین قادری
مترجمہ حکیم نور کریم -

تشریح الاجسام - علاج اقسام پھوڑا پھنسی
مولفہ حکیم افضل علی ڈاکٹر -

مجمع التجرین - یہ کتاب طب یونانی اور ڈاکٹری
میں بمقابلہ ہے اس عنوان کی کتاب اب تک
تالیف نہیں ہوئی جو جامع کمالات حکیم محمد
خان رئیس جالندھر ملازم سرکار ریاست
کیور تھلڈ نے یادگاری بنائی -

شفا لاء امراض مخصوص ہر ہر حصہ کے
امراض کا علاج مولفہ حکیم محمد نور کریم -
مقالات احسانی مفردات کا بیان حکیم علی

Presented to the Librarian

Wm. M. Thackeray

to

Mr. Green Wood

Green's Catalogue bound in

front paper in white paper

Presented to the Medical Library
McGill University
by
Dr. Casey Wood

Dealer's Catalogue bound in -
front page on white paper

